הלוואה לשיפוצים

אם ביתך לפני שיפוץ, עכשיו יש לך הזדמנות יוצאת מן הכלל לממן שיפוץ זה, בנק טפחות מאפשר לך לקבל הלוואה בסכומים של 4,000 ש"ח עד 55,000 ש"ח לתקופה של עד 10 שנים ובתנאים נוחים במיוחד.

בסכומים אלה תוכל לבצע כל עבודת שיפוץ הדרושה לך, שינויים בדירה, סגירת מרפסת, תוספות, שיפוץ חדר אמבטיה, שיפוץ מטבח או כל שינוי או הרחבה הדרושים לך.

לפרטים פנה לסניף הקרוב של טפחות.

בנק טפחות

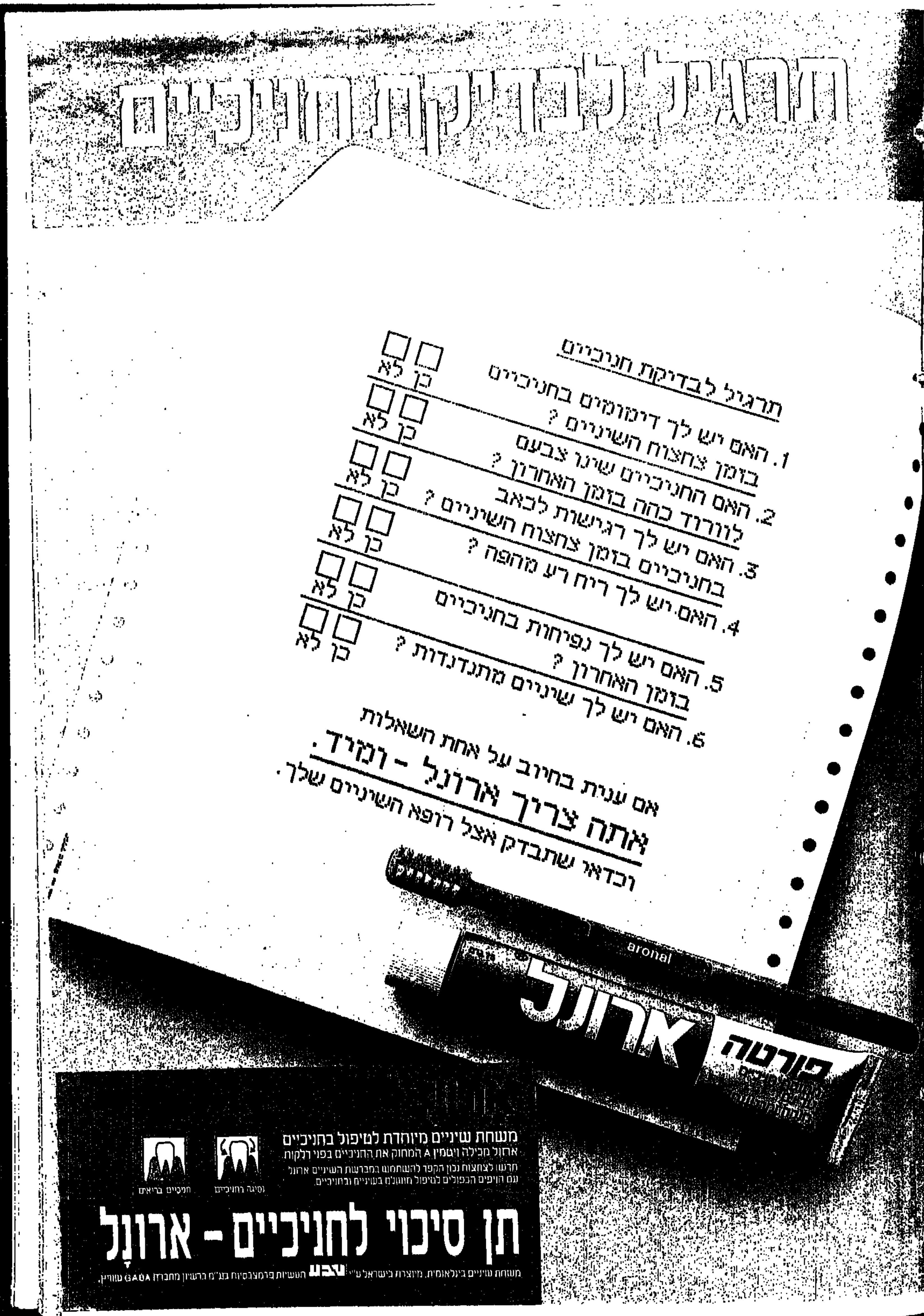
תרגיל לבדיקת חניכיים
תרגיל לבדיקת חניכיים
1. האם יש לך דימומים בחניכיים
בזמן צחצוח השיניים ? כן לא
2. האם החניכיים שינו צבעם
לוורוד כהה בזמן האחרון ? כן לא
3. האם יש לך רגישות לכאב
בחניכיים בזמן צחצוח השיניים ? כן לא
4. האם יש לך ריח רע מהפה ? כן לא
5. האם יש לך נפיחות בחניכיים
בזמן האחרון ? כן לא
6. האם יש לך שיניים מתנדנדות ? כן לא
אם ענית בחיוב על אחת השאלות
אתה צריך ארונל - ומיד.
וכדאי שתבדק אצל רופא השיניים שלך.
aronal
ארונל
פורטה
משחת שיניים מיוחדת לטיפול בחניכיים
ארונל מכילה ויטמין A המחזק את החניכיים בפני דלקות.
נסיגה בחניכיים
חניכיים בריאים
תן סיכוי לחניכיים - ארונל
משחת שיניים בינלאומית, מיוצרת בישראל ע"י טבע התעשיות פרמצבטיות בע"מ ברשיון מחברת GABA שוויץ.

אנחנו מכסים עבורך עוד שטח.
מעריב
חדש תחת השמש!
שמשיית מעריב
ב־59 ש"ח
המבצע של עונת הרחצה!
גזור ושלח
לכבוד "מעריב",
רח' קרליבך 2 ת"א, בית מעריב,
ת.ד. 20050 ת"א, מיקוד 61200.
אבקש לשלוח אלי את שמשיית מעריב.
רצ"ב שיק ע"ס 59 ש"ח, כולל מע"מ ודמי משלוח.
שם ומשפחה
כתובת
רחוב
מספר
עיר
מיקוד
חתימה

כותבים לנו

מעט בחורות יפות?

תמהני על עורכי "סיגנון" שמצאו לנכון לצטט דווקא את מכתבו של ישראל חרג ("סיגנון" מס' 204) בנושא הרווקות בארץ, אלא אם כן היתה מטרתכם להביא כאן דעה של אדם, שהוא קורבן של כל דפוסי ההתנהגות אותם הוא נסה לקעקע. לבי לבי לישראל, הצריך להסתפק בבחורות פחות יפות מ"שוק הבשר" (ביטוי מעורר חלחלה), אבל למה אפשר לצפות מגבר המצוי בשלהי שנות ה־30 לחייו כשהעשור החמישי מציץ מעבר לסף (שומו שמיים). עליו לראות עצמו באופן אובייקטיווי ולדעת לנתח נכונה את הגורמים למצבו הבודד. ואני רק יכולה, לטובתו, להציע לו לקיים נאה כשם שהוא דורש נאה, כלומר לשאול את עצמו: מה אצלי לא בסדר? מה אני יכול לשפר כדי להשיג משהו שגם אם אינו אידיאלי אולי הוא פשרה אפשרית?

רע לך, חביבי, כי בחיי היום־יום של זוג ממוצע, היופי הוא תכונה הבטלה בשישים לעומת מעלות כגון התחשבות, מסירות, חביבות, נועם־הליכות...

ירושלים — נגה ברוקם

רווק מסכן!

ליבי, ליבי לישראל חרג מרמת גן, הקובל בפני קוראי "סיגנון" וכלפי שמיים, כי בחורות יפות ו"מושכות באמת" (כדברו), נימצאות בארצנו הקטנטונת במיעוט מעורר רחמים. ממש כואב הלבו

למה בעצם מצפה ישראל חרג?

הוא מתאר את עצמו כ"רווק בן 36... שנראה טוב והוא אדם רגיש וטוב לב". אך, משום מה, רגישותו הרבה אינה מגעת עד כדי הבנת הזולת: חרג, בתמימותו הרבה, אינו מבין מדוע בחורה יהודיה, המחפשת יחסים רציניים עם גבר, אינה ששה לקפוץ למטה בהזדמנות הראשונה, עם גבר (שיכול במקרה להיות גם ישראל חרג), שבסך הכל רוצה (שוב ציטוט) "חברה ואולי סתם קצת מין". ובאמת קצת מין, מעולם לא הזיק לאיש והוא טוב, אם זה מה שמחפשים. אך מה יעשה גבר בודד אם בנות ישראל מעדיפות להעמיק את ההיכרות לפני המטה?

בנות ישראל הרווקות, באמת, מה איכפת לכן? הנה לפניכן רווק "רגיש וטוב לב" המודה שבסך הכל, הוא באמת רוצה להתאהב, אז למה לא להסכים לבלות עמו את הערב? למה ללחוץ על הרווק הצעיר ברמזים מעוררי חלחלה על אפשרות לקשר איכותי ובר־קיימא? למה לא לתת לו אפשרות לאכול את העוגה וגם להשאירה שלמה? מה רוע הלב הזה, בנות?

אז מה אם הוא כבר בן 36 ועדיין רווק זה הכל באשמתכן, ולא באשמתו, כי אתן לא יפות מספיק, שנונות מספיק, בעלות אופי טוב שיניח את דעתו של ישראל חרג מרמת גן. זה הכל באשמתכן, כי אתן "מתוכנתות" לחתונה, שהיא ממש מילה גסה בלקסיקון של מר חרג. ומעניין למה אתה מתוכנת, מר חרג? אולי לנסיכה על העדשה שתבוא לילה רטוב אחד ותוכיח לך שהיא הנסיכה האמיתית? אם לזאת אתה מחכה, הרי שעוד נכון לך מסע מפרך ואינסופי ב"שוק הבשר" (כפי שכבודך מכנה את חברת הפנויים והפנויות בישראל), כי נסיכות מושלמות קיימות רק באגדות, וגם שם, יש להן טענות על טיב המיזרנים שניתן להן...

ולבסוף, מר חרג הנכבד, את החותם את מכתבך ה"נאור" במילים: "הבחורות בארץ, וביחוד אלה שנשארו לבד, צריכות לשאול את עצמן: מה אצלי לא בסדר?"

עצה ידידותית ושימושית לכל הדעות. ומאחר שאתה היית כה נדיב ונתת לנו עצה, הרשה לי לתת לך עצה בתמורה: מאחר שמעולם לא ניתקלתי בבנות מיני שהתנהגו (אם במסיבה או באירוע חברתי אחר) באופן הפוגע בכבודן העצמי, אולי עליך להדיר רגליך מהאיטליז, לטובת ביקור בחנות לאופטיקה, מאחר שבדיקת עיניים, אם לא הועילה, הרי שלא הזיקה לאיש.

רמת השרון — מיכל חזון

הבחורות של פעם

לכל אותם גברים, ששואלים עצמם "היכן הבחורות של פעם?" ו"איה המוסר והערכים של העבר?" – ברצוני לענות במכתב זה. עדיין יש כאן בחורות טובות והגונות, שנמצאות לידכם, אך אתם אינכם חשים בהן. לעתים הן יושבות בקרבתכם בקפיטריה באוניברסיטה, או במושב הקולנוע, או בגלריה חדשה, אך לעולם לא יעזו ל"התחיל" עמכם, גם אם יהיו בודדות מאוד. (כיוון שהן עדיין מאמינות שהגבר הוא היוזם...)

מדוע אתה, הגבר הישראלי, כשאתה נפגש עם בחורה נאה, חטובה משכילה (תואר ראשון כמעט ביד) ו...שמרנית, אתה מופתע? האם אתה נדהם שיש עוד בתולות מעל גיל 20 (למרות שיצאו עם בחורים והצעות היו בשפע)? שיש בחורות שמחפשות אושר, נאמנות ויושר ללא בסיס חמרני? (שיש בחורות שאינן שייכות לדור המתירנות גם אם אינן דתיות?) אתה, שמחפש "ערכים ומוסר" – יודע מה הם? האם ידוע לך כמה חשוב להיות מנומס ומתחשב? האם אתה יודע מהי אהבה? מהו חיזור (מלה שכמעט יצאה מהמילון)?

חשבתם פעם, גברים יקרים, שבחורות צנועות מבית טוב אינן מסתובבות בדיסקוטקים ופאבים לבד? ושאינן מחפשות גבר לערב אחד אלא קשר עמוק עמוק ממושך וכן? הידעתם שבחורות אידיאליות שכאלה באות למסיבות עם ידיד או חברות שמלוות אותן אח"כ הביתה מפחד האנסים שברחובות? ושסוג כזה של בחורות לעולם לא יגיבו לשריקות מעריצים ברחוב ובחוף הים?

ודאי תופתעו לדעת, שיש בחורות שאינן מוכנות לצאת עם גבר נשוי, גם אם יציע להן הצעות מפתות ביותר. רבים מביניכם נפגשים בבחורות אלו, אינם יודעים איך לנהוג ופשוט פוגעים בהן, ואח"כ שואלים היכן הן הבחורות המוסריות...

תל־אביב — א.ק.
(השם המלא שמור במערכת)

תשובה לרווק

גישתו הבוטה של ה"רווק המבוקש", ברשימה "מעט בחורות יפות" ("סיגנון" מיום 4.5), משקפת נאמנה את גישתם של רבים מגברי ישראל, הרואים באשה "סחורה" שכל עיקרה בגיל ובמראה החיצוני. אין להם פנאי ליצור הכרות אנושית הדרגתית, ולחזור – הם מלהזכיר. את הפסוק "אל תסתכל בקנקן" שלמדו בבית־הספר, שכחו מכבר.

ובכן, אומר לך אדוני הרווק הישראלי, איך נראה "הקנקן" שלך בעינינו:

בעוד הנשים אמורות להתייסר כל חייהן ביסורי דיאטה ובלבד שיתאימו לתקנים המקובלים, צומחת כרסו של הגבר בגיל מוקדם באין מפריע וכתפיו הצרות שמוטות מחוסר פעילות גופנית. מרבית הנשים מתוכנתות "לא רק "לצוד בעל" אלא גם להיות נקיות, מטופחות ומדיפות ריח ניחוח, גם אם אינן נראות כמו כוכבות קולנוע – ואיך מופיע הגבר הישראלי לפגישה? לצערנו לא כל אחד מתקלח, מחליף חולצה ומשתמש בדיאודורנט.

גם אלו שאינם נראים כפי שתיארתי, מוטב שיבדקו את שיטת החיזור שלהם. האם היא מסתכמת במוטו "אולי תזמיני אותי אליך לספל קפה?"

והרי החפזון מן השטן. גם בתקופת המתירנות צ'יק־צ'אק בין שני אנשים שמידת הכרות ביניהם מעטה, אינו תמיד נסיון מפעים־לב.

וקיים גם "תסביך הטלפון". אם בחורנו קיבל את מספר הטלפון מבחורה, יש ודי לו בנצחון מוחץ זה. הוא בא על ספוקו מעצם הנכונות לתת לו את מספר הטלפון – ואינו מצלצל.

תל־אביב — נועה
(השם המלא שמור במערכת)

סיגנון

12 חניתה הלוי: אמאייל בסירופ של אהבה

17,15 אורית הראל: אין עולה שלא מתגעגע

18 יוסף לפיד: הטור של טומי

20 שאול בן חיים: אנסים אורבים בחניונים

32 נילי שוחק־בופמן: מגע אישי עם פרס ודיין

35–34 יהודית חנוך: מה חדש באופנה

37–36 סמדר בת אדם: סערות בשקט

עורכות: תמר אבידר וליאורה עיני

עיצוב ועריכה גרפית: ברכית אדלר, רותי בנאי

מודעות: נילה שניידר, סימה בללי טלפון 439474 (03)

מזכירת הפקה: בתיה אבישי טלפון 439276 (03)

כל הזכויות שמורות למעריב ©

סיפור השער:
הכוכבים ברט ריינולדס ולוני אנדרסון באו בברית הנישואין לאחר שש שנות חיזור הדדי. היתה התרגשות גדולה בהוליווד, כאילו המלך נשא את המלכה. צלמנו היה שם. סיפור וצילומים נוספים מן האירוע בעמ' 11.
צילום: קאסילי/ שוטינג סטאר.

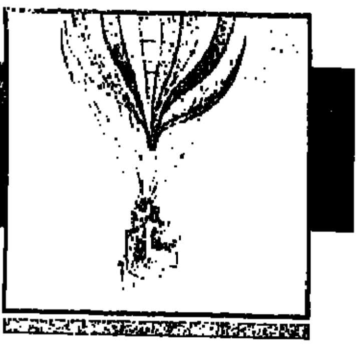

מדריכי החברה הגאוגרפית
להכרות קרובה עם מקומות רחוקים.

ארה"ב וקנדה — מגוון מסלולים מ-18 עד 40 יום
יציאה: 9.6, 20.6, 7.7, 11.7, 28.7, 2.8, 15.8, 5.9, 8.9
אמריקה בקמפינג 35 יום יציאה: 18.7

אלסקה — 31 יום יציאה: 4.8

דרום אמריקה — 37 יום יציאה: 25.7 / 25 יום יציאה: 5.8 / 30 יום יציאה: 5.9

ספרד ופורטוגל — מגוון מסלולים 13 עד 29 יום
יציאה: 6.6, 4.7, 8.7, 1.8; 12.8, 5.9, 6.9, 11.9, 19.9, 23.9

תורכיה — מגוון מסלולים מ-7 עד 18 יום
יציאה: 10.6, 17.6, 1.7, 8.7, 11.7, 15.7, 5.8, 12.8, 15.8, 19.8, 2.9, 5.9, 9.9, 16.9, 19.9, 23.9, 30.9, 7.10

יוון — 10 או 15 יום יציאה: 16.6, 27.6, 6.9, 7.9, 22.9, 27.9

יוון ותורכיה — 18 יום יציאה: 10.6, 15.7, 5.8, 2.9, 23.9

איטליה — 18 יום יציאה: 25.7, 19.9

פסטיבל ורונה למוהבי האופרה — 9 ימים יציאה: 7.8

יוגוסלביה — 15 או 19 יום יציאה: 1.6, 27.6, 20.7, 18.7, 1.8, 3.8, 15.8, 14.9

איסלנד — 16 יום יציאה: 9.8

טיולי הרפתקה — ליעדים מרתקים לקבלת פרטים וחוברת להתקשר ל-284113

צרפת — 18 יום יציאה: 29.5, 7.7, 4.8, 8.9, 15.9

פולין הונגריה — 17 או 20 יום יציאה: 15.6, 11.7, 27.7, 15.8, 29.8, 16.9

סקנדינביה — 15 או 22 יום יציאה: 5.7, 11.7, 15.7, 26.7, 6.8, 8.8, 9.8, 16.8
מסע בקרוואני נורבגיה יציאה: 10.8

האיים הבריטיים — 17 יום יציאה: 4.8, 11.8

ספארי בקניה — 9 או 16 יום; 23 יום קמפינג; יציאה מדי שבוע החל מה-7.7 עד אוקטובר

טיולי בר-מצווה — טיולים מיוחדים לבני־מצווה ** מתנת החברה הגאוגרפית - טיסה בכדור פורח מעל שמורות באפריקה.

שיט על נהר הזמבזי — 20 יום יציאה: 1.8, 26.9

דרום אפריקה — 15 או 21 יום יציאה: 4.7, 18.7, 1.8, 7.8, 15.8, 12.9, 19.9, 28.11

הודו נפאל וציילון — 18 עד 31 יום יציאה: 22.9, 31.10, 13.11, 24.11

מסע בהימלאיה — 26 או 35 יום יציאה: 22.9

החברה הגאוגרפית - טיולים בסגנון אחר.

פרטים, הרשמה וחוברות במשרדי החברה הגאוגרפית רחוב טבריה 8 תל-אביב, טלפון 284113
ואצל כל סוכני הנסיעות.

אינתיפדה

מירה קופר

ההיית משליכה בו אבן?

פתחיה

תמונה בעתון: מחסומי אבנים במבואות הכפר אידיק שבנפת טול כרם. שורות שורות של אבנים גדולות לרחבו של כביש – ואני חשבתי עליך, פתחיה.

האם עמדת גם את במעלה הרחוב המוביל לסימטאות? הנופפת ידיך מעל לראשך בתנועת ה-V המפורסמת? הצעקת במלוא גרונך? היצאת, פתחיה, עם כל נשות הכפר לגלגל גושי סלע אל הכביש? החיכית לחיילים כדי לקלל, לזרוק עליהם אבנים, או לפגוע בהם בחפץ חד? ואולי חיפשת ביניהם מישהו מוכר לך? אחד מבני המושב שגדלו וצמחו לעינייך עד שהגיע מועד גיוסם לצה"ל? ואולי חיפשת את עיניו הכחולות המוכרות לך כל כך של בני שלי? ההיית משליכה בו אבן, פתחיה? היתן לך ליבך לפגוע בו?

או שמא את מסתגרת בביתך כמשתחילות ההפגנות, המהומות והירי, בתירוץ כלשהו – רק לא לצאת, רק לא להשתתף, רק לא לקחת חלק...

את, שלמדת עברית מפי, מבינה את דברי החיילים, את הפקודות הנזרקות לאוויר. את יודעת מה הם עומדים לעשות. את הרי יכולה להזהיר את חברותיך, את השבאב המשולהבים, את הגברים. אני לימדתי אותך עברית. האם תשתמשי בה לרעה? לרעתם?

ואני דיברתי איתך תמיד על אחווה בין בני אדם, על שלום.

אחרי כל השנים האלו בהן עבדנו יחד, בחום ובקור, בסערות גשמים ושרב – האם הפכת שונאת לי? לילדי? לעמי?

הידעת אהבת איש, פתחיה? הידעת אהבת אם? התדעי אותה כמיהה לשקט? למרגוע?

אני תוהה פתחיה, מה נתנו לך, אחרי הכל, השנים שעשית במחיצתי? ההשפיעו עליך ולו במקצת? השונה את היום מהמון משליכות האבנים, הרוצות לפגוע בילדי שלי, חמת-רצח ושנאה בעיניהן? האם את חושבת עלי לפעמים, פתחיה? האם את זוכרת?

האם אי פעם, תשובי, תזמיני אותי לביתך, לכפר שלך? או אולי תבואי למושב לביקור עם בקבוק שמן הזית הירוק ואותם זיתים מרירים, נפלאים, שהיית מביאה לי שי?

בסאם

בסיומה של שביתה, בימים הראשונים להתקוממות בשטחים, שב בסאם לעבודה. עמדנו בחוץ, בשמש הנעימה, המחממת של יום חורף נאה. האדמה רוויית גשמי ברכה, ריח הפרדסים נישא באוויר. שלווה בכל.

"אתמול זרקתם אבנים?" – סנטתי בו.

הביט בי בעיניו הכהות, הרציניות, ולא ידעתי אם היה בהן כעס או עלבון. שתק.

בסאם, הנאה, הגבוה, האינטליגנט. האיש שלמד באוניברסיטה, שיודע ערבית, אנגלית, עברית. שאפשר לשוחח אתו על נושאים ברומו של עולם.

"מה יהיה?" – שאלתי הפעם ברצינות.

"לא יודע" – אמר בסאם – "הכל מן אללה".

"מה מן אללה" – התקוממתי – "אללה לא יעזור וגם אלוהים לא יעזור אם לא נעזור לעצמנו".

"זה הכל פוליטיקה" – אמר בסאם – "רק הפוליטיקאים יכולים לעשות משהו".

"אוי לנו אם נחכה לפוליטיקאים" – אמרתי כעוסה.

"אז מה?" – היקשה בסאם.

"אנחנו חייבים לעשות שלום, אתה מבין?" – אמרתי.

"מי יעשה שלום?" – שאל בלגלוג – "את ואני?"

"כן" – אמרתי נואשת – "אתה ואני, האנשים שלך והאנשים שלי, העם שלך והעם שלי. אנחנו אחים. כולנו זקוקים לשלום. יחד נוכל לחיות, להתקדם. מוכרחים לעשות שלום".

"כן" – אמר בסאם ולא הביט בי עוד בעיני – "הכל מן אללה".

אחמד

בימים שניתן, כשאין הפרות סדר חמורות, שביתות ומחסומים, כשהצבא לא מטיל סגר – מגיע אחמד עם הטנדר שלו. מביא את הפועלים לעבודה במשקי המושב והולך לאיציק, לשתות קפה, לאכול משהו, לעזור לו בעבודה פה ושם – עד שתגיע העת לאסוף את הפועלים ולשוב לכפר בדרך טול-כרם. כך כבר הרבה שנים – חמש עשרה ואולי יותר.

שניהם יוצאים לשדות, למטעים, או נוסעים יחד בחוצות המושב, ותמיד תמיד כשעוברים על פני, אחמד מרים ידו בברכה, מרכין ראשו לשלום. אחמד ואיציק, בטנדר של אחמד. כמו דבר לא השתנה. עולם כמנהגו.

האמנם? ■

רואים תוצאות ב־10 ימים

הזמרת
עליזה אביב
מ"להקת אביב"
רמת אביב ג'
רח' בית צורי 26, ת"א
הפחיתה 8 ק"ג
ב־10 ימים
משקלה לפני התכנית
69 ק"ג
משקלה אחרי התכנית
61 ק"ג

כמה פעמים כבר החלטת להתחיל לרזות – ואחרי שבוע "גמרת עם זה" מחוסר תוצאות?... שהרי הרזיה ללא תוצאות משמעותיות, בהחלט איננה הרזיה.

עכשיו, אחרי ש"ניסית כבר הכל" – ודבר לא עזר, יש לנו תכנית הרזיה מדהימה בשבילך.

שיטת מרזי מורית – "רואים תוצאות ב־10 ימים" – השיטה היחידה שמבטיחה לך הרזיה בריאה, המסת ריכוזי השומן ותוצאות מדוייקות בכל יום, ללא כל מאמץ מצידך ובקלי-קלות.

ולהבטחה של רופאי מרזי מורית 10 שנים של תוצאות מוכחות.

בהתאמה ייחודית – בפיקוח רפואי

תכנית ההרזיה והמסת השומנים שלך מותאמת לנתוניך על ידי רופאי החברה על פי תחשיבים מדוייקים ומבטיחה לך שריפה מכסימלית של השומנים תוך כדי אכילה לשובע, בזמן קצר – ולתמיד!

הנוסחה המרזה ללא תרופה

תכמוסות ומשקה השוויצריים, שפותחו בנוסחה בלעדית לשיטת מרזי מורית – מותאמים לך בכל יום בין הארוחות (ולא במקומן!).

המסת ריכוזי השומן והצלוליט

כדי לרזות היכן שצריך וכמה שצריך, מתאים עבורך הצוות הרפואי תכנית להמסת השומנים והצלוליט, המשלבת תכשירים בלעדיים, בנוסחה ייחודית לסילוק כל ריכוזי השומן הבעייתיים שלך.

שירות מיוחד להרזיה מיידית!

תכנית ההרזיה והמסת השומנים בביתך תוך 48 שעות! שירות מיוחד להרשמה מיידית עומד לרשותך – טלפונית – בכל יום מ־8 בוקר עד 8 בערב. התקשר עכשיו ותוכל להתחיל לרזות מיד.

התקשר אלינו ואנו נשלח לך עוד היום הוכחות מדהימות להצלחה בטוחה.

חייג – גם בלילות ובשבתות!

02-222676, 02-225784, 02-222903

או שלח אלינו את התלוש המצורף

חינם

מרזי מורית בע"מ
המלך ג'ורג' 35 ת.ד. 4456, ירושלים 91043

נא שילחו לביתי – חינם: חומר הסבר מפורט לשיטה + הסבר לכמוסות ולמשקה השוויצריים + הסבר לתכשירים לריכוזי השומן + הוכחות מצולמות + שאלון הרשמה מוקדם – ללא כל התחייבות.

שם ____________

כתובת ____________

מרזי מורית · שומרים תוצאות

קורים דברים

לא רצה. מריצה.

המתח במפלגת העבודה, לקראת בחירת המועמדים לכנסת שתהיה מחר, הגיע לשיאו. מי שאינה מתוחה כמעט לגמרי היא אל"מ (מיל.) דוחמה חרמון חברת המרכז שאינה רצה הפעם. התכנית המקורית שלה היתה אמנם לרוץ, בשלב זה החליטה להקפיאה עד לבחירות שיערכו בעוד ארבע שנים. חרמון הנמרצת אינה יושבת בחיבוק ידיים, גם לא במה שקשור להצבעה שתהיה מחר. היא עסוקה בעשיית "לובינג" לשני מועמדים בהם היא תומכת ואותם היתה רוצה לשגר לבית המחוקקים: יעל דיין ודר' יוסי ביילין. ■

תלמה הדר

עשו לו קליק

כדי להשיג זוית צילום טובה, מוכן הצלם הוותיק של ה"טיים" בישראל, דוד רובינגר, אפילו לחלוץ נעליו במעמד ראש הממשלה יצחק שמיר. לכבוד פתיחות תערוכת הצילומים של רובינגר "עד לתקופה" במגדל דוד בירושלים, הגיעה לארץ משלחת של עורכי השבועון "טיים" ונפגשה עם ראש הממשלה יצחק שמיר בלשכתו. במהלך השיחה צילם רובינגר מכל זוית אפשרית ואולם ברור היה שאין הוא מרוצה. לפתע חלץ נעליו ועלה על על כסא. וכך, מזוית צילום גבוהה במיוחד, התאפשר לו לצלם תמונה טובה שסיפקה אותו. "חוצפה ישראלית", הגדיר בחיוך אחד מראשי ה"טיים" את מעשהו של רובינגר וראש הממשלה חייך באהדה.

לפני מספר ימים ביקר שמיר בתערוכתו של רובינגר והביט ב־82 הצילומים שבחר רובינגר מבין 910 אלף שצילם מקום המדינה ועד 1982. שמיר התעכב בעיקר על תמונתם של ראש הממשלה לשעבר מנחם בגין ונשיא מצרים המנוח אנואר סאדאת. רובינגר ביקש להסביר לראש הממשלה מדוע אין הוא נמצא בין המצולמים הפופולריים": "אני יודע שאתה היית עסוק במשהו אחר".

ראש הממשלה, איש המוסד בעבר, הבין גם הפעם וחייך בסלחנות. הוא ביקש לדעת מפי רובינגר באיזו מצלמה הוא מנציח את האירועים וזה השיב לו: "שני דברים הבאתי מחו"ל – מצלמה ואשה. שתיהן עשו לי קליק ביום שראיתי אותן".

"ושתיהן בסדר?" התעניין שמיר. "עד היום כן", השיב רובינגר. ■

גיל ליאור

ורה ויואל גולובסקי. קליטה טובה.

חופשת מולדת

סטלה גארסייה גרנדוס, השגרירה של גואטמלה בישראל מאז ינואר השנה, יוצאת לחופשת מולדת קצרה: בתה עומדת ללדת וגרנדוס – בת 52 דקיקה וזוהרת, אם לארבעה ילדים בוגרים וכבר סבתא לנכדה אחת – מתכוננת לעזור לבת קצת לפני וקצת אחרי הלידה. מי שרגילים יותר ממנה לטפל בתינוק הם דווקא המחותנים שלה, הורי בעלה של בתה הבכורה: לפני כשנתיים הם ניסו לעזור בתיווך לאימוץ בין אשה אינדיאנית לבין זוג גרמני; כאשר האימוץ לא יצא אל הפועל בגלל פגם אסטטי באוזנו של הרך הנולד – החליטו מחותניה של גרנדוס – היא בת 45 והוא – שר החקלאות לשעבר, בן למעלה מ־60 – לאמץ את התינוק בעצמם. סטלה גרנדוס מתפעלת מן המחותנים שלה: "כל הכבוד להם, להתחיל בגיל כזה לגדל ילד, כאשר אפשר כבר בעצם להתענג על נכדים..."

ותזכורת קצרצרה למי שאינו זוכר: סטלה גארסייה גרנדוס הינה ישראלית לשעבר, בוגרת סמינר לוינסקי ושרות בצה"ל. היא נישאה לבנו של חורחה גארסייה גרנדוס, מי שהיה אחד מחברי ועדת האו"ם שבעקבות המלצתה הוחלט על החלוקה ועל מתן עצמאות לישראל והפך אחר כך לשגריר גואטמלה בישראל. בעלה של סטלה, אשר נפטר לפני כארבע שנים, חורחה גארסייה גרנדוס הבן, היה – עם תום כהונתו של אביו – ממונה על השגרירות של גואטמלה בארץ ומונה אחר כך למזכיר הכללי של הנשיאות בארצו.

יחד איתה משרת כאן את מולדתו בדרג של מזכיר ראשון ברנרדו אריוולו דה־ליאון, שאביו היה נשיא גואטמלה בשנות החמישים. השגרירה והמזכיר יכולים לשוחח ביניהם בחופשיות הן בספרדית והן בעברית: שהיא שולטת בעברית זה ברור – והוא? הוא דובר עברית רהוטה, כי אביו שלח אותו לפני שנים ארצה, על מנת שילמד כאן באוניברסיטה. ■

ליאורה עיני

קטנים

חיילת מהדרום שהתפרסמה בכך שנפלה קורבן לאנס אלים וניצלה, מלאו בימים אלו 21 שנה. היא קיבלה מתנות מ"האם המאמצת" שלה שרה זלצרמן ומדליה הדע המסייעת לה בשיקומה. לחיילת הלומדת עתה פיסול בבד, הובטח מפי השתיים כי הן תארגנה לה תערוכת עבודות. ★★★

נעמי לוי, מי שנחשבה בשנות ה־60 לילדת הפלא של מקהלת הילדים צדיקוב, אך נטשה את אורות הזרקורים לטובת חברות בקיבוץ נירים והקמת משפחה – שבה לשעה קלה אל עברה: היא הינחתה בקיבוצה את הופעת מייסדי ותיקי מקהלת צדיקוב שבה שרים גם אביה וגם אמה כסולנית, ואת הופעת המנצח שלה עמוס מלר בנגינה על חליל ובשירה. ★★★

שגרירים טובים קמו לנו מקרב הציירים הדתיים. משה רובינשטיין, תושב בני־ברק הקים עמותה לקידום אמנות יהודית ששמה "אמנות ומסורת". ישראלים חובשי כיפה, יוסי רוזנשטיין, ברוך נחשון והרב יצחק זילברשטיין (רבה של טבעון), הציגו במסגרתה תערוכה באנטוורפן שבבלגיה, כאשר למבצע הלוגיסטי של אריזת 50 הציורים שלהם הם גייסו את שמעון שמרלינג, חובב אמנות ובעל חברה לעמילות מכס. ★★★

אלפרד גולץ, מנכ"ל "הסנה", יזם עכשיו שרות חדש מסוגו בארץ, אותו תתן חברת הביטוח ללקוחותיה המעוניינים בכך: ייעוץ פסיכולוגי במשך התקופה הראשונה של האבל. "הביטוח הכספי הוא רק צד אחד מהיבטי הביטוח", אומר המנכ"ל. ★★★

"עשו עליה" ושמחים בחלקם: יואל גולובסקי, עו"ד, עד לפני כשנה בעל משרד עצמאי לעריכת דין בפארק אבניו ובימים אלה פותח משרד דומה בירושלים, לאחר שעבר את הבחינות המחייבות בחוק; רעייתו ורה גולובסקי, עד לפני כשנה מנהלת לישכת הקונסול הכללי של ישראל בניו־יורק – וכיום עוזרת ראשית למנכ"ל מלון "המלך דוד" בירושלים. שיהיה להם בהצלחה. ★★★

זה הסוד שלו

וילי נגל, ברוקר בסינדיקט היהלומים שבלונדון, מצב טבעי, חליפה ועניבה. לפגישה שלנו, בלובי של "הילטון" תל־אביב, הוא הופיע בחלוק רחצה צהוב מעל לבגדים. רצה לתפוס קצת צבע בין פגישת עסקים אחת לשניה. מדבר עברית טובה, למרות שחי בלונדון כבר 42 שנה. נשמע ישראלי, אבל מגדיר עצמו כ"יהודי־מפלשתינה". וזה בגלל שנולד ברומניה וגדל בארץ־ישראל, עד שנסע ב־1946 ללונדון, ללמוד משפטים. ואז כידוע, עוד לא היתה כאן מדינה.

בשבוע שעבר הגיע במיוחד לארץ, כדי לחגוג עם חברת ש. רפאלי ושות', את זכייתה בתואר "יצואן מצטיין" בענף היהלומים לשנת 1987. במסיבת היהלומנים, שנערכה באולם הנשפים של המלון, הוא היה המארח, לצידם של בני המשפחה הזוכה: האבא המייסד, שמואל רפאלי, בנו נחום (חומי) רפאלי, וחתנו גרשון סטשיק (לשעבר איש צוות אוויר באל־על).

הרפאלים, כמו יהלומנים אחרים הם לקוחות של נגל, שמסביר את הפרוצדורה למי שלא כל־כך מתמצא בשטח הזה: "חברת דה בירס (הסינדיקט) מרכזת את אספקת חומר הגלם לתעשיית היהלומים בעולם. הסינדיקט ששולט על יותר מ־80 אחוז

גרשון סטשיק (סימין) ווילי נגל. איך הם עושים את זה? צילום: עופר קרני.

מחומר הגלם בעולם, מספק אותו דרך חמש חברות (ברוקרים)".

כבר 30 שנה שנגל הוא ברוקר בסינדיקט. איך הגיע לזה, הוא לא מגלה. "זה סוד שלי, כל אחד רוצה לדעת", הוא אומר. ויש האומרים, שהנישואין לאשה הנכונה, קצת עזרו בעניין הזה. בכל אופן הקשר שלו ליהלומים, התחיל עוד כאן בארץ. אביו, היה אחד מחלוצי תעשיית היהלומים בישראל. וכשנגל ג'וניור היה רק סטודנט למשפטים בלונדון, ועדיין רווק, הוא התפרנס שם יפה מסחר ביהלומים.

לנגל, אב לשלוש בנות ובן, יש גם קשרים אישיים טובים. לכבוד גדול הוא זכה לפני כשבועיים, כשראש ממשלת אנגליה, מרגרט תאצ'ר, באה לביקור פרטי במשרדו. ומכיוון שאותו יום מלאו 9 שנים להיותה בתפקיד, חיכתה לה שם גם עוגת יומולדת מפוארת. בג'ואיש כרוניקל כתבו על ביקורה הפרטי של ראש הממשלה, אצל הברוקר הבינלאומי, וילי נגל. ■

אירית רומם

קרים דברים

בינתיים אידיליה

קובי רביץ והדוגמניות שלו.

ספיר קאופמן מדגמנת לטובת צה"ל.
צילום: נרי אברמוביץ'.

תשע דוגמניות הציגו את בגדי רביץ: מזית כהן, מיכאלה ברקו, עדיה מאירצ'יק, ספיר קאופמן, דנה וכסלר, דוריה ילניק, סמדר גנזי, סימונה גוזמן ותמי בן־עמי שבאה עם ארתור ואמא שלו דורותי. לפני כשלושה שבועות, איך ששוב נגמר לבן־עמי הסיפור עם ד"ר קובי זה, היא מצאה את ארתור דילד. חתיך, בן 32, מלוס־אנג'לס שהגיע לביקור בישראל עם אמו הגרושה דורותי.

מי שאחראי לשידוך בין הדוגמנית לבין ארתור, שעיסוקו הוא נדל"ן, זה הספר יוקי שרוני, שחי ועובד שלוש, או אולי כבר ארבע שנים, בלוס אנג'לס. שרוני שהגיע לחופשת מולדת כדי לחגוג את חתונת אחותו דנית, הוא הספר של דורותי, האמא של ארתור. איך שהכיר את תמי

יוצאים קבוע: תמי, ארתור והאמא.
צילום: נרי אברמוביץ'.

לארתור, נולד שם קליק אדיר ומיד אחרי־זה עברו גם ארתור וגם האמא שלו לגור אצל תמי. נראה שהאהבה שם גדולה והאידיליה גם כן. עד כדי כך שלאירוע בבית רביץ, לבשה דורותי חליפת פאייטים זהובה של בן־עמי, בעוד בנה ארתור, לבש ג'אקט מרופד כריות של בן־עמי גם כן. בסוף החודש חוזר ארתור הביתה. החברים, שמכירים את בן־עמי כמי שלא יכולה לחיות מחוץ לגבולות המולדת, (והיו לה כבר כמה הזדמנויות נהדרות לחיות במקום אחר), מחכים לראות מה יקרה עכשיו עם הרומן הטראנסאטלנטי הזה. ■

אירית רותם

נשף האביב

את נשף האביב שלהם ערכו האגודה למען החייל וקבוצת מתנדבות א.ל.י (אהבה לחיילי ישראל) שבראשה עומדת זהבה בדוורמן, בשבוע שעבר, בגן בית משפחת רביץ אשר בכפר־שמריהו. במרכז האירוע, היתה תצוגת האופנה של המעצב, קובי רביץ, שהוא לא במקרה בנם של בעלי־הבית, עדנה ויואל רביץ.

בערך 400 איש, ששילמו 100 ש"ח האחד, השתתפו באירוע שהכנסותיו מוקדשות ליחידות השדה של צה"ל. ישבו על הדשא ליד שולחנות עגולים ואכלו ארוחת־ערב. אחרי־זה צפו בדוגמניות שצעדו מסביב לבריכה, לבושות ביצירותיו של רביץ הצעיר, אשר חזר משלוש שנות לימוד בבית־הספר לאופנה, מרנגוני, שבמילאנו איטליה ופתח לפני כ־8 חודשים בית אופנה בתל־אביב. לסיום הופיעה שם להקת חיל האוויר. ■

אירית רותם

לוסיה ואן אגן. תמונת הפרסומת עם התיקים.

לוסיה והבוס שלה

לוסיה ואן אגן, הולנדית שהספיקה לחיות קצת באנגליה וקצת בבלגיה, גם הספיקה כבר לראות הרבה עולם, בחייה הקצרים יחסית. רק בת 27 וחוץ מאשר ברוב ארצות אירופה ובארה"ב, היא כבר ביקרה בין היתר, באוסטרליה, ניו־זילנד, סין, קוריאה, סינגפור, איראן ובאי־אילו מנסיכויות המפרץ הפרסי. וזה בתוקף תפקידה כמקדמת המכירות ואשת יחסי הציבור של חברה הולנדית לייצור ציוד משרדי.

במסגרת התפקיד הזה, היא נכנסת לתוך תילבושת הולנדית מסורתית ונילווית לבוס שלה בכל מסעותיו על פני כדור הארץ. דמותה המתנוססת על החומר הפירסומי שהיא מחלקת, כבר הפכה למעין סמל מסחרי של החברה בה היא עובדת זה 8 שנים.

בתילבושת הזאת גם הופיעה לקוקטייל, שערך בשבוע שעבר השגריר ההולנדי, ואן דויאן, לכבודה של משלחת סחר הולנדית שהגיעה לביקור בן ארבעה ימים בישראל. גם הפעם הצטרפה לוסיה הבלונדית עם הצמות הארוכות לבוס שלה, שנימנה עם 25 חברי המשלחת שבאה להזדהות ולחגוג עם ישראל בשנת ה־40 לקיומה. מסיבת קבלת הפנים לאורחים, שרובם נמצאים כבר שנים בקשרי מסחר עם ישראל, נערכה ב"הילטון" תל־אביב. מנכ"ל המלון, פיטר ואן דר־פליט ההולנדי, הרגיש כמעט כמו בבית. ■

אירית רותם

חמסין וחום הלב

היה שם חם מאוד, בגבעת חביבה, בכנס של 3000 עולי בולגריה, שהגיעו ארצה במסגרת "השומר הצעיר" לפני 40 שנה. שתי גברות אפילו התעלפו. "כבר 40 שנה לא נושקתי כמו ביום הזה", אמר מתמוגג מנחת ויקטור שם־טוב, ממנהיגי מפ"ם ויוצא בולגריה, בעצרת החגיגית שסיימה את היום. "נכון שהיחסים בין הקב"ה לבין 'השומר הצעיר' לא היו תמיד אידיליה מושלמת, אבל לא העליתי בדעתי שהוא יכה אותנו דווקא ביום חמסין קשה כזה. בכל זאת, ביחסים שבין אדם לאדם הוכחנו, שאצלנו, הבולגרים, חום הלב ניצח את החמסין. כולם הגיעו למיפקד התנועה..." ■

אריה יאס

חיילים שהמתינו בערב שבת להסעה בטרמפיאדות, זכו לבלינצ'ס לכבוד חג השבועות – מבצע של נירל פרוסם.

קטנים

בין לבין התשואות הממושכות ברסיטל של זמרת האלט מירה זכאי "משירי ארץ אהבתי" במוזיאון תל־אביב במסגרת הפסטיוואל הישראלי – קרא אחד האנשים המשולהבים בקהל: רוצים תקליט! ומישהו אחר הוסיף: ואני אמכור אותו! ומירה זכאי הגיבה בחיוכה החם. ★★★

בחגיגה למלאת שנתיים לירחון "ועדים" של ועדי העובדים, שהתקיימה בגן השקמים בתל־אביב, אמר מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר: "קשה גם לי להאמין שאני נמצא במחיצת ועדי עובדים שלא בענייני כספים". ★★★

א.ל.ש. אקדמי
לימודי שפות בע"מ
חופשת לימודים באנגליה
נותרו ל־3.7.88 2 מקומות בפנימיית בדפורד.
ומספר מקומות בהסטינג (משפחות).
למבוגרים בלונדון: 3.7.88, 10.7.88.
Als 03-7527503, 7528575

סולי בע"מ
לשורות השתלן
תערובות קרקע לגינות נוי
מצעים מנותקים לירקות ופרחים
אוסמוקוט – דשן לשחרור איטי תמס ועוד
אזור התעשיה, קרית מלאכי, טלפון: 08-581286

אלי שלוש
שדכן משפחתי אמין (לא משרד) בעל קשרים ומאגר פניים/יות איכותיים. משכילים ומבית טוב...
מציע דרך אמינה, מכובדת ופרטית להכיר בני זוג רציניים לנישואין!
פנה/י לאלי
בבית לשרותך גם בשבת
03-990507, 03-991949

אירוע

תלמה הדר
צילום: מ. קאסילי "שוטינג סטאר"
מיוחד ל"סגנון"

מוקפים בבני משפחה וידידים — מיסדו שני טיפוסים רומאנטיים בעיר הסרטים את אהבתם. קטע סנאריני מהחיים.

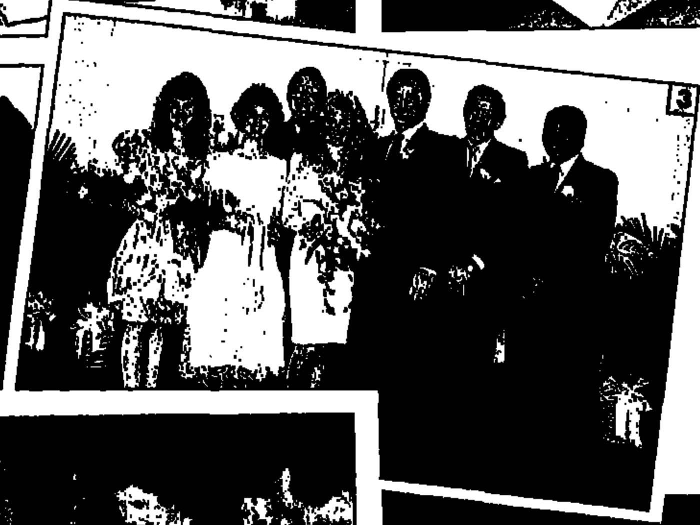

חתן־כלה הוליוודים

הוליווד כולה נשמה לרווחה: סוף סוף הם עשו את זה. ברט ריינולדס ולוני אנדרסון, כוכבי הבד והטלוויזיה. הזוג שהשיג שיא מקומי במשך של תקופת החיזור שלו – נישאו זה לזו, בטקס רב־רושם (ראה צילום השער, מיוחד ל"סגנון"), שנערך לפני כשבועיים בכנסיה הבפטיסטית בשעה 13.55, בדיוק באותה שעה בה נישאו הוריו של ריינולדס. אחדים מבין 65 האורחים שנכחו בטקס מעידים, כי ההתרגשות של החתן־כלה והאהבה המוקרנת מהם – הצליחו להעלות דמעות בעיני רבים מהנוכחים (סליחה על השמאלץ, אבל כך כתוב בדיווח המופיע בשבועון האמריקאי "פיפל" המדווח בהרחבה על האירוע).

בעת שנערך טכס הנישואין חגו מעל המקום 5 הליקופטרים עמוסי צלמים ("זה נראה בדיוק כמו תמונה מ"אפוקליפסה, עכשיו" העיר אחד הנוכחים), ועשרות עתונאים, שוטרים, מבקשי אוטוגראפים – כמעט איימו להשבית את השמחה. לבסוף הכל בא על מקומו בשלום.

ברט ריינולדס (52), הגבר המקצועי אשר ברשימת ידידותיו־אהובותיו נמצאות: סאלי פילדס, כריס אברט ודיינה שור, היה נשוי לזמן קצר ב־1963 עם שחקנית בשם ג'ודי קרנה, אבל מאז הגירושין הוא נמנע מכל התקשרות רומנטית ממוסדת. לוני אנדרסון (41) המחוטבת, אם לבת בת 23, אשר מאחוריה שני בעלים־לשעבר – עברה להתגורר עם ריינולדס לפני ארבע שנים, לאחר שנתיים של חברות. הם נישאו, לדברי ידידים, רק לאחר שהקדישו לסוגיה זו הרבה־הרבה מחשבה. רגע לאחר הנישואין הודתה לוני אנדרסון: "אני מרגישה כמו סינדרלה". החתן אמר: "אני כה מאושר. אני מוקף בהמון ידידים ואהבה והתחתנתי עם החברה הכי טובה שלי". ואם זו לא סצינה מסרט דביק, אז מה כבר כן. עובדה, גם מי שנוכח שם מעיד: השניים נראו בדיוק כמו חתן־הכלה של סוכר, הניצבים על עוגת לכלולות, אלא שהם היו בובו ובובה בגודל טבעי.

באמת, כמה מתוק. וכדי להשלים את התמונה הלכו ושאלו את הידידה הוותיקה, דיינה שור, הגדולה על ברט ריינולדס בכמה שנים טובות, מה דעתה והיא השיבה, כמצופה ממנה: "שניהם אוהבי משפחה ואני מאחלת להם אושר רב".

קבלת הפנים להמוני האורחים היתה ההפקה המוצלחת ביותר של החתן, קובע כתב ה"פיפל". "האנגר" של הליקופטרים פונה וקושט ב־100 עצים וצמחים. על תריסר שולחנות ענק נערך כיבוד כיד המלך שכלל, בין היתר, בף וליגטון, פירות ים, גבינת ברי אפוייה מוגשת עם קיווי, עוגת מוס סלמון, קוויאר מוגש עם אנדיב בלגי ותות שדה טבול בשוקולד.

סטודנטים למשחק בסטודיו בבעלותו של החתן הוסיפו נופך תיאטראלי לאירוע בעברם בין הקרואים. כולם התמוגגו מנחת. גם החתן־כלה. איזה יום נהדר לקהילה ההוליוודית. ■

1. הכומר עליו או בעת שהשושבינים חותמים. החתן – שני מימין.
2. השושבינות.
3. תמונה של אושר לא מבוים.
4. ברט ריינולדס ברגע משפחתי.
5. ברט ולוני. [illegible] יונים.
6. איזו כלה יפה מתקבלת במשפחתה!
7. כמו תאומות סיאם. לוני אנדרסון (מימין) ובתה.

לחיות ביחד

תכנית הכנה לזוגות נישאים בשלשה מפגשים

המשרד לענייני דתות בשיתוף עמיעד

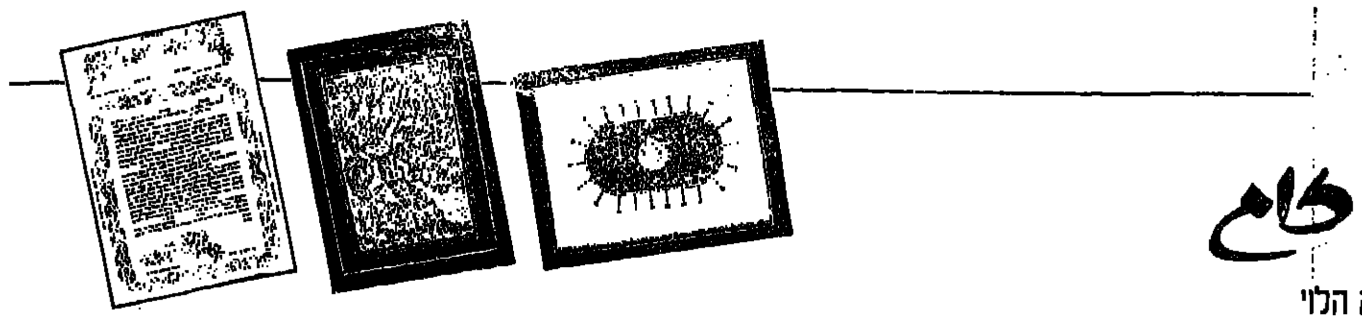

כלים

חניתה הלוי

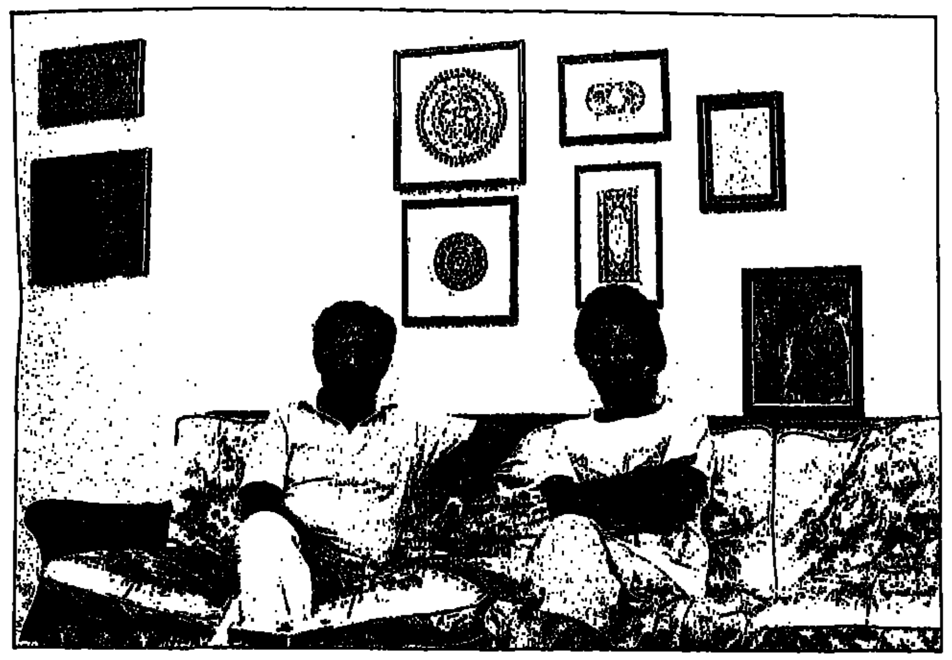

זוג בחיים וזוג ביצירה. זה התחיל במקרה, כמובן. למעלה: העבודות השואבות השראה מארץ המולדת, תורכיה.

אמאייל בסירופ של אהבה

מנגי וד"ר דניאל יחיא. אומנים, יוצרים, שניהם ביחד וכל אחד לחוד, בסגנון האורנמנטיקה התורכית הזעירה. כל אחד תורם את חלקו לתמונה. כישורי חדר ניתוח מקבלים ביטוי גם על כן הציור.

יש יצירות אמנות הנמצאות על הגבול הדק שבין אמנות לאומנות. קשה לקבוע היכן נמצא גבול זה, איפה מסתיימת האמנות ובאה במקומה האומנות וההיפך. מנגי (48) וד"ר דניאל (49) יחיא מנתניה עברו את המחסום. הזוג יחיא הינם גם בעל ואשה פרט להיותם אומנים יוצרים, שניהם ביחד וכל אחד לחוד, בסגנון אוריינטלי. היצירה "זורמת" בדמם, בעיקר האורנמנטיקה המזרחית התורכית הזעירה, שאותה ינקו מילדותם. הם עובדים באמאייל חם בשיטת הקלאוזונה, בגואש, בחריטה על עץ, בזכוכית־ויטראז' בנחושת, בנייר גזור בקלף־עיטורי כתובות ואפילו בשמן. החומרים, כמו בעליהם, מתמזגים לעתים זה בזה ולפעמים "מככבים כסולנים" ביצירה. "אי אפשר לעבור כל הזמן באותו חומר", הם קובעים. צריך לראות את שלל היצירות כדי להאמין.

מנגי ודני יחיא הם ילידי איסטנבול שבתורכיה, אך נפגשו בארץ. דני ידוע יותר כרופא מנתח בתחום האורולוגיה וכמפתח "טכניקת יחיא", שהינו ניתוח "עקמת הפין הגברי" בשיטה המאפשרת "במכה" אחת לפתור גם בעיה של אימפוטנציה הקשורה לעקמת. כיום מנהל המחלקה האורולוגית בבית החולים "הלל יפה" בחדרה. מבין השניים, מנגי היא זו שלמדה אמנות בצורה מסודרת. "אני לא למדתי ציור מעולם", אומר הרופא, "לא הרגשתי צורך ללמוד לצייר בצורה מסודרת, למדתי מספרים מודמנים. אני מצייר מאז שאני זוכר את עצמי. הציור הינו הפורקן שלי והן כילד, כסטודנט לרפואה וכרופא. מנגי היא הסטודנטית בינינו. בגלל הציור התגרשתי מאשתי הראשונה ועליתי ארצה ב־1969 עם שתי בנותי.

"מנגי נכנסה לתמונה רק ב־1972, נפגשנו במקרה במסיבה...מנגי בקרה בארץ כתיירת, כמובן ששוחחנו על האמנות התוכנית הקרובה לשנינו וסיפרתי שמאז שאני בארץ עבתרי מציור שמן לעץ עם חריטה ולצורך כך אני צריך מחו חשמלית מיוחדת שאותה אין להשיג בארץ. מנגי אמרה שיש לה מחט חשמלית בבית, ותשלח לי אותה... כך קבלתי את המכשיר פלוס מנגי, שעלתה ארצה עם שתי בנותיה".

מנגי זה סיפור אחר. בגיל 23 זה קרה לה. עד אז היתה "כמו כולם". נישאה, ילדה שתי בנות, ניהלה בית יהודי בורגני מסורתי, לא דתי, כדוגמת הוריה. "איני קולטת כיום איך יכולתי לחיות אחרת, מאחר שבעצם אני מציירת רק 25 שנים והגעתי במקרה לכך. בבית הורי באיסטנבול לא התיחסו במיוחד לנושא הציור ולכן לא קיבלנו אחי ואני כל חינוך לאמנות. הדגש הושם על לימודים כלליים, כולל שפות. אני דוברת שש שפות".

השינוי הגדול קרה סתם כך, לאחר שיחה עם חברה שהצליחה להשפיע עלי ללכת וללמוד את "אמנות הציור בנוסח תורכי לאומי עתיק", מנגי נרשמה לתור, נרלקה, על העניין, כל היתר נרחק לפינה. הלמודים נמשכו חמש שנים, כשבמהלכן התגרשה מנגי מבעלה הראשון וגידלה בכוחות עצמה את שתי בנותיה ליד שולחן הציור. "כולנו היינו משוגעים לדבר, כשבראש המשוגעים עומד אדם מיוחד במינו פרופ' מוביל אוניבר, רופא, אמן ופילוסוף תורכי הידוע כמחיה האמנות התורכית העתיקה. היה קשה ללמוד את הטכניקה העדינה ותלמידים רבים נשרו, מנגי הצליחה להשאר. "עבדתי קשה, הייתי מכורה". כיום נמנית מנגי עם קבוצת אמנים קטנה המתמחה באומנות ובאמנות הציור והקישוט התורכי, הכולל ציורים אורנמנטים, מיניאטורות וכרטיסי ברכה. כך החל פרק ב' שבסופו הגיעה ארצה.

נוף ישראלי

מנגי המשיכה לצייר בארץ מיניאטורות והדוקטור צייר להנאתו על לוחות דיקט ענקיים עם המחט החשמלית. מנגי נוכחה שאין לה סיכוי לצאת לקהל הרחב, שטעמו שונה משלה. "רציתי להשתלב בנוף הישראלי והאמאייל נראה לי ישראלי ביותר וחשבתי שאוכל לנצל את ידיעותי בכל הקשור באמנות עיצורבית־מיניאטורית ולשלבן בציורים האוריינטליים שלי. הפכתי שוב, לסטודנטית וכך החל פרק ג'".

הכימיה הנהדרת של הזוג יחיא פעלה שוב, הציור באמאייל בשיטת הקלאוזונה התאימה להפליא גם לידי הדוקטור הצייר, שנדלק על החומר החדש ומאז כל עבודות האמאייל נעשות בזוג, עוברים, מתכננים, מציירים גם בכל החומרים הנלווים המשתלבים באמאייל, זכוכית, נחושת ומתכת. החומר, הצבעים, הנייר, הסגנון, הכל משותף. כל אחד תורם את חלקו לתמונה. מנגי מכינה את התשתית המציירת והדוקטור עושה את "העבודה השחורה". כרופא מנתח יש לו סבלנות רבה וידיים מאומנות. "העבודה השחורה" מתבטאת בחיתוך חוטי המתכת השונים. הנחתכים במכשירים רפואיים כמו צבתות זעירות של חדר ניתוח. "ידי רגילות להחזיק במכשירים אלה ולכן איני משתמש בכלים רגילים של אמן, כמו פצירה למשל. גם את ציורי גזירת הנייר אני חותך בסכין מנתחים שמתאים גם לגזירת נייר. גם הניתוח הוא מין פיסול, יצירה".

במשך השנים הוסיפו הזוג יחיא גם את עיטורי הכתובות לעיסוקם האמנותי כיום הם מעטרים את כתובותיהם על נייר קלף אמיתי המשולבים בצבעי גואש, אבקת כסף או זהב 24 קאראט. כאן מככבת מנגני כמעט לבדה והרוקטור מצטרף לכתובותיהם רק אם היא מעטרת גם בגזירת ניר אומנותית.

מחווה לירושלים

הזוג יחיא ערך ביחד 18 תערוכות משותפות בארץ ותערוכות בין לאומיות בעולם. ביפן זכו היחיאים בפרס ראשון על ציור בשיטת אמאייל – קלואוזונה. אך גולת הכותרת של עבודתם האמנותית המשותפת תהיה בסוף החודש (מאי) בירושלים, כאשר תפתח ביוזמתם ובארגונם תערוכה בין לאומית ראשונה לציורי אמאייל "מחווה לירושלים", בחסות "קרן ירושלים" כחלק מחגיגות שנות הארבעים למדינה. התערוכה תתקיים בבית אות היוצר בירושלים. ישתתפו 90 אמני אמאייל מכל העולם, שיציגו 350 עבודות. "מחווה לירושלים" הוצגה לפני כן בגרמניה המערבית כחלק מאירועי שנות הארבעים למדינה. ■

אורית הראל

גאולה חבקין. סנעים עם הסוכות.
צילום: יוסי אלוני.

אין עולה שלא מתגעגע

גאולה חבקין לא מצטערת שלא הגיעה לכנסת. הדינאמו החי, מי שארגנה את כינוס עולי דרום־אמריקה כמו אמא של הכלה, מסכמת את 43 שנות העליה: "כמעט שאין ירידה בינינו. האשה היא הקובעת אם המשפחה נשארת בישראל או חוזרת".

כשכולם נמסו בשלוליות אדירות של זיעה, גאולה חבקין לא נזלה. בקושי מחתה בעדינות כמה אגלי זיעה מהמצח, כאלה שניקו שם בשולי התסרוקת המעוצבת. שבת, לפני עשרה ימים. ערב הימטורי והיסטרי, שנחת באופן לגמרי בלתי מתוכנן, גם על הכינוס

(המשך בעמוד 17)

קרוקודיל
מחמיא לרגלייך
נעליים
מידות 35—42
תיקים, חגורות
דיזנגוף סנטר שער 5/7 ת"א
טל. 03-289477

כשאני שותה את הקפה שלי בבוקר או מתרעננת עם משקה קר בצהריים, אני מרגישה כאב חד. כן, גם אני סובלת מרגישות יתר של השיניים.

משחת השיניים סנסודין פותחה במיוחד לטיפול בבעיה זו.
הרגישות נגרמת כתהליך טבעי של נסיגת החניכיים, הזנחה או צחצוח לא נכון של השיניים.
כאשר אוכלים משהו מתוק או חמוץ או שותים משקה חם או קר - נוצר הכאב.

במחקרים מדעיים שנערכו בארה"ב התברר כי 90% מאנשים שסבלו מרגישות בשיניים ובחניכיים, והשתמשו בסנסודין, חשו הקלה ניכרת במהלך השימוש.

משחת סנסודין מכילה 10% STRONTIUM CHLORIDE - חומר מיוחד העוטף את צוואר השן, מרגיע ומונע את הכאב. החומר אינו מכיל חומרים רעילים ואין לו תופעות לוואי.
לסנסודין 2 טעמים - טעם מנתה או רגיל והיא טובה כטיפול מונע הן לטווח המיידי והן לטווח הארוך.

המשחה אינה מכילה סוכר.

להשלמת הטיפול מומלץ להשתמש במברשת המיוחדת של סנסודין אשר פותחה ע"י חברת "סטפורד מילר" הבריטית עפ"י דרישות של רופאי השיניים. המבנה המיוחד גמיש ויציב ומאפשר הגעה עד לפינות הרחוקות של הפה.

סנסודין משווקת ע"י חברת כ.צ.ט. בע"מ,
כצט CTS
ניתן להשיגה בכל בתי המרקחת ברחבי הארץ; לפרטים נוספים חייגו לכ.צ.ט. 03-9250250.

סנסודין - השינוי מורגש.

אמריקה שלהם

מ. ארבל
ניו־יורק

מפגשים מן הסוג האנושי

בוקר ירד גשם. דצמבר. אנשים עם מטריות. עכשיו ערב, מחשיך, חמים ויכש. יצאתי מהמשרד עם מעיל פתוח, חליפה פתוחה ועניבה מתנופפת.

כן, כאן אני ענוב, מכופתר ותמיד בחולצה לבנה. וכמו אתמול ושלשום התחלתי לפלס את דרכי בין המפלסים את דרכם. נשים בעקבים נזהרות שלא לדרוך על סורגי הרכבת התחתית. גברים בעניבות עוקפים את השלוליות שנותרו מהבוקר. אורות הרמזורים מתחלפים, אבל לא מצליחים לעצור את נהר האנשים המתנפץ על המכוניות במעבר החציה.

הם בוודאי ממהרים לרכבת, לאוטובוס, לאשה, לילדים, לכלב. אך לאן אני ממהר? לי בעצם אין כלום מאותה רשימה. לי יש את עצמי, או לאן אני ממהר? עצרתי!! כך פתאום באמצע הפילוס – נעצרתי. אי בנהר.

חריקות של אנשים, התנפצויות על עורפי ופני, ואני – עומד. עומד וחושב, האמנם נסחפתי בזרם? עמדתי כך, מתבונן בפני הזורמים. קשת גילים רחבה. קשת גזעים רחבה. מינים. תנועות עיניים. כן, העיניים נעות, בודקות, בוחנות – אך מרוע אינן מתמקדות? מדוע אינן נעצרות?

הסתכלתי. שנינו השפלנו מבט, והיא חלפה. הסתכלתי שוב ו...אותו דבר. התחלתי ללכת. קשה לרכז מבט, השתדלתי. שוב הושפלו העיניים וחלפנו. הבנתי את הקשר בין ההליכה המהירה והמבט שאינו חודר. והנה מתקרבת אשה נעימה. מבטינו חודרים. לעיניים: ללב: לכליותו אני לא מוותר. אנחנו מתקרבים. ממש לידי. היא חולפת. מתרחקים, הראשים מסתובבים, העיניים חודרות ו...בום! היא נופלת. הסתובבתי במה־רות ומיהרתי לקראתה מלא רוך. "יו אר אנדר ארסט", קראה וניתרה, כשהיא שולפת את תעודת השוטר שלה. קפאתי. אי בנהר של אנשים. ■

במטוס

ירדתי לטקסס: קשה לעזוב את ניו־יורק, אך מזג האוויר לא נעים. תערובת של חום, לחות וסופת רעמים הקלו על הפרידה. נהג המונית ההודי קיטר כל הדרך לשדה התעופה על החיים בעיר. המטוס היה כמעט מלא.

המושב הקדמי, ליד החלון שקבלתי, מבטיח מראה מרהיב, כשמזג האוויר מאפשר זאת. פיזרתי את חפצי בתא המטען והשתחלתי בכסאי.

"זאת טיסתי הראשונה ואני מאוד פוחדת", אמרה זו שישבה לצידי כשהיא מכוסה כולה בשמיכה וראשה טמון בכר. "אל פחד, באוויר לא נישאר", זרקתי לעברה אוטומטית. "מכך אני פוחדת", ענתה. בחנתי אותה. את החלקים המגולים. פנים חלקות, עדינות, יפות. מוצא ספרדי. עיניים נבונות. נסיתי לדחוס את לימודי בטכניון לחמש דקות של הסבר ממצה "למה אווירונים נשארים באוויר".

זה נשמע לה מעניין, אך לא משכנע. נסיתי טקטיקה אחרת. פרטתי את תנועות המטוס וכוונות הטיס. בעוד אני מסביר את הצורך במסלול המראה הנענו לנקודת ההמראה. עם ההינתקות החלה להשתחרר מהשמיכות. התחילה לאהוב את הטיסה, וגם ...קצת אותי.

החלפנו משפטים בספרדית. סיפרה על משפחתה. מדי פעם היתה קופצת לחלון ונשענת עלי כמין חברות שכזאת. סיפרה שהיא בדרך כלל ביישנית, אך כשהיא מתיידדת עם מישהו היא די שובבה... נהנתה מאוד לקרא לדיילת בכפתור שמעל ראשה. הרימה את הידית שבינינו, הניחה עלי את הכרית ונשכבה לה.

הייתי קצת נבוך. ליטפתי את שערותיה השחורות. היא חייכה בהנאה. כשהגענו לטקסס כבר הייתי קצת מאוהב. היא המשיכה באותה טיסה לקליפורניה. התעניינה מתי אני חוזר, והתאכזבה על שלא ניפגש בטיסה החוזרת "סי יו לייטר דדי", לחשה לי כשהמטוס נחת בדאלאס. לא יכולתי להתאפק. אימצתי אותה בחום ונשקתי את לחייה. ידעתי שלעולם לא אראה אותה עוד. ילדה בת 8 טסה לדודתה בקליפורניה. ■

(המשך מעמוד 15)

הגדול של עולי דרום אמריקה ("צריך להגיד לטינו־אמריקנים") לדורותיהם. שבועות עמלה גאולה חבקין, שעמדה בראש הוועדה המארגנת, על תכנת האירוע. תיאמה, תיכננה, אירגנה מתנדבים, הודעות לעיתונות, ניהלה מגעים עם הסוכנות היהודית על מתן חסות לאירוע (בסוף זו לא ניתנה, משום שהאירוע נערך בשבת), הביאה כל דבר בחשבון. חוץ משרב כזה.

ולמרות החום, הם באו. באלפים. עם הרבה חיוכים ורוח ידידות. וגאולה עמדה שם, בכניסה לשטח המיפגש ביער בן שמן, לחצה ידיים כמו אמא של הכלה, והתרגשה לראות אנשים נופלים זה בזרועות זו, אחרי ששנים, מאז העליה לארץ, לא נפגשו.

יובל לעליה מאמריקה הלטינית, קראו לאירוע, כי "ב־1945 יצאו מדרום אמריקה עשרת החלוצים הראשונים לישראל, חלוצים שקיבלו סרטיפיקטים, שניתנו להם *מהסרטיפיקטים שניתנו לניצולי שואה*", מסבירה גאולה. מאז עשרת הראשונים, שאחד מהם עזב את הארץ ועוד שלושה נפלו במלחמות ישראל, באו לארץ במשך השנים 70 אלף עולים מאמריקה הלטינית. ביניהם היתה גם גאולה, בשנת 1950.

בלי סוכנות

"הגעתי שלושה חודשים לפני הולדת בני הבכור, כדי ללדת אותו כאן. שנים הייתי חניכה בתנועת נוער, נאבקתי לקבל סרטיפיקט כדי לעלות לישראל וגם עבדתי בעבודות מסויימות, כמו במפעל סריגה, כדי שיתנו לי לעלות. יחד עם בעלי, שהוא מהנדס, באנו לארץ לפני יום העצמאות השני, בנינו משפחה ובית, שהיה מרכז קליטה ומעון עולים", היא צוחקת.

כמה מרץ יש לה לאשה הזו, לא להאמין. מרץ שמונע באופטימיות שאי אפשר לשבור. את השנים הראשונות, "בלי זכויות ובלי סוכנות", היא זוכרת בלי אנחות, בלי שום מרירות או התפעמות. עצמית. רק בהרבה הומור. למשל ששם, בדרום אמריקה, היא היתה מורה לעברית, ולכן היתה מוקד הערצה על השליטה בשפה. אבל כאן, שלושה חודשים אחרי שהגיעה, כשאמרה בנימוס לאחיות בחדר הלידה, "חפצה אני כוס תה", היתה מיד לבדרנית מקומית, במקום ידענית גדולה. וזה מצחיק אותה, גם היום.

זה לא אומר שלא היה קשה לפעמים, אבל גאולה תמיד ידעה למה, ידעה להפריד בין מצוקה רגעית־אמוציונלית לבין הרעיון הגדול, דרך החיים שהיא מגשימה. "כשבאנו היינו זוג. גרנו בחיפה ובעלי עבד בתל אביב. הייתי הרבה לבד וכשהתינוק שרק נולד בכה, גם אני בכיתי, כי ידעתי שזו הארץ שלי, אבל הבדידות היתה קשה מאוד. אין עולה שלא מתגעגע, כל אחד מתגעגע עד שהוא עובר את השלבים הראשונים הבלתי־נמנעים. אבל אלה געגועים הקשורים גם בשלבים הראשונים של הקליטה, הכוללים כל כך הרבה בעיות שאיתן צריך להתמודד בבת אחת.

"אני בכיתי בלילות, בעלי ירד 15 ק"ג במשקל. אם הייתי בוכה בימים אולי כבר מזמן היינו חוזרים", היא מחייכת. גאולה, שאחרי שגמרה לקלוט את עצמה ואת משפחתה, עסקה ועדיין עוסקת בקליטת אחרים שבאים מדרום אמריקה, יודעת את כוחה של האשה בפרק הזה של חיי התא המשפחתי. האשה היא הציר שעל פיו תצליח או תיכשל הקליטה, היא טוענת. "הנשים הן הקובעות אם המשפחה נשארת או עוזבת", היא קובעת

כאן ביתי

והאשה הזו, בהחלט קבעה שכאן, בישראל, יהיה ביתה של משפחת חבקין. אחרי חיפה, בתל אביב, עם שני ילדים והמון פעילות ציבורית. "היה לי הסכם עם הבעל: הוא חוזר מהעבודה ואז אני יוצאת להתנדבות וככה עושים תור בתורנות שמירה, תחילה על ילד אחד, אחר כך על שניים". הסידור הזה עבד טוב, מסתבר. גאולה היתה פעילה וגם עבדה במועצת הפועלות, שם היתה גם חברה נבחרת, במפא"י, בנעמ"ת היתה יו"ר התנועה העולמית ארבע שנים, ויו"ר התאחדות עולי אמריקה הלטינית. אפילו לכנסת ("לנו, העולים מדרום אמריקה אין אף חבר כנסת היום") כמעט רצה. "אבל זה היה תרגיל", היא אומרת. "לא התכוונתי להגיע לכנסת כי לא חשבתי שנאבק בכל מחיר. חוץ מזה, אני זקוקה לעיסוק בדברים של יום־יום. אני לא מצטערת שלא הגעתי לכנסת".

אשה עם עקרונות. האידאלים לא רק הביאו אותה לארץ והשאירו אותה כאן, הם גם גרמו למה שהיא מכנה ה"יציאה" שלה מנעמ"ת ב־85'. "לא הסכמתי עם המשטר שם. התחלתי הכל מחדש, מלמטה, כי נעמ"ת בנויה על מפלגות ומי שעוזב - נמחק למרחקים. ויש להם יד מאוד ארוכה שמוחקת אותך. אמרתי לעצמי, נו, נראה אותך מתחילה מחדש, והוכחתי שלא חייבים בכל תוקף להיות חלק ממסגרת 'חשובה'. נסעתי לבריה"מ, הכרתי מסורבים והקדשתי את עצמי למאבק למען עלייתם וקליטתם. וחזרתי גם לקליטה פעילה של דרום אמריקנים".

הם אחרים, העולים מדרום אמריקה, אומרת גאולה. "העולה מדרום אמריקה בא מחברה מאוד פתוחה, הוא לוקח את החיים יותר בקלות, ההתייחסות שלו לחיים שונה, ההומור שלו שונה. יש לו מיד רצון לתרום. זו עליה אידאולוגית, גם אם הם באים לפתור בעיות כלכליות וחברתיות. וההוכחה הכי טובה לכך היא האחוז הקטן כל כך של ירידה מבין הדרום אמריקנים".

בשבת הלוהטת ההיא, הם הוכיחו את זה. באו במאסות, מילאו את האוויר בצליל המוסיקלי של השפה שלהם ובצחוקים שלא פסקו, הפגינו המון חברותיות אחד לשני ולשלישי, התעלמו מהיתושים, מכרו מערך ריבת חלב ולא התרגשו מהחום, והגישו הרבה בשר טעים. ואת הכנס הבא יארגנו בחורף. ■

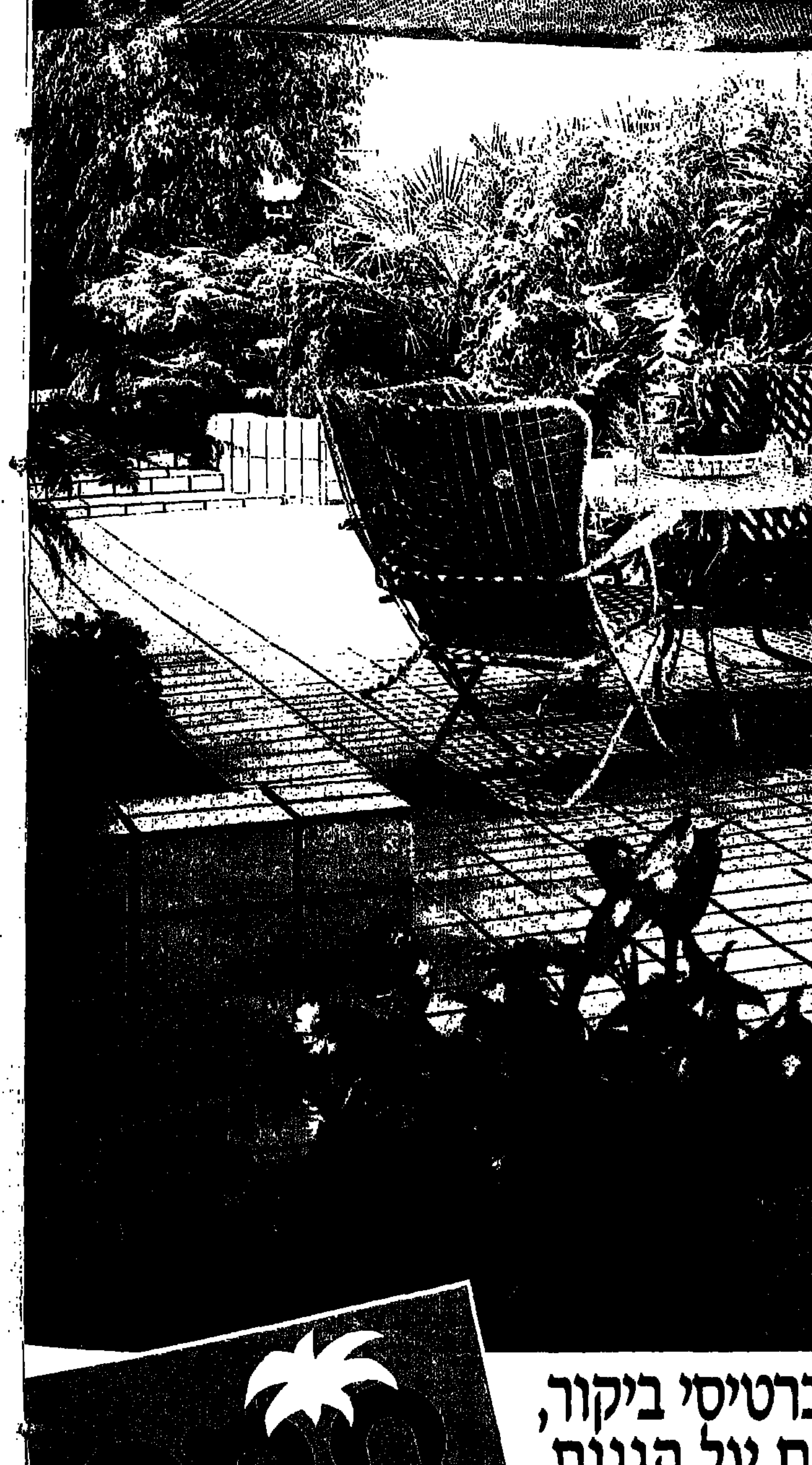

תמר לא מדפיסה כרטיסי ביקור, היא שותלת אותם על הגגות.

כל אחד יכול לשתול לך שתילים יפים על הגג. השאלה היא כמה זמן הם יחיו ואיך הם ייראו בעוד שנה, בעוד 5 שנים. 250 גגות פורחים בת"א הם כרטיס הביקור ותעודת האחריות של תמר.

תמר היא החברה היחידה המפתחת ומיישמת חידושים טכנולוגיים בגינון הגג שלך. החל ממיכלים חדשניים, דרך בקרת מים ודשן ממוחשבת וכלה בהדברה ללא חומרים כימיים המסכנת אותך ואת משפחתך.

תמר היא החברה היחידה הנותנת שירות תקופתי לגינת הגג שלך, וכן מבטיחה שגם בשנה הבאה הגג שלך יפרח.

תמר. הבטחות פורחות עם טיפול שורש.

מערכות גינון והשקיה בע"מ

רח' פרנקפורט 14, תל אביב

טלפון: 03-226682

העמותה לתיירות ת"א-יפו

משרד התיירות, המחלקה לעידוד תיירות פנים

התאחדות המלונות סניף ת"א רבתי.

הקיץ הוא הזמן לבלוי חופשה רבת חוויות בתל אביב. עיר אמיתית – עם כל ההנאות: מלונות ומסעדות, בילוי ובידור, תרבות וארועים, חופים ארוך ויפה וטיילת מקסימה. יפו העתיקה ותל אביב החדשה – לרשותך 24 שעות ביממה.

מחירים מיוחדים במלונות

5 כוכבים דה לוקס

- דן תל אביב, 03-241111: 126 ש"ח ב-7 תשלומים.

5 כוכבים

- דן אכדיה, הרצליה, 052-556677: 105 ש"ח ב- 7 תשלומים.
- דן פנורמה, תל אביב, 03-663311: 77 ש"ח ב-7 תשלומים.
- במלונות דן המיבצע בסופי שבוע מינימום 2 לילות, לבעלי כרטיסי אשראי.
- קרלטון, תל אביב, 03-291291: 120 ש"ח הנחות והפתעות יוגרלו בין אורחי המלון. עד 25.9.88.
- רמדה קונטיננטל, 03-296444: 84.5 ש"ח הכניסה באמצע השבוע לפיאנו בר חינם.
- מוריה פלאזה, 03-299555: 82.5 ש"ח לשוהים 2 לילות – כניסה חינם לערבי ריקודים במלון.
- השרון, הרצליה, 052-575777: 182 ש"ח לכל חזמנה מגבת שיזוף וסלסלת פירות, המיבצע לאמצע השבוע בלבד ויימשך עד 15.7.88.

4 כוכבים

- בזל, 03-244161: 62 ש"ח, (ע"ת).
- טל, 03-455281: 57 ש"ח.
- רמת אביב, 03-413181: 28 ש"ח.

3 כוכבים

- אשל, הרצליה, 052-574431: 58 ש"ח, (ע"ת).
- מוס, 03-651655: 40 ש"ח, (ע"ת).
- סיטי, 03-246253: 51 ש"ח.
- תדמור, הרצליה, 052-572321: 37 ש"ח. מינימום 2 לילות.
- מקסים, 03-653721: 37.5 ש"ח, (ע"ת).
- חבקוק, 03-440011: מלון דירות, 10% הנחה לדירה לכל תקופה שהיא.
- אמבסדור, 03-5103992: 45 ש"ח.

המחירים כוללים לינה וארוחת בוקר לאדם בחדר זוגי ומע"מ. הנחות לילדים. פרטים נוספים במלונות.

הנחות בתל אביב מ-5% עד 50%

מוזיקה מחול ותאטרון – בית לסין, הבימה,* הקאמרי,* ענבל, התזמורת הקאמרית, נוה צדק, הבלט הישראלי, להקת בת דור, עומר כייאם, היכל התרבות. **מוזיאונים** – ארץ ישראל; לעתיקות, תולדות יפו, התיאטרון, היכל העצמאות. תל אביב; הלנה רובינשטיין. בית התפוצות, בית ראובן. **גלריות** – יפה רביבה, סטודיו אילן חסון, הולוגרפיה. **מופעים ואתרים** – החוויה הישראלית, הגן האקזוטי בגני יהושע, אתרי מגדל שלום. **השכרת רכב** – הרץ, אוויס, בואינג, באדג'ט, יורופקאר. **סיורים** – דן תיור, אגד תורס. **מסעדות** – הבילנצ'ס החונגרי, נס בחוויה, א-לח-ים, שלדג, מעדני מיזרע, נטלי בלינצ'ס, הגלריה הלבנה. **אופנה** – משכית, לאה הרפז, אירן, אינדיה לנד סטייל, פזית, ארט-י-שוק, יובל רביד, שבא. **תכשיטים** – דורי צ'נגרי עיצובים, גלריה לעיצוב התכשיט, תכשיטי לוי, סדן תכשיטים, ערן. קרמיקה, עיטור, ספיר, ארט-טל, תכשיטי קאשי. **מדליות ומתנות** – שבא, מתנות לירון, תשמישי תורה, דגונים ענטיקס, צחובוי. **אופטיקה** – גרוזובסקי י.ל. ובניו, טגר, אופטיקה טלמון. **ממתקים** – פראלין מאיר לשם, גודייבה. **רפואה** – מרפאת שיניים, הדר שרותי רפואה וסיעוד. **קוסמטיקה** – פרופסור אוסקר 9999, יאני, סלון משה. **חשמל** – הסוללה, לב אור, אפלייט.

* התיאטרון הלאומי הבימה מעניק הנחה רק להצגות סלאח שבתי המתקיימות בהיכל התרבות.
* התיאטרון הקאמרי מעניק הנחה לכל ההצגות המתקיימות בתל אביב רבתי, פרט לעלובי החיים.

יוסף לפיד

הטור של טומי

פרויד

פרויד היה אחד משלושה היהודים שעיצבו את פני המאה העשרים. שני האחרים היו מארכס ואיינשטיין. שלשתם, אגב, היו דוברי גרמנית. הפרק הראשון של הביוגראפיה של פרויד, ששודר ביום ב' שעבר, הזכיר לנו, כי טלוויזיה במיטבה יודעת להיות חינוכית ודרמטית כאחת. האווירה האלגנטית, המתוקה, הצבועה, הרומנטית של ה־Fin de siecle: וינה נפרדת, בקצב של ואלס ענוג, מהמאה התשע עשרה של פראנץ יוזף הקיסר.

שאפתנות היהודים מוצגת בסרט בעדינות נחרצת: פרויד האב מאמין כי הזהב יענה הכל, בעוד שבנו זיגמונד ממשתמש במדע הרפואה כקרדום לחפור בו דרך לקריירה. לשוא מנסים האנטישמים לחסום את הישגי היהודים, שכשרונם שוצף וקוצף ומפלס לו דרך, לאחר שהיה כבול במשך זמן רב מדי בין חומות הגטו. אחד הביטויים המוזרים לאי השקט הנפשי שאיפיין את פרויד הצעיר בתוך ה"גמוטליכקייט" הוינאי, היתה ההרפתקה שלו עם הקוקאין כתרופת פלא. היא יכלה להיגמר בכי רע.

לפרויד קרה מה שקרה למהפכנים רבים, שמהפכתם הצליחה. אחרי שדעותיו הפכו לנחלת הכלל, הן כבר לא נראות חדשניות. בעידן המתירני קשה עוד לדמיין את גודל המהומה שפרשנות החלומות של פרויד חוללה בסאלונים – ובחדרי המיטות – של העולם המערבי. פרויד הוציא את הסקס מהנפטלין ואיוורר אותו לעיני הכל. בדירתו, ברחוב ברג 19 בוינה, שהיא כיום מוזיאון, תלוי צילום הספה עליה השכיב ד"ר פרויד את האנושות. כאשר היא קמה מהספה, נכחה האנושות לדעת, שיש לה תת־מודע. אך הפסיכואנליזה חשובה פחות מהמהפכה החברתית שתורת פרויד הציתה. כמעט כל התרבות, האמנות והציוויליזציה של המאה העשרים שואבות את השראתן מהאבחנה של זיגמונד פרויד.

על ידי מתן לגיטימציה ליצר המין, עשה פרויד למען שיחרור האשה יותר מכל הפמיניסטיות גם יחד. הוא היה בנה האהוב של אם יהודיה קלאסית: חמה ושתלטנית. אבל, באופן פאראדוכסאלי, הוא לא הבין נשים. "השאלה הגדולה – אמר פרויד – שלא הצלחתי לפענחה, למרות שהקדשתי שלשים שנה לחקר נפש האשה, היא: מה רוצה אשה?" ■

אסטרולוגיה (ב)

קיבלתי מכתב ארוך מאד ומנומס להפליא, ידעני וידעוני, מאסטרולוגית בשם טובה – ללא ציון שם המשפחה – כתגובה על הדברים המנומסים פחות שאמרתי בשבוע שעבר על הנוכלים העושים כסף מהאיצטגנינות. המכתב משובץ בציטוטים מחז"ל ומכתבי הקודש, האמורים להעניק לאסטרולוגיה גושפנקה דתית, כגון תהילים פרק י"ט:

"השמים מספרים כבוד אל
ומעשה ידיו יגיד רקיע".

וכי מה זה אם לא אישור לאמת הצרופה הטמונה בכוכבים ובמזלות? "מעשה ידיו יגיד רקיע" ולא יגיד גראפולוגיה או יגיד כף יד. תארו לעצמכם אילו בספר תהילים היה כתוב "ומעשה ידיו יגיד שאריות של קפה תורכי".

אבל הגיע לידי גם מאמר מלומד, שפורסם ב"וואשינגטון פוסט" בעקבות הגילוי, שאת העולם המערבי מנהלת אסטרולוגית מקליפורניה, המעבירה

זיגמונד פרויד.

הנחיות לנשיא רייגן באמצעות רעייתו, נאנסי. מתברר, כי אנשי מדע אמריקנים העמידו את טיעוני האסטרולוגים במבחן. כך, למשל, חוקרים באוניברסיטת ג'ורג' וואשינגטון השוו קוי אופי של טירוני מארינס למה שניתן היה לצפות על פי הנתונים האסטרולוגיים, ולא מצאו כל התאמה.

פסיכולוג במיש'יגן בדק את מצב הנישואים של קרוב ל־3000 זוגות, שמהם התגרשו קרוב ל־500 זוגות, כדי למצוא סימוכין אסטרולוגיים למידת היציבות או אי היציבות של בני הזוג – ולא מצא דבר. המכון הגאולוגי האמריקני בדק ב־1978 את החיזויים של אסטרולוגים לרעידות אדמה וגילה כי מידת הדיוק היא פחותה אפילו מהממוצע המקרי. שני אסטרונומים, שפירסמו ב־1984 ספר בשם "תסמונת מזל תאומים", בדקו 3011 נבואות של אסטרולוגים במרוצת חמש שנים ומצאו כי רק 11% מהן נתממשו. כל אחד מאתנו יכול לצפות לכך, שנבואה אחת שלו, מתוך 10, תתגשם.

יש מידה מסוימת של התבוות בעצם הטרחה להוכיח שמעשה טימטום כמו האסטרולוגיה איננו עומד במבחן המציאות. מדוע בכל זאת מצליחים אסטרולוגים לשכנע אנשים תמימים, שהם רואים את הנולד? מפני שהם עושים את מה שכל הידעונים עושים: שוכחים ומשכיחים את אלפי המקרים בהם טעו, אבל חוזרים ומספרים את המקרים הבודדים בהם קלעו למטרה.

ובעיקר, הם סומכים על אימרתו המפורסמת של פינאס בארנום, מיסר גדול הקירקסים בעולם, שאמר: "Every minute a new sucker is born" – "כל רגע נולד עוד שוטה אחר". ■

כולסטרול

אתם ודאי חושבים, שיש לי איזו Idea Fix עם בעיות המזון והבריאות. אני שייך לדור, שבילדותו נאסר עליו לשתות מים אחרי אכילת פירות, ומאז אני מתיחס לאיסורי הרופאים ביותר חשדתו מאשר כבדתו. עובדה היא, שכמעט כל שבוע מתפרסם מחקר רפואי, המוכיח בדיוק את ההיפך ממה שעד אתמול נחשב לדברי אלהים חיים.

כבר דיברנו על פרשת הכולסטרול, החומר השמנוני החוסם את כלי הדם. עד לזמן האחרון היו משוכנעים, שכמות מוגזמת של כולסטרול בדם מגבירה באופן ניכר את הסכנה של התקף לב. עד שגילו הרופאים, כי בדם שלנו זורמים שני סוגי כולסטרול: האחד מגביר את הסכנה של התקף לב והשני מקטין את הסכנה. ולכן לא כמות הכולסטרול בדם היא הקובעת, אלא היחס בין סוגי הכולסטרול.

גם אחרי גילוי זה, לא היו חילוקי דעות בין הרופאים, כי השומן מן החי מגביר את כמות הכולסטרול בדם, ולא רק השומן מן החי, אלא גם שומנים מסויימים מן הצומח, כמו שמן הקוקוא, שממנו עושים שוקולד.

זה היה נכון מאד – עד השבוע שעבר. אז נתפרסם בכתב העת הרפואי החשוב ביותר באמריקה, ה־New England Journal of Medicine, מחקר מדעי המוכיח, כי שומנים מסוימים הנמצאים בבשר ובשוקולד, עשויים להקטין את כמות הכולסטרול בדם. לא זו בלבד שהם אינם מזיקים, אלא ממש מועילים לבריאות.

החוקרים מסייגים את הממצא שלהם באזהרה, שלא צריך לרוץ עכשיו ולזלול סטייקים ושוקולד. המחקר נערך, במרכז הרפואי של אוניברסיטת טקסאס, בתנאיי מעבדה ועוד לא הוכח יישומו בחיי היום־יום. אבל שוב התברר, כי הקביעה אם משהו בריא או מזיק לבריאות, היא ענין חולף. ענין של טיימינג. כמו שנאמר: לכל סטייק בא יומו. ■

מוחים וצוחקים

חברים יקרים,

את השיעור הבא בקורס שלנו על מקדמי מכירות, אני רוצה להקדיש לנושא המחאה. המחאה הפוליטית, גבירותי ורבותי, היא ליחסי הציבור, מה שהאהבה לאיידס. זאת אומרת, האיידס זקוק לאהבה שבאה מאחור וגם המחאה היא יחסי ציבור מאחור.

קחו, לדוגמה, את הרקדן־הכוריאוגראף מוריס בז'אר ואת הזמרת ג'ון באאז, שני אמנים שפרנסתם העיקרית היא על תהילת העבר. אילו הגיעו לארץ רק כדי להשתתף בפסטיבל ירושלים, היו זוכים בכמה צילומים ובמספר ראיונות נוסטלגיים בעמודי הבידור. אבל אחרי שבז'אר פירסם מודעת מחאה נגד הדיכוי בשטחים ואחרי שבאאז הזדהתה עם פלשתינים מסכנים ועם יהודים עלובים – הם הפכו לגיבורי תקשורת. לא לרקוד צריך לדעת, אלא למחות צריך לדעת; לא לשיר צריך לדעת, אלא לגנות צריך לדעת.

אבל למה לנו להרחיק את עדותנו? שמעתם על זמרת ישראלית בשם סי היימן? ודאי ששמעתם! ממתי שמעתם? מאז שגלי צה"ל סירבו לשדר את שיר המחאה שלה "יורים ובוכים". עד שלא מחתה, לא כל כך שמו לב לקיומה. עכשיו היא מוצר מבוקש. לא "יורים ובוכים", רבותי, אלא "מוחים וצוחקים".

במסגרת הקורס שלנו אנחנו חייבים להזכיר גם את חותמי הכרוזים, הנאמנים לעיקרון של Signo Ergo Sum – אני חותם ולכן אני קיים. על צ'ק ללא כיסוי, אסור לחתום. אבל על מודעת מחאה ללא כיסוי לא רק מותר לחתום, אלא גם כדאי. אם אתה אמן, חתימה כזו עוזרת לקבל ביקורות טובות; אם אתה משורר, חתימה כזו פותחת לפניך מוספים ספרותיים; אם אתה סופר, חתימה כזו מביאה פרסים. כדאי אפילו להשתתף במימון מודעת המחאה שאתה חותם עליה, זוהי השקעה טובה לטווח ארוך.

זה יספיק לנו להיום. מחר נלמד, במסגרת הקורס שלנו, על השמצה המולדת באמצעי להשגת כרטיסי הזמנה לועידות בינלאומיות. ■

(מתוך התכנית "השבוע שלי" ב"קול ישראל")

תדמית

תלמה הדר

הולכת בדרכה

נעמי בנצור, רעיית הקונסול בלוס־אנג'לס, הקדימה את שובה לישראל. עוסקת בבנית תדמיות.

לפני מספר שבועות חזרה לירושלים נעמי בנצור, רעייתו של איתן בנצור הקונסול הכללי בלוס־אנג'לס. הוא עצמו ישוב בסתיו, עם תום תקופת כהונ־תו. נעמי בנצור, הזכורה מתקופת מלחמת לבנון "הר־רים נגר שתיקה", פתחה במלוא המרץ בקריירה העכש־ווית שלה בחברת "פוליסי" לייעוץ ותקשורת פוליטית, עיסקית ותקשורת המונים.

המשרד החדש ממוקם בתל־אביב, לשם היא מגיעה יום־יום מירושלים, והיא עוסקת בייעוץ תדמית – הכ־נת אנשים להופעה בפני קהל וכלי התקשורת. נעמי, אשר ספרה העוסק בנושאם אלה ("עניין של תדמית", הוצאת זמורה ביתן) היה ברשימת רב־המכר – ניצלה את שהותה בלוס־אנג'לס להשתלמות בחברות לתקשו־רת בין־אישית ובאוניברסיטת UCLAבנושא הופ־עות בציבור.

היא הקדימה את שובה לישראל על מנת שלא לאחר את עגלת הבחירות ולא להחמיץ את הזדמנות הפז לפתוח בקריירה (אם כי עיניה נשואות גם למגזרים אחרים במשק), והיא אכן הגיעה רגע לפני השעה הש־

נעמי בנצור. כל ההתחלות.

תיים־עשרה כאשר שוק בניין התדמיות ויחסי הציבור לנבחרים הולך ומתמלא בסוכנויות ובמשרדים חדשים. בנצור שבה לירושלים רק לאחר אירועי יום העצמאות בקונסוליה בלוס־אנג'לס, אירועים שהיתה שותפת לתכנונם וארגונם.

בראיון נרחב עמה, המתפרסם בעתון יהודי בלוס־אנג'לס, מתוארות בהרחבה פעילותה ותחושותיה כאשר שני בניהם של הבנצורים שירתו ביחידות קרביות בלב־נון. בלוס־אנג'לס היא הצניעה, לדברי הכתבה, את דיי־עותיה הפוליטיות: "מה שאני אומרת בישראל אינני יכולה לומר כאן. איתן מייצג את הממשלה ובתור אש־תו עלי לעשות אותו דבר".

נעמי בנצור מביאה עמה ל"פוליסי", חברת־בת של "גיתם", נסיון הדרכה קודם בנושאי הופעה ובניין תד־מית. לסיום המאמר מציין:

"עם שובה לירושלים היא תחיה שם לבד. בעלה יחזור בסוף השנה. בנה, דן, בן ה־17, יטייל לפני שובו לישראל להתגייס. בנה רון, 22, ישאר עם אביו בלוס־אנג'לס עד תחילת הלימודים באוניברסיטה בירושלים; אייל, בן ה־25, לומד מלונאות בפלורידה. 'יש לי הרג־שה כי בחרתי בדרך קשה, אך זוהי הבחירה שלי', אומ־רת בנצור".

בשיחה עם "סגנון" היא כמו מתנצלת על הצילום שלה שהופיע במאמר: "שם דווקא רציתי להיות נקיה מפוליטיקה". בצילום מופיעים הבנצורים עם השחקן ריצ'ארד דרייפוס, התומך ב"שלום עכשיו".

נעמי בנצור מצטרפת אל שורה גדלה והולכת של רעיות של עובדי משרד החוץ, שהחליטו שלא להיות עם בעליהן לאורך כל שירותם בחו"ל. ביניהן, לין בר־נר, רעיית הקונסול הכללי בשיקגו אורי בר־נר, ד"ר דורה נבון, אורתודונטית, רעיית השגריר המיועד לג־רמניה, בנימין נבון, ומרים ערן, עובדת בכירה בבנק ישראל, רעיית עודד ערן, היועץ המדיני בשגרירות בוושינגטון. ■

חו"ל

שאול בן־חיים,
שליח "מעריב" באירופה

אנסים אורבים בחניונים

חניונים רב תת־קרקעיים נועדו, כידוע, לפתור את בעיית המאבק הנואש על מקום חניה ברוב הערים הגדולות והסתומות, אך סטטיסטיקה משטרתית מגלה עתה, כי החניון התת קרקעי, אותו חלל אפלולי וריק הפך לשדה פעולה נוח, לא רק לפורצי מכוניות או שודדים, אלא גם לאנסים.

בגרמניה, למשל, קובעת הסטטיסטיקה כי החניון התת־קרקעי היה לזירת האונס שכיחה. אנסים אורבים לנהגת הבודדת, המחנה את רכבה באחד המפלסים, ובפיק ברכיים עושה את דרכה במסלולים או המסדרו־נות הריקים מאדם עד המעלית. מספר הנהגות הרב, המעדיפות להסתובב שעה ארוכה ברחובות במקום להכנס לחניונים, אילץ את בעלי החניונים לנקוט בשו־רה של צעדים להגנת לקוחותיהן.

הפתרון הפשוט ביותר היה התקנת מערכת בקרה אלקטרונית . מדובר ברשת מצלמות טלוויזיה במעגל סגור המותקנות בכל מפלסי החניון. בעזרת המצלמות יכול הסדרן האלקטרוני לכוון נהגים למקומות פנויים, או למנוע החניית הרכב במקום המסכן את התנועה. רמקול המותקן בכל מפלס מאפשר לסדרן להדריך את הנהג: "מכונית אאודי לבנה, אל תפנה ימינה, זהו מס־לול סגור, פנה שמאלה. יש מקום ריק במרחק כמה צעדים". הקול המתכתי המהדהד מעביר אמנם צמרמו־רת, אבל הוא יעיל. משהו מעין פקוחה של "האח הגדול".

אבל עתה נוספה גם המצאה חדשה: מלווי חניה.

נהגת הנכנסת לחניון מוצאת ליד הכפתור המנפק כרטיס חניה, גם כפתור נוסף. מישהו יענה לה והיא תבקש מלווה חניה. בתוך דקה או דקתיים יתייצב ליד מכוניתה צעיר לבוש מדים. הוא יתיישב ליד הנהגת וינחה אותם למקום חניה קרוב. מכיוון שמספר מלווי החניה אינו גדול, דואגים מנהלי החניון לשריין מקו־מות חניה במרחק קרובים לכניסה ככל האפשר. מקו־מות אלה סגורים לשאר הקהל. בידי מלווי החניה מפ־תח להסרת השרשרת התוחמת את המקום. המלווה משחרר את השרשרת ויעזור להחנות את הרכב.

עם שובה של הנהגת חוזר הנוהל. היא ממתינה בכ־ניסה לחניון למלווה, שילך עמה כדי להוציא את המ־כונית החונה. אם צריך הוא יעזור גם בנשיאת החבי־לות. הוא יישב ליד הנהגת עד ליציאת מן החניון.

בכל זמן שהותה של של הנהגת בחניון היא אינה לבדה. מלווה החניה לצידה, וכל זאת במחיר של מרק אחד (קצת פחות משי"ח אחד) – זה המחיר הנגבה עתה בחניוני המציעים שרות חדש זה. רוב מלווי החניה הם סטודנטים המרוויחים בדרך זו את מחייתם. ועוד זוכים בוודאי גם בדמי שתיה. ■

ציונות כמיצרך מבוקש

לא בכל ארצות תבל, הציונות היא עדיין מיצרך העובר לסוחר. בגרמניה, כך התברר לפני ימים מספר, הוא עדיין נושא בעל משיכה. ארגון נשים מן העיר ויפרטאל גדשו את מעון שגריר ישראל בבון כדי להאזין להרצאה מלומדת של אשת השגריר, פנינה בן־ארי, על "ציונות – אבן הפינה של מדינת ישראל".

מספרת פנינה בן־ארי: "כאשר התקשרו מוויפרטאל ואמרתי להם מה הנושא שלי, לא הייתי בטוחה כלל שתהיה הענות. אחר כך הודיעו לי שמצפים ל־30 נשים. אבל באו קרוב ל־90. במקום ביקור והרצאה שא־מורים היו להתמשך כשעה וחצי, ישבו שלוש שעות ומעלה, ונשי ויפרטאל גם הביאו איתם תוכנית אמנו־תית: שלישיה קולית שביצעה שירי חסידות כאשר שתיים משלוש המשתתפות לא היו יהודיות כלל".

מה שיכול היה להיות אירוע צנוע, לבש מימדים של פסטיוואל. לא רק נשות ויפרטאל באו, היו שם גם נשות שרי החוץ וההגנה, אשת נשיא הפרלמנט ונשות ציבור אחרות. ההרצאה רק שימשה מסגרת לשיחות בנושא.

מי שהגתה את האירוע היא עתונאית הודית היושבת בויפרטאל. היא זו שאירגנה את הקבוצה, שמנתה הרבה נשים פעילות בחיי התרבות והחברה בעיר. ■

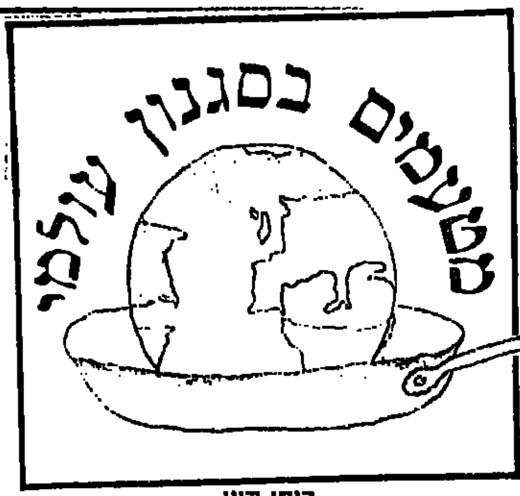

רותי קין

פאי פירות

בארצות האנגלו־סכסיות, העוגה הזאת היא מוסד. אי אפשר לחשוב על שעת התה בלעדיה, גם לא על קינוח נאות יותר של ארוחה אמריקאית מסורתית. האפיה אצלנו נוטה יותר למסורת המזרח והמרכז אירופית, ולכן קצת קשה למצוא בקונדיטוריות שלנו מיני פאי מגוונים. לעומת זאת, קלות ההכנה של העוגות הללו אינה עומדת בכל פרופורציה לתוצאה המלבבת. ושפע פירות הקיץ, שאר־טו־טו עומד לנחות לתוך סלינו, פשוט מבקש מתכון בדוק להכנתו.

פאי הפרות המסורתי אינו אלא שכבת בצק פריך, לא מתוק, החובק מלית של פירות בתוספת סוכר ועמילן תירס (קונפלור). מי שרוצה – יכול להוסיף למלית תבלינים שונים. המסורת הניו־אינגלנדית מוותרת על תוספות כאלה ומניחה לטעמו ולניחוחו של הפרי לככב ללא עזרה. יש המכסים את הפאי בשכבת בצק נוספת, יש המשאירים אותו פתוח ומניחים למלית הצבעונית להנות גם את חוש הראיה.

כל פירות הקיץ כמעט מתאימים להכנת פאי. הבצק הוא פשוט, ומורכב מקמח ושומנים בלבד. כדאי לנצל לצורך זה את השורטנינג – שומן צמחי שבימים אלה עושה הופעת בכורה על מדפינו (מתוצרת תלמה). כדאי להעדיף תערובת של שומן צמחי וחמאה, הנותן מירקם אידיאלי לבצק. באשר למליות – כאן אפשר להרחיב את היריעה ולתת דרור לדימיון. החל מהתות – שעונתו כמעט נסתיימה, וכלה בשזיפים – שראשוניהם זה עתה מגיחים לשווקים – כולם מתאימים להכנת מליות לפאי. כל הפירות עוברים טיפול קצר ולא מסובך בטרם תוכן המלית. יש לשטוף, לגלען, לעתים לקלוף ולחתוך את הפרי. פירות גדולים אפשר לגרר או לפרוס, פירות קטנים אפשר להשאיר בשלמותם. בשעת הדחק אפשר להשתמש גם בפירות משומרים, מקופסה.

מה שקובע את הצלחת הפאי הוא מירקמה של המלית. עמילן התירס נועד לספוג ולעבות את הנוזלים המופרשים מהפירות וליצור איתם ביחד מירקם של פודינג מענג. מידת ההצלחה נקבעת על פי היחס שבין הפרי, הסוכר והעמילן. ככל שהפרי עסיסי יותר – יש להוסיף יותר עמילן. לפאי פתוח צריך פחות עמילן תירס – שכן הנוזלים מתאדים ממנו בשעת האפיה. בפאי הסגור נשארים האדים כלואים בין שכבות הבצק והם הגורמים למלית להיות נוזלית יותר ורכה. לאפיית הפאי משתמשים בדרך כלל בתבניות שטוחות מיוחדות. יש תבניות בעלות שפה מסולסלת, המעניקות לקלתית הבצק צורה נאה. תבניות העשויות מפיירקס או מקרמיקה יפות גם להגשת הפאי בתוכן. המידה המקובלת לתבניות אלה היא קוטר של 25־22 ס"מ.

ואחרון חביב – מתי להגיש. הפאי הוא מנת קינוח מרעננת, תוספת נאמנה לקפה או לתה. אפשר להגיש חמים (לא חם מאוד) או צונן. כדור של גלידת וניל מתקבל בברכה על פרוסת עוגה חמה. גם תוספות של קצפת ורוטב וניל מקובלות. ■

פאי טגור. טעם של קיץ בעטיפת בצק.

בצק פאי בסיסי

הכמויות הנתונות מספיקות לפאי מכוסה בקוטר 25 ס"מ או ל־2 קלתיות פאי לא מכוסה. אפשר לאחסן שאריות בצק בשקית ניילון, בתא ההקפאה. לפני השימוש מפשירים במקרר.

החומרים:

2¼ כוסות קמח
קורט מלח
100 גרם חמאה קרה
100 גרם שורטנינג (שומן צמחי) לאפיה
3 כפות מים קרים.

ההכנה:

סודו של הבצק טמון בעיבוד. זהו בצק שפשוט אסור ללוש. זו גם הסיבה שמן הראוי לעקוב אחר שלבי ההכנה בהקפדה יתירה. מניחים בקערה את הקמח והמלח ומערבבים. חותכים לתוכו את השומן המוצק ומעבדים את התערובת בעזרת שני סכינים או מכשיר מיוחד (מין קשת מתכת) או – רצוי מכל – בעזרת קצות האצבעות, לתערובת של פירורים גסים. כשהתערובת מזכירה במראה קוסקוס דביק – מתיזים עליה את המים ומפזרים אותם שווה בשווה בעזרת מזלג. כלומר – מתיזים את המים ביד אחת ובשניה – חופרים בתערובת במזלג.

עתה אוספים את התערובת הרטובה בתנועה אחת לכדור בצק. אם יש צורך מהדקים בתנועת לישה קצרה. מתקבל גוש בצק שאותו עוטפים בפלסטיק ומניחים למנוחה כחצי שעה במקרר.

בשעה שהבצק נח, מכינים את המלית הרצויה (הוראות להלן). להכנת פאי מכוסה, מוציאים את הבצק מהמקרר ומחלקים לשני חלקים לא שווים בגודלם. מרדדים את החלק הגדול לעלה עגול בעובי כ-½ ס"מ. העלה צריך להיות גדול דיו כדי לרפד את תחתית התבנית וגם את שוליה. מעבירים את הבצק לתוך התבנית בעזרת המערוך ומצמידים, משאירים את שולי הבצק שישתפלו מעבר לשולי התבנית.

בקיץ, טוב לקרר את הבצק לאחר שהוא נתון כבר בתבנית לפני שיוצקים לתוכו את המלית. כך אפשר למנוע ספיגת נוזלי המלית בבצק. יוצקים את המלית לתוך הקלתות. מרדדים את שארית הבצק לעלה עגול שקוטרו כקוטר התבנית. מעלים את הבצק על המערוך ומכסים את המלית. צובטים סביב סביב ומסירים את עודפי הבצק. צרים במרכז חור בקוטר ½ ס"מ – כדי לאפשר לאדים המצטברים דרך מילוט. כדאי לחרוץ חריצים בבצק גם מן המרכז כלפי חוץ – לאותה מטרה. אפשר לקשט בשאריות של בצק שעוצבו לצורת פרחים או עלים. כדי לקבל גוון נאה – אפשר למרוח את הבצק במעט ביצה טרופה.

אופים בתנור שחומם מראש לחום בינוני (180 מעלות), בחלק התחתון של התנור, 55־45 דקות.

לפאי פתוח – מחלקים את כמות הבצק לשניים. חלק אחד שומרים, אפשר במקפיא. מרדדים את החלק הנותר לעלה עגול שיכסה ברווחה את תחתית התבנית ושוליה. מניחים בתבנית ומקפלים את השוליים העודפים אל מתחת לבצק (כלפי חוץ, בין התבנית לבצק). אפשר לצבוט את השוליים כדי להקנות להם צורה גלית נאה או להדק שיני מזלג סביב. ממלאים במלית ומנקדים למעלה בפתיתי חמאה (כ־20 ג'). אופים בתנור שחומם מראש לחום בינוני (180 מעלות), בחלקו התחתון של התנור, כ־35 דקות.

תוספות ותחליפים:

★ אפשר לוותר על החמאה

בלינצ'ס כמו שאת היית מכינה

ג'נרל פרוסט

הבלינצ'ס תלוי בטיב המילוי.
חברות רבות מנסות אבל רק ג'נרל פרוסט הצליחה להכין בלינצ'ס אמיתי כמו בבית: המילוי עשיר כמו שצריך, המעטפת דקה ועדינה, והכל מחומרים טבעיים ללא תוספות של צבע מאכל או חומרים משמרים. בקיצור בלינצ'ס כמו שאת היית מכינה לו רק היה לך זמן.

נמכר מוקפא באריזות בנות 6 יחידות.
עכשיו במבצע היכרות.

אגוזים
גבינת
שוקולד
פטריות
גבינה בולגרית
תרד

להשיג במקפיאים של השופרסל, בקו-אופ, בגל הירוק ובמעדניות המובחרות.
ג'נרל פרוסט, אזור התעשיה ב' כפר סבא, 444022, 052-444140.

ולהשתמש במקומה במרגרינה.
★ לאוהבי מתוק – אפשר להוסיף לבצק כף סוכר.
★ אפשר לפזר מעט אגוזים או שקדים קצוצים על הקלתית לפני המילוי – לתוספת פריכות.

מלית תפוחים

זוהי המלית הקלאסית, ואין בה קינמון. עם זאת, תוספת של קינמון בוודאי אינה יכולה לגרוע מהטעם – למי שאוהב. תפוחים לבישול (גרנד, סמית) נותנים תוצאות טובות ביותר ואולם גם הסוגים האחרים של תפוחים נותנים תוצאות טובות. אם התפוחים חסר טעם מובהק – מוסיפים מעט מיץ לימון.

החומרים:
ק"ג תפוחים, רצוי מזן גרנד או סמית
¾ כוס סוכר
2½ כפות עמילן תירס (קורנפלור)
מעט מיץ לימון (אם התפוחים אינם חמוצים דיים)

ההכנה:
קולפים את התפוחים, מוציאים את הליבה ופורסים לפרוסות דקיקות (במעבד מזון עם דיסקית פריסה), או חותכים לקוביות קטנות או מגררים גס.
מניחים את התפוחים בקערה ומוסיפים את הסוכר ועמילן התירס. מקפיצים את התפוחים בתערובת כדי שיתכסו בה כליל. אם רוצים, מטפטפים מעט מיץ לימון. מניחים ל־15 דקות. אם התפוחים מפרישים מיצים רבים – אפשר להוסיף עוד ½ כף עמילן.

תוספות ותיבולים:
★ 50 ג' צימוקים יוסיפו נופך של מתיקות ועסיסיות למלית.
★ אפשר לתבל לפי הטעם בקינמון, קורט ציפורן וזנגביל.
★ תוספת של מעט חמאה מומלצת, למי שאינו סופר קלוריות בעוגות.

מלית אגסים

האגסים מגירים יותר נוזלים מהתפוחים ולכן דרושה כמות גדולה יותר של עמילן לסופגם. אפשר להשתמש באגסים קשים, אך תוצאה מצויינת מתקבלת גם מאגסים שהתרככו ואינם נעימים עוד לאכילה טריים.

החומרים:
ק"ג אגסים
3 כפות גדושות עמילן תירס (קורנפלור)
⅔ כוס סוכר
כף מיץ לימון

ההכנה:
קולפים את האגסים, מוציאים את הליבה ופורסים לפרוסות דקות. מערבבים את העמילן עם הסוכר. מטפטפים את המיץ על פרוסות האגסים וזורים עליהם את תערובת הסוכר. מקפיצים את האגסים בתערובת. מניחים לעמוד כ־10 דקות. מוסיפים עוד ½ כף עמילן תירס אם האגסים הגירו נוזלים רבים.

תוספות ותיבולים:
★ כמו בתפוחים – צימוקים, תבלינים (קינמון, זנגביל, ציפורן).
★ אפשר להוסיף מעט תמצית וניל.
★ גם תוספת של אגוזים או שקדים קצוצים מתקבלת באהבה.

צבע וניחוח. פאי נקטריות, מכינים כמו פאי אגסים.

מלית תות

התותים מקובלים אצלנו כמלית בעודם טריים. אולם תותים "עייפים" של סוף העונה מוצלחים במיוחד כשהם אפויים בתוך פאי.

החומרים:
1¼ ק"ג תות
¾ כוס סוכר
3½ כפות עמילן תירס
מעט מיץ לימון, אם רוצים

ההכנה:
שוטפים את התותים תחת זרם מים קרים. מניחים על מגבות נייר לייבוש. מסירים את העלים והגבעול וחוצים את הפירות. מניחים בקערה גדולה וזורים את הסוכר. מניחים לשהות כ־20 דקות, עד שהפרי מגיר נוזלים רבים. מוסיפים את עמילן התירס ומיץ הלימון.

תוספות ותיבולים:
★ מעט ליקר קואנטרו, או קירש, או כל ליקר אחר, מוסיפים ארומה ומדגישים את טעם התות.
★ מספר טיפות של תמצית וניל (לא להגזים).

פאי סגור. מעל מלית הדובדבנים סודרו רצועות בצק בדוגמת שתי וערב.

פטנט עולמי
קלתית פריכה יותר

אחד הכשלונות הגדולים של הפאי עלול להיות בצק ספוג רטיבות ולא פריך. גם בצק קשה מדי אינו מוסיף טעם לפאי. כדי להמנע מבצק קשה – אסור להרבות בלישת הבצק. להגנה מפני רטיבות – הרי מספר עצות:

★ מפזרים 2 כפיות עמילן תירס (או אבקה לייצוב קצפת) על קלתית הבצק. גם אגוזים ושקדים פועלים היטב להגנת הבצק מספיגת לחות.
★ אפשר לאפות את הקלתית אפיה חלקית (מתאים רק לפאי פתוח): דוקרים את הבצק במספר מקומות ומכסים ברדיד אלומיניום. מהדקים היטב לבצק ואופים בחום בינוני כ־10 דקות. מסירים את רדיד האלומיניום ומצננים מעט את הקלתית.
★ המהדרים ימשחו את הקלתית בשלב זה בחלבון ביצה וישלחו אותה לאפיה נוספת בת 5 דקות. הדבר מבטיח אטימה כמעט מוחלטת של הבצק.

בצק שאינו נחרך

אם הבצק משחים מדי במשך זמן האפיה הנתון והמלית עדיין לא מבעבעת, כדאי לכסות אותו ברדיד אלומיניום. מניחים יריעה ממנו באורח רופף על פני הבצק. אם שולי הפאי משחימים מהר מדי – אפשר להגן גם עליהם ברדיד אלומיניום, סביב סביב. ■

מלית אפרסקים או מישמשים

כל זני האפרסקים מתאימים להכנת מלית לפאי ואולם הצהובים, שהם פחות עסיסיים, מתאימים יותר. הפרי חייב להיות בשל, אחרת קשה לקולפו.

חומרים:
ק"ג אפרסקים או מישמשים
כוס סוכר
2 כפות עמילן תירס

ההכנה:
חולטים את הפרי במים רותחים למשך דקה, מעבירים לקערה ובה מים קרים ומסירים את הקליפות. חוצים את הפירות ומגלענים. חותכים את הפרי לשמיניות. מוסיפים את הסוכר והעמילן ומקפיצים בתוכם את הפרי. משהים ל־10 דקות.

מלית דובדבנים טריים

עונתם של הדובדבנים אצלנו קצרה ביותר. הזן המתוק, כמו הזן החמוץ, מתאימים שניהם להכנת הפאי. הזהרו בכמות הסוכר שאתם מכניסים לדובדבנים המתוקים.

החומרים:
ק"ג דובדבנים
¾ כוס סוכר
2½ כפות עמילן תירס
כף ליקר דובדבנים

ההכנה:
שוטפים את הפירות היטב ומסירים את הגבעולים. מגלענים בעזרת מכשיר מיוחד ומערבבים עם כל יתר החומרים. מניחים ל־10 דקות.

מלית דובדבנים משומרים

המלית הזאת בהישג יד כל השנה וטעמה מצויין. מאחר שהמלית מבושלת עוד בטרם נאפתה, אפשר להפחית את משך האפיה. פאי מכוסה אופים כ־40 דקות ופתוח – 25 (עד שהבצק אפוי).

החומרים:
צנצנת (כ־800 ג') דובדבנים מגולענים בסירופ
2 כפות סוכר
2 כפות עמילן תירס

ההכנה:
מסננים את הדובדבנים מהסירופ ומודדים כוס ממנו. מחממים את הסירופ עם הסוכר עד לנקודת הרתיחה. מוהלים את עמילן התירס במים ומוסיפים לסירופ תוך בחישה. כשמסמיך, מסירים מהלהבה ומצננים. מקפלים את הדובדבנים לתוך הרפרפת. מצננים את המלית לחלוטין בטרם מניחים בתוך הבצק. ■

פאי פתוח. תוספת עמילן התירס מקנה זיגוג למלית.

גלידה לאירוח

עוד לא החל הקיץ וכבר פורצת מתקפת הגלידות. נודה על האמת – מבחר נאה של גלידות מצוי במרכולינו והוא משתפר ומתעשר מדי שנה. מה עושים אתן? אוכלים כמות שהן, מהקופסה. כך, לפחות מתברר מסקר שערך משרד הפרסום "דחף" המפרסם את גלידות "סנוקרסט". ובכך, טוענים המומחים, אין ניצול נאות לפוטנציאל הטמון בגלידות.
כדי לתקן את המעוות, הכין צחי בוקשטר מבחר רעיונות, מתכונים והצעות הגשה לגלידות היוקרה של החברה. רעיון נחמד להגשת קיצית – לפניכם.

אבטיח ממולא בגלידה

מרוקנים חלק מציפת מחצית האבטיח וחותכים אותה לקוביות או מוציאים בעזרת כף פריסאית. הצרת מהציפה עיגולים נאים. מניחים בקערה ומוסיפים עיגולים מחצי מלון. ממלאים את חצי האבטיח בגלידות (פיסטאצ', וניל פליק, שוקו רום או אחרות). מוסיפים את כדורי הפירות. אפשר לצקת על הכל יין שרי. ■

ליאורה עיני
צילום: ע. גיורא

מיליונרים בהונגריה

רוצים להרגיש מיליונרים? סעו להונגריה. תקבלו תמורה מלאה לכל דולר שתמירו שם לפורינט. בשער הרשמי תקבלו 47 פורינט עבור דולר. ועכשיו שימו לב ואל תפלו מהכסא: ארוחה מלאה במסעדת פאר, בשרית פלוס תוספות ורפרפת, טעימה כמו שרק ההונגרים יודעים להכין – שלושה־ארבעה דולר, מקסימום חמישה דולר, כולל הטיפ. כרטיס נסיעה בחשמלית – חבל להתאמץ ולתרגם לדולרים: 2 פורינט.

שכירת דירה במרכז העיר, כולל שרותים (מים חמים 24 שעות), מטבחון עם כיריים ועם מקרר, מגבות ומצעי מיטה – 10 דולר ליום. שיט של 9 שעות על הדנובה (מבודפשט לגבול צ'כיה ובחזרה) – 2 דולר. כרטיס לאופרה – ביציע העליון, השלישי – 2 דולר. כרטיס לתיאטרון – תלוי לאיזה הצגה – סביבות ה־7 דולר. לעומת הזיל הזול הזה: תמונת עצמך – דיוקן מהיר של צייר רחוב – למעלה מ־10 דולר. אז לא צריך.

בודפשט לא זקוקה להמלצות שלי, כדאי לבקר בה בשל היותה יפהפיה ומעניינת, אבל המחירים הזולים הם פשוט צ'ופר נוסף. הונגריה נערכת לאט אבל בבטחון לתיירות מן העולם המערבי. העיר מוארת עד אחרי חצות, חיי הלילה תוססים, אופרות, בלטים, קונצרטים – קשה להשיג כרטיסים בערב המופע, אבל בבתי המלון תמיד שומרים כרטיסים אחדים לרגע האחרון, כמו כן ניתן להזמין "ערב מחזמר" – מחזמר פלוס ארוחת ערב במסעדה – במשרדי התיירות העירוניים; אנחנו ראינו את "חתולים" (המחזמר רץ כבר 5 שנים ברציפות). הבארים – ויש הרבה מאד – פתוחים עד ארבע בבוקר, אחדים מהמשרדים המשרתים תיירים פתוחים ברציפות 24 שעות ביממה (הפקידים שולטים בשפות זרות; ניתן להחליף שם מטבע זר, לשכור דירות נופש או חדר בבתי מלון, להזמין טיולים מאורגנים, לקבל מפות של העיר), מוניות יש בשפע – ושוב, מאוד מאוד בזול: התפריטים במסעדות מודפסים גם באנגלית ובגרמנית.

אבל: כל הסרטים הזרים בטלוויזיה מופיעים בדיבוב הונגרי וללא תרגום, כנ"ל בסרטים בבתי הקולנוע; השילוט ברחובות ובמוסדות הציבור מופיע בהונגרית בלבד – מה שמקשה כמובן מאוד את החיים על מי שאינו דובר הונגרית.

העיר נקיה, מלאה גנים וירק, התחבורה נוחה ומהירה – חשמליות, אוטובוסים, רכבת תחתית, מוניות. בילוי זול ומעולה – הבריכות. אלו – מעולות, כמו שההונגרים חובבי ספורט מושבעים יודעים לתכנן ולתחזק – מפוזרות בכל חלקי העיר, צריך רק להחליט לאן ללכת. פרטים במשרדי התיירות המקומיים. בילוי נוסף: שיט על הדנובה לערים הקטנות שלאורך הנהר.

טלפונים ציבוריים בכל פינת רחוב – הצהובים נועדו לקשר פנים־ארצי בלבד, מן האדומים ניתן להתקשר ישירות לכל העולם, כולל כמובן לישראל, ע"י שמוש במטבעות של 10 ושל 20 פורינט. שיחה קצרה של מה נשמע בארץ ועוד כמה משפטים יכולה להסתכם בהוצאה של שלושה ארבעה דולר.

ביום ראשון החנויות סגורות, הבודפשטאים לובשים את מיטב מחלצותיהם, יוצאים לטייל על שפת הנהר או במדרחוב של ואצי. בטיילת שעל שפת הנהר פזורים בשלשות כסאות מסוגננים, כמו על שפת הים בתל־אביב. במדרחוב של ואצי אפשר לשטוף את העינים במיטב האופנה האחרונה – הן בחלונות הראווה והן על הנשים ההונגריות המטופחות.

שני המקומות היחידים שבהם ראינו תור ארוך משתרך בבודפשט היו במדרחוב הזה: תור אחד לחנות של מוצרי "אדידס" ותור אחר למעדניה של מרציפנים מטריפים. לא שיש להונגרים עודף כסף, דווקא אין להם, אבל לחיות טוב הם יודעים. ■

המדרחוב של ואצי. הרבה תיירים, הרבה יופי. הקונדיטוריות מלאות.

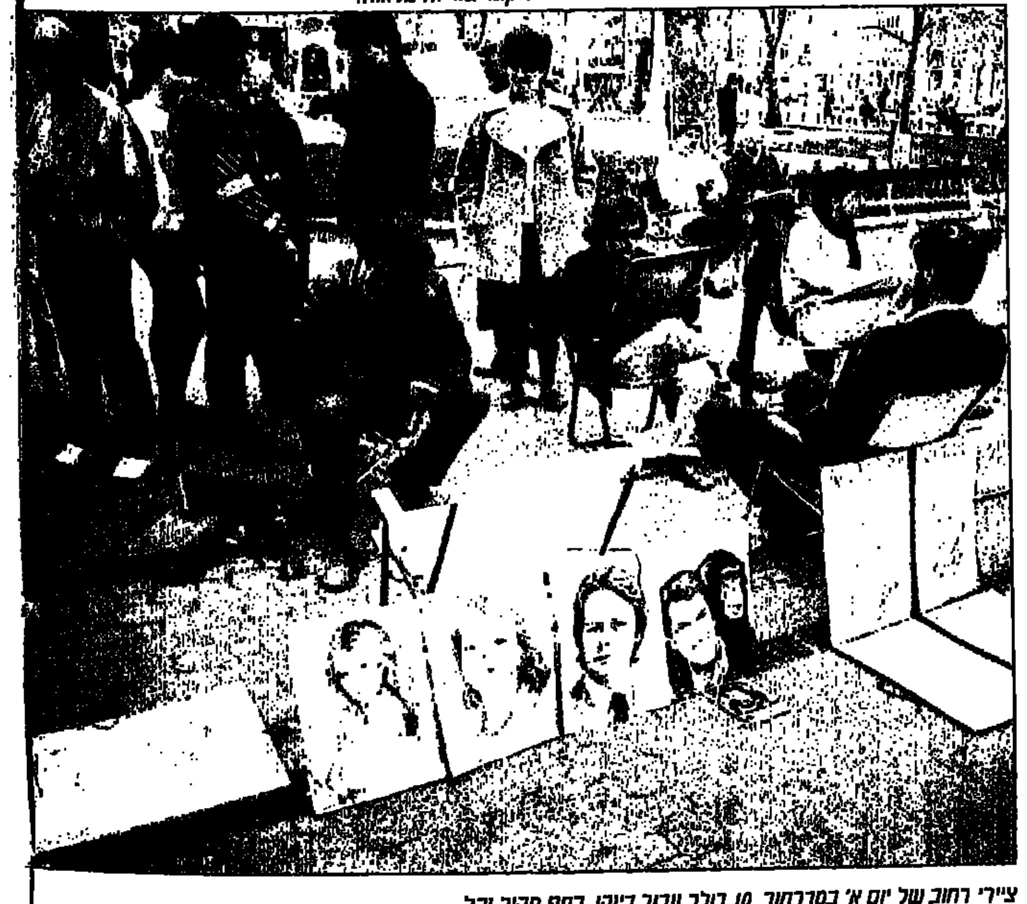

ציירי רחוב של יום א' במדרחוב. 10 דולר עבור דיוקן. כסף מהיר וקל.

פפריקה וין. חלון ראוה מושך עיניים

אביב?

חדשות החוץ בטלוויזיה נשענות על חומר של רשתות זרות – צרפת, גרמניה, אנגליה. אין כל תחושה של ניתוק מן העולם המערבי. תכניות סאטיריות, הן בתיאטראות קטנים והן בטלוויזיה. בדיחה בטלוויזיה במוצ"ש: "שמעתי שאנחנו מתכוננים לבקש תמיכה מן המערב, אבל שמעתי גם שהקפיטליזם גוסס – אז זה יפה לבקש תמיכה ממי שגוסס?" ועוד בדיחה: "נסעתי בכביש מלא בורות ומהמורות. טוב, אני רגיל לזה. פתאום הגעתי לכביש חלק לגמרי. 'כל הכבוד לנו', אמרתי. 'מה כבוד, מי כבוד', אמרו לי, 'פשוט הגעת לאוסטריה...'".

תנופת בניה בבודפשט. ברובע רוז'ה דומב יש חווילות פאר שיכולות לבייש את סביון שלנו. מי בונה שם? חברי מפלגה, כמובן. והרבה בעלי מפעלים קטנים עצמאיים. אלה גם האנשים שנוסעים פעמיים בשנה לחו"ל, פעם לעשות סקי חורף ופעם לתפוס איזה שפת ים. ההסוואה היחידה לעושר הכלכלי: מכוניות מתוצרת מזרח אירופה. בדיחה מקומית: הגיע הזמן לעשות מהפכה קומוניסטית בהונגריה.

אהבה חופשית בבודפשט. זוגות נאהבים מתנשקים וגם יותר מזה בפומבי. מארחנו ההונגרי ניסה לתרץ את זה בכך שהדירות קטנות ואין מקום או עושים הכל בחוץ. תירוץ נחמד.

בכלבו הענק, "שקלה", לא הרחק מגשר מרגיט, מתנופפות כרזות צבעוניות ועליהן מודפסת המלה "אביב" בהונגרית, באנגלית, באיטלקית, ברוסית וב...עברית. לא, אין שם מוצרים מישראל. עדיין לא. ■

איך אומרים

מילון הכרחי למי שאינו יודע הונגרית:
Bejárat – בֵּירוּט – כניסה
Kijárat – קִירוּט – יציאה
Férfi – פֵּרְפִי – גברים (שרותי גברים)
Nö – נוֹ – נשים (שרותי נשים)
Tilos – טִילוֹש – אסור באיסור חמור
Étterem – אֵטֵרֶם – מסעדה
Utca – אוּצָה – רחוב
Tér – טֵר – ככר
Káve – קָוֶה – קפה
Tea – תֵיאָה – תה
Tej – תֵי – חלב
Villamos – וִילָמוֹש – חשמלית
Hid – הִיד – גשר (יש גשרים אחדים על הדנובה המקשרים את בודה עם פשט, לכל אחד מהם יש שם הנגמר בסיומת "הִיד").
Szeretlek – סֶרֶטְלֶק – אוהב/ת אותך. ■

חופסים שמש ליד פסלו של קושוט.

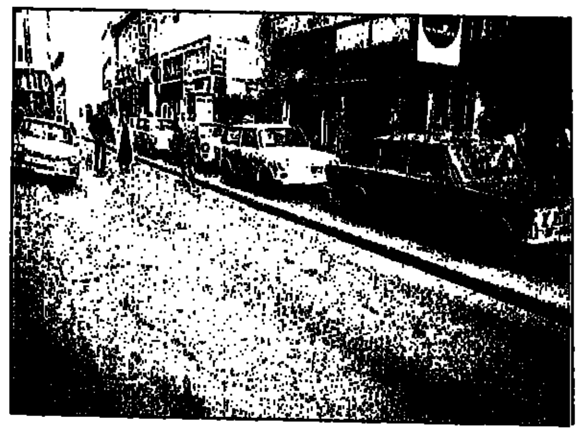

מצוקת חניה, אבל בלי סובארו ובלי ציטרואן...

בידור של יום א': קוסם.

מתנות

מפות שולחן פולקלוריסטיות (רקומות או ארוגות) מכותנה, מפשתן ומלֶבד – באופן יחסי למחירי מוצרים אחרים – המחירים לא מאוד זולים, אך עדיין מצחיקים כאשר משווים אותם למחירים בארץ; כנ"ל לגבי חולצות רקומות וארנקים רקומים. אמנות הקרמיקה מפותחת מאוד – הכלים מקסימים; קופסאות עץ מגולפות; קופסאות תכשיטים מצופות בלבד רקום; יינות וליקרים מקומיים; למי שאינו מקפיד על כשרות – הסלאמי ההונגרי ידוע בטיבו ובטעמו בעולם כולו; ופפריקה, כמובן – חריפה או מתוקה – שהרי הונגריה היא מולדת הפפריקה. הפפריקה, אגב, ארוזה כשי לתיירים בשקיות בד לבנות, מפוספסות בצבעי הדגל ההונגרי, אדום־לבן־ירוק. ■

נעמ"ת — על משמר זכויות האשה

אבן הפינה למסכת הפעילות העשירה שלה נורתה בבלפוריה בשנת 1921 עם יסודה של מועצת הפועלות. היא הסתעפה והתעצמה לכלל תנועה בת 750 אלף חברות, הפועלות באינספור סניפים ומסגרות ארגוניות בכל רחבי הארץ. נעמ"ת — תנועה של נשים למען נשים למען המשפחה ולמען חברה צודקת.

מאת יערת טל

"היום ראיתי אותה שקועה בעבודתה וב־דאגה לילד כאחד. מכל מה שיש בתנועת שחרור האשה – חכי אנושי הוא נפתולי האם בין הילד, הבעל וחבית לבין תביע־תה לחיות את חייה היא" – כך מתלבטת ר. מעל דפי הספר "דבר פועלות", שמוע־צת הפועלות הוציאה לאור בשנת 1930. הזימים חולפים, המנגינה – מסתבר – נשארת. ובשאלת כפל התפקידים הזה מתלבטת נעמ"ת מאז הקמתה, תוך נסיו־נות למצוא לה פתרונות מעשיים בהתא־מה לזמן ולמקום. בעשרות סדנאות לנ־שים מכל מגזרי האוכלוסיה מנסים מנ־חים מקצועיים לעזור לנשים למצוא את שביל הזהב בין הציפיות של משפחתן למימוש עצמי לבין הציפיות של משפחתן מהן.

"גם כיום עדיין יש ציפיה מנשים, שתהיי־נה עקרות־בית במשרה מלאה. גם כיום נאלצות נשים לקבל רשות מהבעל ולנהל מאבקים כדי לצאת לעבודה, ללימודים ואפילו כדי ללמוד נהיגה" – אומרת מא־שה לובלסקי מזכ"ל נעמ"ת. "מטרת הס־דנאות היא לאפשר לנשים לשנות את מעמדן במשפחה לשותפה שוות זכויות, תוך כדי הידברות בין הצדדים. אסרטיביות – תקיפות נינוחה במקום תוקפנות מתנגחת, היא שם המשחק".

בנוסף לסדנאות אלו מתקיימות גם סדנ־אות ספציפיות לנשים בתפקידי ניהול, נשים במצבי לחץ, ולקראת פרישה מעבו־דה. בימים הקרובים עומדת להיפתח גם סדנה ייחודית לנשים בתפקידים בכירים בצבא.

שוויון זכויות — חזון, ומציאות

"קיום שיוויון גמור מלא של האשה בזכ־ויות ובחובות חיי המדינה", נאמר במגי־לת העצמאות. "דין אחד יהיה לאשה ול־איש לכל פעולה משפטית", אומר חוק שיוויון האשה משנת 1951.

על משמר הפיכתו של החזון למציאות עומדת נעמ"ת, "כלב שמירה" ותיק. ב־1918 לחמה עדה מימון מדור הנפילות של מועצת הפועלות, לשיתופן של נשים בוועד העיר יפו. כדתית וכנצר למשפחת רבנים מפורסמת, טענה, שאין כל סתירה בין הדת וזכות בחירה לנשים. אחר כך בהיותה חברת כנסת, התקבל חוק גיל הנישואין, המתיר נישואי בנות מגיל 17 ומעלה, הודות לה. ומוסיפה בנושא זה מאשה לובלסקי: "כמעט אין חוק בנושא מעמד האשה שאיננו יוזמת נעמ"ת", כש־הפעולה לשינוי החוקים באה מתוך המ־ציאות בשטח וקשר בלתי אמצעי. כך אנו למדות על השתנות התנאים המולידים את הצורך לשינוי בתקיקה".

בין החוקים שנתקבלו, מצויים חוק שיו־יון הזדמנויות לנשים בתעסוקה ובו סעיף הרואה בהטרדה על רקע מיני – אפליה, ומכאן גם עבירה על החוק. שיו־יון בין המינים בזכויות הוריות מעוגן אף הוא בחוק זה ומקנה לגבר זכות לק־חת חופשה ללא תשלום מעבודתו כדי לטפל בילדיו. חוק גיל פרישה שווה וגמיש לנשים מאפשר לנשים לפרוש בגיל 65 מעבודתן במקום בגיל 60.

בנושאים רבים, מצויה נעמ"ת בעיצומו של תהליך לשינויים על ידי חקיקה. ביני־הם, שיפור מעמדה של האשה במס־הכנ־סה, על ידי מתן האפשרות לפתיחת תיק עצמאי בנפרד מהבעל. הכרה בזכויות הידועה בציבור, והתאמת ההלכה בנושא נישואין וגירושין לחיים המודרניים.

"דיני הנישואין והגירושין בארץ הם 'עקב אכילס' של מעמד האשה", טוענת מזכ"ל נעמ"ת, "שכן במעמד האשה בהלכה הי־הודית יש משום אפלייתה לרעה וסתירה לנאמר במגילת העצמאות". עד שתשתנה גישת בתי הדין הרבניים, או לחלופין תינתן האפשרות להינשא בנישואין אזר־חיים, ממליצה נעמ"ת לפונים אליה לע־רוך הסכם ממון לפני או בצמוד לנישו־אין. הסכם זה מסדיר מלכתחילה את חלוקת הרכוש במקרה של פירוד בין בני הזוג, ועשוי למנוע עוגמת נפש וסחטנות אחר כך.

מעבר לפעולה במישורים תחוקתיים מס־ייעות שמונה לשכות משפטיות, המאויי־שות בעורכות דין מקצועיות בהכוונה ויי־עוץ בכל הנושאים הקשורים לנשים: דיני אישות, עבודה, ביטוח לאומי, נשים מו־כות, משפחות חד־הוריות ועוד.

נשים מוכות — המכה הי"11

מה שהיה שנים רבות "מתחת לשטיח" ובתוך הבטן של נשים רבות, מתחיל, כמו־על ישיר מהשינוי במעמד האשה, לצאת החוצה. נעמ"ת, עם אצבע על הדופק, נרתמה לטיפול גם בנושא זה. לשלושת המרכזים – בתל־אביב, ירושלים ופתח תקווה, פונות מדי שבוע 10־15 נשים, המ־גוללות עם נפילת המחיצות ובניית הא־מון, סיפורי חיים של אלימות מתמשכת כלפיהן. למרכזים אלה ניתן לפנות גם אנונימית בטלפון ולקבל הכוונה, יעוץ משפטי, וסיוע לאורך כל הדרך. המרכזים פועלים תוך שיתוף פעולה עם גורמים בקהילה, המשטרה ובתי המשפט. את הנשים, ולעיתים גם את בעליהן המגיעים בעקבותיהן, מפנים לסדנאות מיוחדות שבהן מנסים ללמד אותם איך להפסיק את מעגל האלימות במשפחה.

"מהבישולים והכביסה יצאנו"

כתבה צילה שלום מיחוד לאחר השתת־פותה בקייטנה לאמהות ברוכות ילדים: "אל הפינוק, אל היצירה ואל הכיף באנו". הפעילות רבה והיריעה קצרה. 22 אלף ילדים במעונות יום, ימי חיילת, הרצאות, חוגים, בתי ספר מקצועיים לנערות שנ־פלטו ממסגרות תיכוניות רגילות, מרכזי הכשרה מקצועית לנשים ועוד.

"למרות ההישגים הדרך ארוכה", מסכמת מאשה לובלסקי. "בשנים האחרונות היו נסיונות לחרע את מעמד האשה, תורדת הסעיף הסוציאלי בחוק החפלות, נסיונות המתנה תדתי להרחבת סמכויות בתי הדין הרבנים..." נעמ"ת תמשיך להאבק. לא בדרך של מהפכות, אלא באמצעות פעולה ממושכת, בתהליך של הבנה הד־דית, שאם לא ירפו ממנו, מאמינה מאשה לובלסקי, הוא גם ישא פרי.

מאשה לובלסקי: "כמעט אין חוק בנושא מעמד האשה שאיננו יוזמת נעמ"ת"

אנה אמזאגה מספרת: איך רזיתי 17 קילו – 6 מהם בשבוע הראשון

ללא שום דיאטה, לא העליתי שוב במשקלי אפילו 100 גרם.

לפני
היה תמונתי בלפני שנה. משקלי היה 69 ק"ג (גובהי 1.60 מ'). שום דבר לא עזר לי לרזות.

אחרי
עכשיו אני אוכלת כל מה שאני אוהבת ואני משמינה יותר. לא יאומן שהורדתי 17 ק"ג ללא דיאטה ואני ממשיכה לאכול כרגיל.

הנה מכתב שכתבה אנה לפני זמן מה:

"כמו שאתם רואים בתמונה למעלה, בגיל 13 הייתי כבר "שמנמנה". אני זוכרת שבבית־הספר הנערות האחרות קראו לי "השמנה", אבל הדבר הנורא היה, שלאחר מכן לא הפסקתי להשמין. בגיל 17 משקלי היה 67 קילו כאשר קומתי היתה 1.60 מטר. למזלי, היום כל זה שייך לעבר. עבור כל הון שבעולם לא הייתי רוצה לחיות מחדש את התקופה ההיא.

כשפגשתי את אלברטו, ארוסי, אמרתי לעצמי: "עכשיו אני חייבת בכל מחיר לרזות". חודשיים לאחר מכן, הורדתי כבר שמונה קילו. אני חייבת לומר, שעשיתי דיאטה מאוד חמורה, לא אכלתי כמעט כלום. אבל לאחר מכן, ברגע שהתחלתי לאכול בצורה נורמ־לית, השמנתי שוב. בחודש אחד הוספתי עשרה קילו. הייתי מיואשת. הגעתי עד 69 קילו ולא הצלחתי יותר לרזות, עד היום בו גיליתי את שיטת ההרזיה המפורסמת הזאת.

מספר חודשים חיפשתי עבודה אבל מצאתי רק עבודות זמניות במשרה חלקית או במשכורת נמוכה. בעצם, הבעיה האמיתית היתה עודף המשקל שלי; לא לוקחים למזכירה מי שנראית כמו שק תפוחי־אדמה.

התייאשתי יותר ויותר.

ערב אחד כשחזרתי הביתה שמעתי את ארוסי ואת אחיו צוחקים, הם צפו בסרט קצת נועז בטלויזיה. התכוונתי ללכת ולהגיד להם ערב טוב, כששמעתי את גיסי השיאל את ארוסי: "תגיד לי, לא מפריע לך שאנה כל־כך שמנה?..." לא רציתי לשמוע את התשובה. הלכתי ישר לחדר שלי ודמעות בעיני. בערב זה כתבתי אליכם.

ניסיתי כל־כך הרבה דיאטות, כדורים ושיטות אחרות לרזות, שיכולתי לנסות עוד אחת. נוסף לכך, לא היה כאן סיכון: אולי באמת ארזה בחמישה קילו לשבוע עד שאגיע למשקל האידיאלי שלי. בכל מקרה, זה לא יזיק.

רציתי לנסות את השיטה הזאת בסתר, פחדתי שאנשים יצחקו עלי... שוב!

הייתי מוכנה לשלם אפילו 250 דולר כדי להיות בטוחה שבאמת ארזה.

נכון שהפעם אני ממש האמנתי, קראתי עדויות של נשים רבות, אשר כמוני לא הצליחו לרזות, בעזרת שיטה זו הן הפחיתו ממשקלן 10, 15 ואפילו 20 קילו ויותר. הן אמרו, שזו היתה הפעם הראשונה שהן רזו באופן כזה. גם אני הייתי נותנת אפילו 250 דולר כדי שדבר כזה יקרה גם לי.

בדיוק 16 יום אחרי שכתבתי, מסר לי הדוור מעטפה, אשר כללה את השיטה לה היה מצורף מכתב מעודד, אשר לימד אותי דבר, שלא שמעתי עליו קודם לכן מאף אחד. ובנוסף לזה שי נאה... אשר מאד צמוד אלי כל הזמן!

זה מפתיע. הרגשתי בפעם הראשונה שטיפלו בי ממש. זה כאילו שמישהו נמצא על ידי והוא מכיר היטב את הבעיה שלי ומדריך אותי עד אשר אני אגיע למשקלי האידיאלי. זו היתה הרגשה נהדרת הרגשתי שהפעם ארזה באמת... ולא טעיתי.

כשקראתי את החומר הבנתי סוף סוף, מדוע לא הצלחתי לרזות – ומדוע רוב האנשים אינם מצליחים לרזות.

החלתי לפעול לפי שיטה זו ביום חמישי בבוקר ואני יכולה לומר לכם שמהיום ההוא כל חיי השתנו.

פחדתי שמא לא אצליח

בימים הראשונים לא העזתי לעלות על המשקל, כי חששתי שהוא יראה לי עדיין את ה־69 קילו שלי. רק שלושה ימים לאחר מכן, אותי אומץ להישקל. זה היה יום שני. ביום ההוא חשבתי שעולמי יחרב עלי. ירדתי רק בשני קילו... בכל זאת המשכתי, מכיוון שלפי השיטה היה זה סביר לרדת רק במעט בשלושת הימים הראשונים. מה שעודד אותי להמשיך, היתה גם העובדה שיכולתי לאכול כל מה שאני אוהבת. זו לא היתה דיאטה ולמרות זאת ירדתי 6 ק"ג בשבוע הראשון.

אחרי שפעלתי לפי השיטה במשך שבוע ימים, שקלתי את עצמי שוב וראיתי שאיבדתי ששה קילו. זה היה בלתי יאומן. הבגדים שלי היו חלולים עלי. ארוסי החחיל להסתכל עלי בצורה אחרת. הוא אמר לי: "יש לי הרגשה שאת הולכת ונעשית יפה יותר. האם רזית?" או סיפרתי לו את הכל...

לאחר מכן לא הפסקתי לרזות. הרגשתי שאני ממש נמסה. בשלושה שבועות איבדתי 17 קילו. והדבר הכי מפתיע, שאף פעם לא הרגשתי כל כך טוב. הייתי בכושר מלא. החברים שלי, ההו־רים שלי, השכנים שלי, לא האמינו למראה עיניהם כשראו איך אני מפחיתה ממשקלי קילו אחר קילו. היום, כשאני נזכרת בתגובות שלהם אני מבינה סוף סוף את החשיבות שאנשים מייחסים למראה החיצוני.

באמונה, אף פעם לא קיבלתי כל כך הרבה מחמאות!

היום אני לא אותו אדם. מאז שרזיתי התחלתי בחיים חדשים ובנוסף לכך, הודות לשיטה זו, אני יכולה סוף סוף לאכול מה שאני אוהבת ואני כבר לא משמינה.

הביטו בי היום, משקלי 52 ק"ג לא האמנתי שאוכל לרזות כל כך הרבה: 17 ק"ג ב־3 שבועות. אנה אמזאגה מסבירה מה היא עשתה ומה שתוכלו גם אתם לעשות כדי לרזות.

חשוב!
כדי לקבל ללא דיחוי את העותק שלך, שתוכל לקרוא בו 30 יום ללא התחי־בות כלשהי וללא תנאים. כל מה שעליך לעשות הוא לגזור ולשלוח את תלוש ההזמנה שלהלן.

עכשיו! משקלי 52 קילו

משך שבועיים קראתי כל יום את מוד־עות ה"דרושים" שבעיתון. עכשיו מצאתי סוף סוף עבודה שמוצאת חן בעיני: אני בטוחה שלולא הייתי רזה, לעולם לא הייתי מקבלת את המשרה הזאת.

היום משקלי 52 ק"ג־משקל אידיאלי לגובה שלי שהוא 1.60 מ'.

זה חודשים שלא עליתי מאה גרם; חרן מזה אני מרגישה, שיותר כבר לא אשמין.

המלצתי על שיטה זו לכמה מחברותי שרצו לרזות אבל לא הצליחו. עתה כולן הצליחו. אחת מהן איבדה 26 קילו בפחות מחודשיים. אני באמת חושבת, שכל הנשים וגם הגברים, שאינם מצליחים לרזות צריכים לנסות את השיטה הזו.

"לארוסי קשה להאמין עד היום שאני כל כך רזה... וכשהוא אמר לי שבסוף החודש, אם ארצה, הוא יקנה לי במתנה חליפה של אופנאי ידוע, התמוגגתי מאושר. אתם לא יכולים לתאר לעצמכם את אושרי כשהמוכרת נתנה לי מחמאות על הגזרה שלי. ארוסי אף פעם לא היה כל־כך גאה בי".

השיטה היחידה ש"מוכרת" להרזיה ממשית

"אפילו הרופא שלי, כשראה עד כמה רזיתי, בירך אותי. סיפרתי לו על השיטה והוא אמר לי, שאף פעם לא שמע על משהו דומה... ושהוא ימליץ עליה לפציינטים שלו מפני שהשיטה קלה מאוד ליישום, לא דורשת התנזרות משום דבר ומצליחה ב־...יאט של המקרים".

עד כאן סיפורה של אנה אמזאגה הגות־גורת ברחוב גליליאו 7, במדריד שבספרד.

יום יום, החברה המפיצה את השיטה ב־12 מדינות, מקבלת עדויות של נשים שרזו. הן אומרות, שאיבדו הודות לשיטה זו, 10, 15, ואפילו 20 קילו ויותר הן אומרות, שזו הפעם הראשונה שהן רזו באמת ושיטה זו לא דומה לאף שיטה אחרת.

לפי שיטה זו המופצת בישראל לאחר שחורגמה והותאמה לתנאי הארץ, גם ישראלים וישראליות יוכלו לרזות ולש־מור על משקלם. תוכלו לאכול כמה שאתם רוצים. אין שום דיאטה שעליכם להקפיד עליה, שום תרגיל לבצע ושום תרופה לקחת. אתם מאבדים לפחות חמישה קילו בשבוע עד שאתם מגיעים למשקלכם האידיאלי... ולאחר מכן, כמו כל אלה שרזו בעזרת השיטה הזו, לא תשמינו יותר.

והאם גם את רוצה להיות אישה רזה?

האם את רוצה לרזות, אחת ולתמיד, ולא לחשוב יותר על הקילוגרמים האלו, אשר מונעים ממך להגיע לאושר המושלם? לכי בעקבות אנה אמזאגה ואלפי נשים אחרות שרזו הודות לשיטה זו. את יכולה לנסות אפילו רק מתוך סקרנות מכיוון - כפי שתראי להלן אין שום סיכון כספי. הנסיון לא יעלה לך אפילו אגורה. אם לא למענך, עשי זאת לפחות למען אלה שאוהבים אותך, אלה שכל־כך היו רוצים לראות אותך רזה.

כן, עכשיו הגיע תורך להיות סוף סוף חטובה ומושכת, כפי שחלמת תמיד, וכרי, שבעזרת שיטה זו תוכי בחמישה קילו לשבוע עד שתגיעי למשקלך האי־דיאלי. ללא דיאטה ובאכילת כל המצ־רים שאת אוהבת.

זוהי הצעת נסיון פנטסטית, לא ראית דבר כזה מעולם!

תוך חודש תחזרי שוב למשקלך האי־דיאלי. אם לא תתלהבי במאה אחוז מהתוצאות או אם מסיבה כולשהיא לא תהיי מרוצה, תוכלי לשלוח לנו בחזרה את ספר השיטה תוך 30 יום, בצירוף חשבונית המס/קבלה, ותוך 10 ימים לכל המאוחר, אחרי שנקבל את הספר שהחזרת, נחזיר לך את כספך (פחות דמי טיפול ומשלוח), זאת מבלי שתצ־טרכי לענות על שאלות. זו התחייבות רשמית וככתב.

כמו אנה אמזאגה ואלפי נשים אחרות, גם את הזמיני את השיטה הנפלאה. שלחי אלינו את התלוש שלהלן, עשי זאת עוד היום - כך תהיי בטוחה שתרזי מהר.

שי הפתעה חינם
אם תעני תוך חמישה ימים תקבלי עם החבילה שלך מתנת הפתעה, תוכלי לשמור לעצמך את המתנה גם אם תחליטי להחזיר את הספר.

אחריות
ספרים שיוחזרו תוך 30 יום, בצירוף החשבונית/קבלה - יוחזר מחירם (ללא דמי טיפול ומשלוח) - תוך 10 ימים, מתאריך קבלתם במשרדנו ואת מבלי לשאול אותך כל שאלה ומבלי צורך לתת כל הסבר. זוהי אחריות מוחלטת.

הספר מתאים לנשים ולגברים
ניתן לרכוש את הספר בדואר באמצעות התלוש או ב"סרווה" - דיזנגוף סנטר, ת"א ובחנות הספרים של עלינה - ככר המדינה, ת"א

— — — תלוש לנסיון - ללא התחייבות — — —

לשיטה הפסיכוסומטית - "תנומה" להרזיה מהירה.
(בתוקף ל־21 יום).
תלוש הזמנה זה יש לגזור ולשלוח לפי הכתובת:
הספרים השימושיים בהוצאת "גימל"
ת.ד. 16187, תל־אביב 61161 - טלפון 236293

כן, ברצוני לקבל ללא התחייבות את השיטה הפסיכוסומטית המדהימה "תנומה" - להרזיה מהירה, מאת ד"ר קנטור. אם ארצה לשמור את הספר ברשותי, אעשה כך. אם לא - אחזיר אותו לכם תוך 30 יום בצירוף החשבונית/קבלה, ואתם תחזירו לי תוך 10 ימים, את הסכום ששילמתי (פחות דמי טיפול ומשלוח) - זאת ללא כל שאלה כמני.
אני מצרף/ת בזה סך 34.10 ש"ח (31.10 ש"ח מחיר הספר + 3.- ש"ח דמי טיפול ומשלוח) בהמחאת דואר / בצ'ק לפקודת "גימל".

שם משפחה .... שם פרטי ....
גיל .... משקל .... גובה............
רחוב .... מספר ....
ישוב .... מיקוד ______ טל' ....
ת.ז. .... חתימה 02

• עקב עיכובים בדואר יש לקחת בחשבון שהספר יגיע תוך כ־24 יום מתאריך משלוחו.
• הצ'קים יופקדו על ידינו רק עם משלוח הספר.

(מודעה)

אוירה

נילה קראוס
צילום: יעל הורן־רוזן

מי שמחפש בירושלים אוירה ושיטוט סתם כבוקר אביבי ומי שבנוסף לכך זקוק לסרט מכפלת, נעלי בית, עוגיות מהתנור, ומי שרוצה לאכול דבלים ותירס חם – שילך ל"גאולה". לא מומלץ ללכת לשם בג'ינס הדוק, חולצה חושפנית או מיני־קוראליצר. כדאי להתעלם ממודעות וזעקות חמס. אפשר להנות מהליכה רוגעת וממבט בהולכים מנגד. על כל מכולת מודבק פתק "בהשגחת הבד"ץ", וכמגדניה ילדים כפאות דבוקים לזכוכית, נפשם יוצאת לפריכיות החומות־חמות. ילדות בנעלי לכה שחורות ושמלות מנוקדות וסרטי כרשורים בצמות מזהב. בחנות ספרים מוצעת ספרות המתח לתושבי השכונה: סיפורי הבעש"ט, סדרת סיפורי צדיקים וסיפורי נסתרות. חנות מיוחדת מציעה נדוניה: "כל מוצרי הטקסטיל לזוג הצעיר". ויש גם חנות פאות עם שיער שופע בבלונד־פסים וחנות לכובעים סרוגים באנגורה, במחיר עשרה שקלים האחד. ויש חנות רקמה, "כל מעשה מחט", גובלנים ושטיחים, מומלץ לערבי חורף ארוכים כשאין שוטפים עינים בזימה בטלוויזיה.

בחנות נעלים משכנע בעל חנות עבדקן גברת כבודה לקחת נעלים שהמוכרת הציעה. "אפשר להרחיב ולהגדיל... הנעל זה בסיס לשינויים", הוא מפליג בדוגמאות מן החיים. אין לו פשוט מספר יותר גדול "והגברת זקוקה לנעל רחבה מפאת עמל יומה במטבח". צריכים לשמוע כדי להאמין.

לילדות ונערות ישרות־דרך וחסודות ישנה חנות פינתית טובה. כל אם צדיקה תקח שם את בתה שהגיעה לפרקה ותבחר לה שמלה יפה. לשבת וליום־טוב, לארוסין וחגיגות משפחתיות.

עיני זאטוטים כלות למול צעצועי הדור שהיה: כדורים בשקל, בובה מפלסטיק במחיר שני שקלים, קשתות לשיער, פרחי בד בסלסלת קש, צבעי עפרון, תוף. שום דבר לא נע ולא ממונע. טוב לדמיון, טוב לכיס האם.

יש ב"גאולה" חנות שעושים בה קפלי "פליסה" וחנות לחויות לפי הזמנה ומתוכים לגברת כבדה. בתקליטים רוגעים חשקה נפשך? יש שירי עונג־שבת, חזנים מסלסלים קולם, סיפורי רבי נחמן מברסלב לפני השינה, טוב יותר ממה שרואות עינינו רחמנא ליצלן בטלויזיה...

יש סנדלר שעושה נעליים לפי הזמנת הארון, וחייט שתופר רק חליפות ליום טוב. ומודעות על הקירות: "שיחת העיר" נושאים ברומו של עולם, והרבה קריסטלים של זכוכית וכסף. ובחנויות תכשיטי הזהב דוחק רב. בחנות קטנה נדחקו האם, והחמות, שתי אחיות, והנערה שמדובר בה, כולן צובאות על הדוכן. לכשיחליטו יבוא האברך הצעיר בלוויות אביו־המכובד ויקנו.

שתי נשים בשביסים עומדות בפתח חנות ליד מודעה "על מכירה של בדים ובגדים לילדות מאמריקה". תחתוניות נוקשות, שמלות שושבינות מאורגנזה, קצת טאפט, חלוקי ניילון מרופרים, בדיוק כמו שהדודה מאמריקה שלחה לי פעם, בתחילת שנות ה־50.

ריח עוגיות, מרכולת צבעונית לפני החנויות, פלקטים בוורוד, הרבה אנשים עומדים לשוחח ביניהם, זה מראה לא שכיח של ירושלים אחרת, מסורתית. יופי לטייל בשכונה. ■

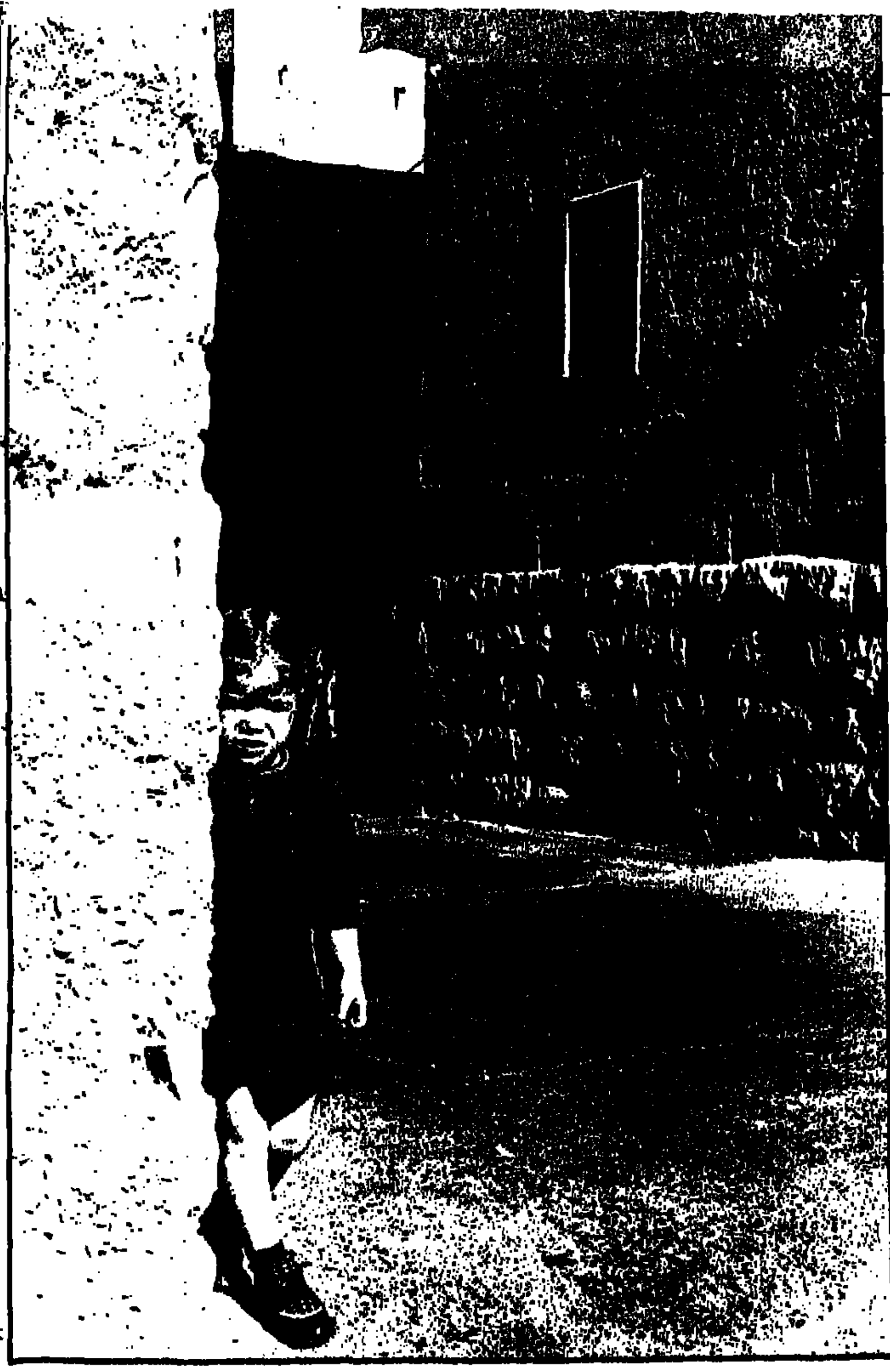

סרטים ושרוולים ארוכים

סיור בשכונת גאולה הירושלמית. הכל – קצת אחרת. לא מומלץ ללכת לשם בג'ינס או ב"מיני". חנויות אחרות. אנשים אחרים. שלווה באויר. משהו.

חנויות מיוחדות לילדות ולנערות חסודות .. בובת פלאסטיק בשני שקלים . מכולת בהשגחת הבד"ץ. . ילדים עם פאות נותנים יד לאחות... מצלמתה של יעל רוזהורן בתוככי ירושלים.

CORSA swing

אופל קורסה סוינג במבצע אמיתי!

75 נהגים בלבד ירכשו חיית־כרך אמיתית!

דגם	מחיר מחירון	מחיר מבצע	הרווח שלך
4 דלתות קוד 96668	28,891 ש"ח	26,393 ש"ח	2,498 ש"ח
5 דלתות קוד 98668	27,403 ש"ח	25,200 ש"ח	2,203 ש"ח

כולל מע"מ. לפי מחירון החברה מס' 013/88 א מיום 18.5.88

בנוסף אפשרות לאשראי
עד 85% ממחיר המכונית (לא כולל מע"מ) באמצעות חברת מימון

OPEL

Backed By The Worldwide Resources of General Motors

משרד ראשי ותצוגה: פ"ת, ק. אריה, היצירה 6, טל' 9231873;
אולמות תצוגה ליאו גולדברג בע"מ.
ת"א: דרך פ"ת 86, טל. 336911;
ירושלים: שלומציון המלכה 15, טל. 234536; חיפה: דרך יפו 132, טל. 530281,
ב"ש: מורדי הגיטאות 96, טל. 70507; סוכנים: חיפה: "בית המכוניה",
יפו 19, טל. 512251, פ"ת: "כהן את מילר"; בר כוכבא 39, טל. 911159,
חדרה: "מוסך כהן", שכונת ביאליק, טל. 24131; רחובות: "מוסך צמר",
דרך יבנה, טל. 461591; נצרת: בשארה ויוסף סרוג'י, פאולוס השישי טל. 53333.
נתניה: אוטו מרכז רח' הרצל 50, טל. 053-24967.

GM OPEL

ליאו גולדברג בע"מ המניע להצלחת אופל בישראל

ניל שחק־בופמן

מגע אישי

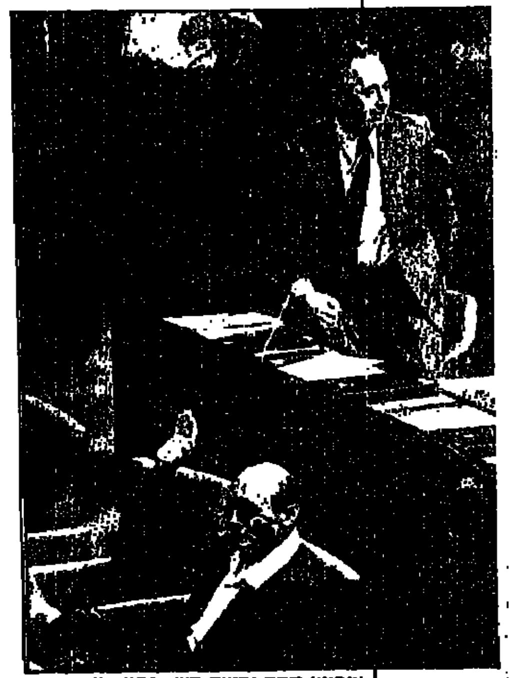

שמעון פרס ומשה דיין. תמונת ארכיון משנת 1977. צילום: חנניה הרמן.

דיין: אבן הדרך האחרונה

אחרי הקרנת הבכורה של הסרט "משה דיין" במוזיאון תל־אביב, צוטטה יעל דיין כאומרת "הייתי רוצה לשמוע משמעון פרס מדוע לא פנו אליו לחזור למפלגה בערוב ימיו".

והוהי הזדמנות לספר איך משה דיין כמעט חזר למפלגת העבודה וכיצד הוחמצה ההזדמנות ההיא.

כשנה לפני מותו של דיין, לאחר שפרש מכהונת שר הבטחון בממשלת הליכוד, הוא ישב מחוץ לגדר העשייה הפוליטי. ישב לו וחיכה.

באותה תקופה, אוקטובר 1980, לקחתי פסק־זמן מהעיתונות וניהלתי את מדרשת העבודה ע"ש יגאל אלון. כשהועלתה שם תבנית לעריכת דיון על תבנית אלון ועל עתיד האוטונומיה, הצעתי את שמו של משה דיין, שהיה "נגד" תכנית אלון, כשמולו יעמוד אדם ה"מצדד" בתכנית אלון.

טלפנתי למשה דיין ורק לאחר שרעייתו, רחל דיין, שוכנעה שאבן דיון כזה הוא הדבר הטוב ביותר עבור "משה", עברו השיחות שנמשכו שבוע, לפסים אופרטיביים.

לאחר שדיין נתרצה להשתתף בדיון העמיד תנאי, שהטוען מולו לא יהיה פרופ' שלמה אבינרי, כפי שנקבע, אלא שלמה הלל.

לאחר שכל התנאים סוכמו, שלמה הוחלף בשלמה אחר ונקבע תאריך. היתה לדיין רק משאלה אחת: "תבקשי משמעון (פרס) שיתקשר אלי אחר הצהרים". שתקתי. החשש שלי היה שבקשתו של דיין מבקשת איתות פוליטי מצד המערך, דבר שלא היה קיים. אמנם כעיתונאית כבר ראיתי בעיני רוחי את הכותרות "דיין חוזר למפלגת העבודה". דיין, שלא היה טיפש, זיהה את השתיקה הפתאומית שלי ומיהר להסביר: "אני ושמעון היינו חברים תקופה ארוכה ואני בכל זאת בא להופיע בבית שלכם. אז רצוי שהוא יברך אותי..." הבטחתי לדיין להעביר את בקשתו.

אולם, התברר כי מספר דקות לאחר שיחת הטלפון איתי צלצל דיין לשמעון פרס ואמר לו: "אני שמח לחזור לתנועה". פרס שלא ידע על מה דיין מדבר, היה במבוכה והעביר את העניין לבירור אצל מזכ"ל המפלגה, ח"כ חיים ברלב, שגם הוא עדיין לא ידע ולא קיבל את התכנית על הדיון המיועד.

שיחת הטלפון הזו עוררה מהומה במרכז המפלגה, ברחוב הירקון 110. אפרים (זיגי) זינגר, שהיה עוזרו של חיים ברלב, צלצל אלי כדי להכין אותי לשיחת טלפון זועמת, שאני עתידה לקבל מחיים ברלב. מספר שניות אחרי שיחה זו היה חיים ברלב על הקו שאמר: "לא איכפת לי מה תגידי לדיין ואיך תעשי את זה. צריך לבטל את השתתפותו בתכנית..."

נבוכה למדי צלצלתי לדיין, כדי להודיע לו שהחלטנו להעביר את הדיון למועד אחר, מועד בו ידעתי כי היה אמור לשהות בחו"ל. דיין תפס מהר מאוד את העניין: "טוב, בסדר. איש לא הצליח לסדר אותי, אבל את הצלחת לסדר אותי".

הפגיעות שלו היתה רבה, ובצדק, וחבל על אותה הזדמנות שהוחמצה. בדיעבד גם שמעון פרס חש כך וכששאלתי אותו, לאחר מותו של דיין, אם הוא מצטער על שדחה את דיין וביטל אז את האירוע איתו ענה לי: "כן, אני מאוד מצטער. אילו היה דיין חי הוא היה היום חבר במפלגת העבודה. זה היה עניין של עוד זמן קצר. חבל שהוא הלך. גם כל המצב הבטחוני והמדיני בארץ היה יכול להיות שונה מעיקרו. כל מה שקרה היה קורה אחרת..."

בינתיים, מדרשת העבודה ע"ש יגאל אלון שברחוב הירקון 81 בת"א, הפכה למה שנקרא היום קפה "פילץ". רק תבליט הקיר המיוחד של מפת ארץ־ישראל הוא מזכרת לימים עברו וכנראה שאין זה מקרי שהמדרשה הפכה לקפה מהודר, וחייו של דיין לאחר מותו הפכו לפרקים־בהמשכים מסידרת "שושלת". ■

האמנית נעלבה

מי לא יודע מי זאת הפסלת־ציירת ציונה שמשי? אחד שלא ידע חטף מנה. כעת – אם יעירו אותו באמצע הלילה הוא לא רק יגיד, הוא ידקלם, מי זאת ציונה שמשי.

האמנית שמשי נכנסה לחנות בשם "ליפטי" ברחוב הירקון בתל־אביב וקנתה מספר חולצות מצוירות בסכום של 90 ש"ח. בחנות שהה באותה עת פנסיונר של עירית תל־אביב, העוזר לבנו, אבי דיין. האדון דיין ביקש, עם קבלת הצ'ק, גם תעודה מזהה. לגיטימי.

האמנית שמשי מאוד נעלבה, ואמרה לו: "לא שמעת עליי? אני ציונה שמשי". בשביל אותו אדם היא יכלה להיות גם בת־שבע פוחצ'בסקי. שמה של שמשי לא אמר לו דבר. התחיל ויכוח סוער

מי אני? ציונה שמשי.

למדי עד שבלית־ברירה הוציאה האמנית את תעודת הזהות והכל בא על מקומו בשלום.

מתי כבר יבינו האנשים החשובים, שבשביל אדם פשוט מהרחוב מעניין רק שהצ'ק שקיבל לא יחזור מהבנק. השם החשוב הרי לא יקטין לו את האובר־דראפט. ■

סיון יצחקוב בת 14.

סיון יצחקוב כמעט בת 15.

היא היתה מלכת הכתה...

בדיוק אתמול, ה־24 במאי, היתה צריכה לחגוג את יום הולדתה ה־15. אבל לפני כשבועיים, בתאריך הולדתה העברי, נפטרה סיון יצחקוב והובאה לקבורה. ברישום סטטיסטי יהיה כתוב – נפטרה מסרטן עצמות.

נערה עליזה ואוהבת חיים, מלכת הכיתה, שביום ההולדת ה־14 הסתבר, כי כאב הרגל שאותו הגדירו כ"כאב גדילה" הסתיר אמת אחרת, ממאירה ומרושעת. בשביל תלמידי כיתה ט"5 בחטיבת ביניים "המעיין" בראשון לציון, הטראומה כפולה. כיתה זו כבר הביאה לקבורה בן כיתה אחר, שסבל גם הוא מסרטן.

לבי, לבי, לאותה כיתה, שההיסטריה וההתעלפויות בהלוויה הן בשל נגיעה במוות ולא בגלל איזה זמר רוק מטופש.

הוריה של סיון, דני ורבקה יצחקוב, הם הורים צעירים שעשו הכל למען בתם, כולל ניתוח בחו"ל שלא הצליח. בחודשים האחרונים לחייה סעדו אותה בביתם. קומה ד' בבית משותף ללא מעלית. הרימו והורידו אותה על הידיים לטיפולים, עמדו לידה יום ולילה, כדי למלא כל בקשה. לא הסכימו שתמות בבית חולים. עד הרגע האחרון עודדו בסבלנות אין קץ. מלאכים.

ואחרי כל מסכת הסבל והכאב הם צריכים לשבת ולשמוע במשך השבעה משפטי ניחומים שחוקים, מגונים, מחרידים ומיותרים: "מזל שיש לכם עוד ילדים", או "אין דבר, את צעירה תלדי עוד ילדים".

מה זה "אין דבר" וכי יש דבר גרוע מזה בעולם? איזו צורת ניחום דוחה ואכזרית. רק מי שעובר אירוע מחריד כזה יודע, שאין שום ניחום שבעולם כאשר הורה הוא שקובר את ילדו ולא להיפך.

נכון שהכוונה טובה, אבל תפסיקו עם זה. מוטב לשתוק.

אופנה

יהודית חנוך

בגדי ילדים – כמו של גדולים. הגישה החדשה של "קררה" ב"פולגת".

"פולגת" מתעוררת

דברים טובים מתחילים לקרות בתשלובת "פולגת", ההנהלה החדשה התחילה להזיז דברים. עוד לא שינויים דרסטיים, קשה לדחוף ענק כזה במהירות, אבל קצת שינויים כבר יש, חלונות הראווה שיש בהם בגדים של "קררה" נראים צבעוניים וצעירים, מציעים בגדים בסיסיים טובים, חולצות פולו יפות, מכנסי־ברמודה, גם נעליים תואמות. בגדים דומים, "כמו של גדולים", מוצעים גם לילדים. בסתיו מבטיחים לנו שינויים גם בבגדים של "ליידי בגיר" ובכלל, שיפוצים בחנויות, גישה שונה להצגת הבגדים.

מתאם האופנה החדש של התשלובת והאיש שמאחורי השינויים הוא יגאל ברסלר, (38), בוגר המחזור הראשון לעיצוב אופנה של "שנקר", שמאז עשה הרבה דברים ולאחרונה היה מנהל סניף חיפה של כלבו שלום. ברסלר אומר שאת השינויים נראה היטב בבגדי הסתיו, יהיה תיאום בצבעי הבגדים שמיוצרים בחלקי התשלובת השונים וגם בחנויות הרשת יוצגו בקבוצות, כמו שמקובל עכשיו ברשתות שרצות עם האופנה בחו"ל ולאחרונה גם פה ושם בארץ. גם בקטע האופנתי הם מתעדכנים. יציעו בגדים בארכים שונים, חולצות שהותאמו לחליפות. בגדים יותר מעודכנים. אם כי גם בעתיד הם לא ימהרו להתלבש על החידושים האחרונים, יתמקדו יותר על קו האמצע.

טוב לדעת שרשת "פולגת" מתעדכנת. אין עוד מפעל בארץ שמייצר בגדים בטיב ובאיכות של תשלובת זו, אבל בשנים האחרונות שבו יותר ויותר לתרדמה של בגדים מרובעים וקלסיים, וגם החנויות נראו מיושנות ועייפות. אולי עכשיו, כמו היפהפיה הנרדמת, הם התעוררו. נחזיק להם אצבעות שיעשו את זה מהר לטובתנו, כי יש בארץ הרבה צעקות אופנה תפורות ברישול מרגיז, אבל חסרים בגדים אופנתיים באיכות שהם יכולים להציע. ■

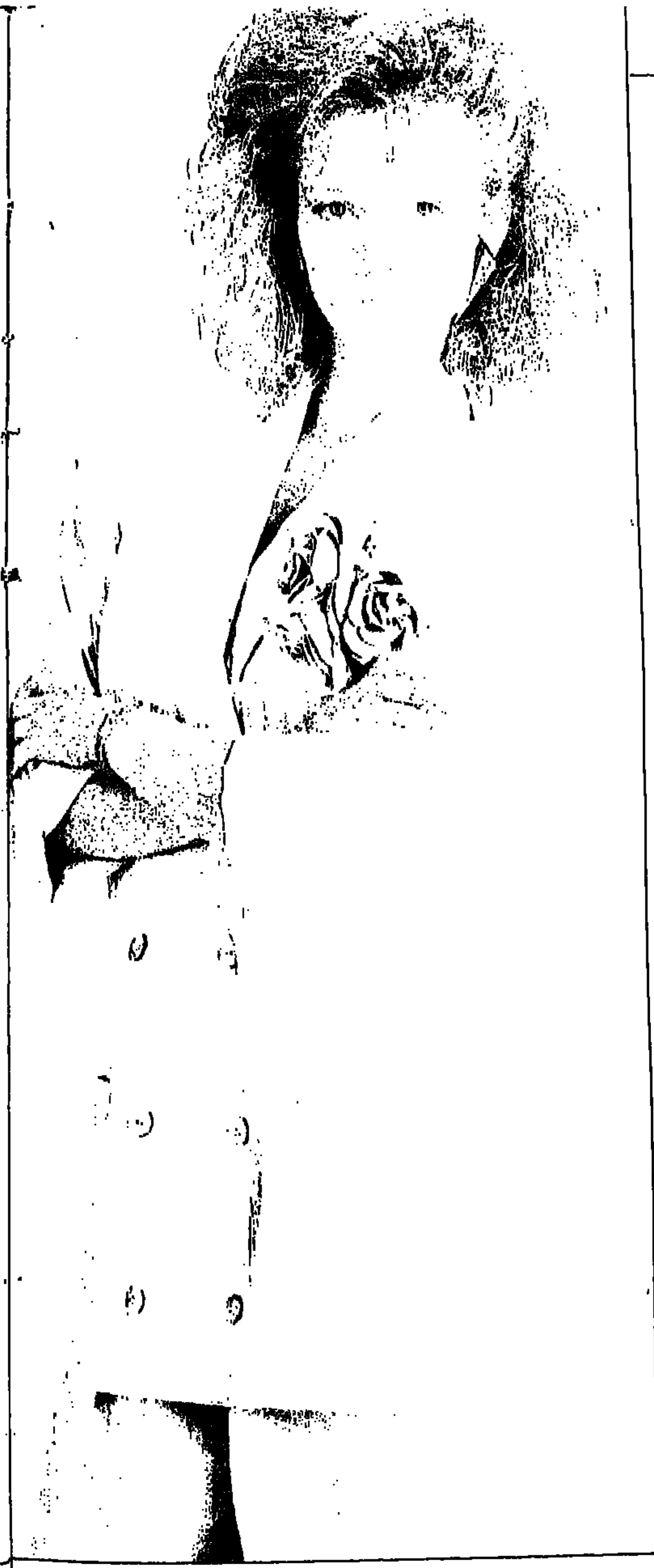

קו נקי, חמרים טבעיים, ורק כמה יחידות מכל דגם. זה מה שעושה ענת חפץ, ברמת השרון.

הבגדים של ענת

גם כשענת חפץ הולכת לבריכה, הראש שלה לא מפסיק לעבוד איך לעשות שנשים תיראנה לבושות יותר טוב. היא ראתה שבבריכה ברמת השרון כולן נראות כמו במדים, לובשות דגמים מסויימים של גדעון אוברזון, "גוטקס" ו"דיוה". הלכה הביתה וגזרה שמונים בגדיים, הוסיפה להם חולצות טריקו גדולות בצבעים מותאמים – ועכשיו מי שרוצה לכבב על שפת הבריכה באוריגינל, הולכת לקנות אותו אצל ענת.

היא לא צריכה ללכת רחוק. ענת חפץ פתחה בקוטג' ברחוב למרחב ברמת השרון סטודיו לאופנה. היא מציעה בו וגם בגדים יפים בקו נקי ובגימור קפדני. מערכות עם מקטרונים קצרים וארוכים, חצאיות, ומכנסיים וגם שמלות.

ענת, בוגרת "שנקר"ומעצבת מוכשרת שעבדה בעבר בכמה מפעלים, לקחה לעצמה פסק זמן בשלש השנים האחרונות, משכה את חופשת הלידה שלה לאחר הולדת בתה, עבדה כיועצת לבגדים של רשת מלונות "דן", עד שהחליטה איך לחזור לאופנה. התלבטתי הרבה מה לעשות, אומרת ענת. אחרי שמונה שנות עבודה די נמאס לי ממלחמות היהודים, להתווכח על איך שהבגד צריך להיות תפור. כי בעיני בגד יפה זה בגד שגם גזור ותפור טוב וזה קטע שתמיד מנסים לקמץ בו. לפעמים בגד נראה בסדר, אבל כשהופכים אותו הוא נראה כמו קופת שרצים.

אני לא מתיימרת ליצור אופנה מקורית, היא אומרת, הלכתי על בגדים שהחברות שלי רוצות ללבוש וגם החברות של אמא שלי. רק חמרים טבעיים, פשתן וכותנה, שילובי צבעים כמו חול ושמנת עם כחול כהה, שחור ולבן, גם חאקי עם וורוד. מכל דגם יש רק כמה יחידות. המחירים אינם זולים, כי אני משקיעה הרבה בבגדים. חולצות ומכנסיים – 240 ש"ח, שמלות – 300 ש"ח. מערכות – 600 ש"ח. בגדי־ים – 300 ש"ח. ענת מציעה בסטודיו גם שירותי עיצוב ודיגום ליצרנים, שאינם רוצים או יכולים להרשות לעצמם להחזיק במעצב צמוד, וכבר עיצבה אוסף של בגדי ספורט ל"טורה" שיוצג בשבוע האופנה. ■

לולה בר לטובת המכנסיים

ידידות "שנקר" כבר יודעות כל מה שצריך על אופנת הקיץ. בין שבעים הנשים שבאו למפגש חברתי בבית הספר היו לאה רבין, רחל דיין רוז'י בן־יוסף ולולה בר. הן לא רק ראו סרט ווידיאו של אופנת פאריס, גם שמעו הרצאה על מה שהולך באופנה מפי לולה בר.

איך הצליחה לולה בר, שלא כל כך מסתדרת עם הדקדוק העברי, למרות שהיא כבר חמישים שנה בארץ, להרצות בעברית צחה וללא שגיאות? היא רשמה את ההרצאה שלה בעברית באותיות לטיניות וקראה אותה בעברית שוטפת. אחרי שחשפו כל כך הרבה, אמרה לולה בר, המכפלת רק יכולה לרדת ומה שבטוח זה ללבוש מכנסיים. ■

כלה מקורית: עור לבן מתחת לחופה. גם הכלות באירופה אוהבות אותו, זיוה חלם שמעצבת ומייצרת שמלות אלה מכרה אותן לרשת חנויות "קאופהוף".

כלה עם עור לבן

לא יודעת אם הייתי רוצה שהבת שלי תינשא בשמלה מעור, אבל כלות שרוצות להיות מקוריות בכל מחיר – ועור זה לא חומר זול – לובשות עכשיו עור לבן מתחת לחופה. בשבועות האחרונים ראינו שמלות כלה מעור בחלונות ראווה וגם אצל כמה יצרנים. באולם עם מיזוג אויר, אומרים לנו, אפשר ללבוש אותה ולא להינמס מחום, כי עור זה חומר נושם. היתרון הגדול של שמלות עור לגבי כלות קיץ 88', הוא ששמלת עור יש לה יותר אורך חיים משמלת כלה עשוייה מאריג, שבדרך כלל לא לובשים אף פעם אחרי החופה. ■

סמדר בת אדם
צילום: עופר קרני

סערות ששומעים בשקט

היא פסלת וציירת ובת ואשה ואם. ואשה שאינה שומעת. לביאה מנוס מתמודדת עם החיים בקשר אנושי חם, ביצירות אמנות, בצבריות של ארץ ישראל היפה. היא אולי לא שומעת, אבל היא מאד קשובה.

על הקיר שליד המטבח תלויה תמונת־קולאז׳: "על עצמי - עיתים קרמיקאית; עיתים רעיה ועקרת בית; עיתים מציירת בנוף ובסטודיו; עיתים מפסלת במדבר ובעיר; מעל הכל - אם." לביאה מנוס, כרטיס ביקור. לאקוני, לא ממצה - כמו שכרטיסי ביקור תמיד. אפילו שדרא קולאז׳, שהיא אשת איש צבא - לא כתוב. שהחורים שלה, מרים וזאב שרמן, הם מחבורת אלכסנדר זייד, מתיישבי ׳שייך־אברק׳ - לא כתוב. גם לא שהיא אינה שומעת.

רעננה, בית פרטי, גנה. בחושך לא כל כך רואים את הצמחים המיוחדים ואת עבודות הפיסול המקשטות את הקיר. לביאה ואורי. היא אמנית, הוא - אל"מ, מפקד הגדנ"ע. היא בג׳ינס, הוא בטריינינג. כמו מודל צברי של ארץ ישראל היפה. העניין הזה של שייכות, של קשר לאדמה, למדינה, אחד לשני - פשוט קורן מהם. נפגשו בגיל 14 בקיבוץ מעין־צבי, ומאז הם ביחד. בגיל 20 וחצי ועדת השיכון של הקיבוץ לחצה, אז הם נישאו. 25 שנות נישואים, ארבעה ילדים, כמה תערוכות, פרס ראשון בתחרות סידור פרחים (עם מתמודדים בינלאומיים, אפילו מיפן); כמה מלחמות, צל"ש אחד במלחמת יום כיפור.

לביאה רוצה שנתרכז באמנות שלה: קרמיקה, פיסול, ציור. אנחנו מבקשים לדבר על ההתמודדות עם בעית השמיעה. בשביל לביאה, ההתמודדות היא עם החומר. היא חורשת בתוך החומר כמו טנק. משקיעה בו את כל העוצמה הרגשית, את הטראומות, מה שנאגר אצל אשה החווה את כאב המלחמה בעורף. מתיכה לתוכו אבנים וזכוכית וחול. מפסלת, שורפת בטמפרטורה של 1200 מעלות, יוצרת טקסטורה של מלחמה. חיילים שמבקרים בתערוכות שלה, מתקשים להאמין שמי שיצר את היצירות האלה לא חווה בעצמו את התופת.

יכול להיות שפרשנים, פסיכולוגים של יצירות אמנות, ימצאו את כאב הבעיה האישית בתוך העבודות שלה, כמו שמצאו אצל ואן־גוך. יכול להיות שמישהו ימצא משהו נוסף, איזה תיסכול לא מודע, בעבודות האקספרסיביות עמוסות הרגש, המעבירות חוויה לאומית כל כך. במציאות של חיי היומיום לא מתקיימת שום דרמה. משפחת מנוס שייכת למסתגלים. זה הולך טוב עם מה שאצלם יש בשפע: הרבה שמחת חיים, הרבה הומור ובעיקר אופטימיות.

לביאה לא מבינה בכלל למה אנשים מבקשים להסתיר שאינם שומעים טוב. היא פוגשת כאלה, מזדקנים, שקשה להם להודות, ואז היא אומרת להם שעדיף שיראו להם את מכשיר השמיעה, משיחשבו שהם סניליים.

בלי לחישות רומנטיות

אורי אומר שהיום שומעים כאלה דברים שלפעמים לא לשמוע זה יתרון. אחר כך, ברצינות, הוא מוכן להוסיף שזה נכון שיש עם זה כמה בעיות: "למשל, את הלחישות הרומנטיות, היום אני כבר לא יכול ללחוש. או באירועים, כבר אי אפשר לסנן בשקט: ׳את רואה את האידיוט ההוא...׳ או צריך להרים את הקול, וצריך לקחת בחשבון שכולם שומעים".

בפינת האוכל השיחה קולחת. דיקציה ברורה, שום בעיה עם האינטונציה - יתרון של מי שנולד שומע, לעומת זה שנולד חירש.

לביאה: "עד גיל 25 לא הייתי מודעת שיש לי בעיה. יום אחד נסעתי עם משלחת לחו"ל, ושם, הבדיחה שחזרה על עצמה היתה ׳אולי תנקי את האוזניים...׳ בסוף הטיול מישהו ניגש והציע לי ברצינות לבדוק את העניין".

היא הלכה, והבדיקה הוכיחה מעל לכל ספק שאינה שומעת. בדיעבד התברר שנוצרה פגיעה חמורה בזמן השירות הצבאי כפקידה בטייסת. רעש המנועים וכל זה. אם אפשר היה להוכיח את הדבר הזה, לביאה היתה נחשבת לנכת־צה"ל. מה שלא הצליחו להבין - איך הסתדרה עד עכשיו. אולי בזכות אינטואיציה חזקה מאד. אולי אינטליגנציה. התרכזות בשיחה. קריאת שפתיים.

לביאה: "הבעיה החריפה זה ההצגות. שם זה מתסכל. אני מבינה מה קורה בתמונה בכללותה, ואני כל כך אוהבת הצגות, אוהבת לשיר..."

אורי: "גמרו לשיר את השיר, ואני עושה לה סימן, שלא תשאר ׳על הבנקט׳, שתדע שעברו כבר לשיר אחר".

הרעשים מפריעים. יש לה בעיה לשמוע בפורום גדול, אבל היא לא מונעת מעצמה בילויים ואירועים: "כשפונים אלי באירוע, אני מתנצלת, ומזמינה לשיחה בפורום קטן."

סימנים מוסכמים

אורי: "יש איזה מתח מסוים בחברה זרה, עד השלב שהיא יוצרת את התקשורת המתאימה עם האנשים, ואני יכול להפסיק לגלות רגישות. בבית הבעיה כמעט לא קיימת. אני משתמש הרבה בסימנים טקטיים של הצבא: ׳חיובי׳ - אצבע למעלה, ׳שלילי׳ - אצבע למטה. דברים כאלה. חוץ מזה בינינו, הדברים עוברים כמעט ברמה של טלפטיה, אולי בגלל ההיכרות הממושכת, אולי האינטואיציה הטובה שלה. את תראי בעצמך בשיחה, הרבה פעמים אני מתחיל רעיון והיא ממשיכה אותו, בלי לשמוע, בלי לראות אפילו על מה התחלתי לדבר..."

כמובן שיש אי־נעימויות: את הספרות 3,6,9 היא רואה על אותו משקל, ואז יכול להיות מצב שבו ינקבו בחנות מחיר של 90, והיא תוציא 60 ותפנה ללכת. "היי גברת, תגידי לי, את לא שומעת?" המוכר ישאל, די בכעס, ואז היא תענה לו שהיא לא. המוכר, במקרה הטוב יחשוב שזו בדיחה רעה.

העובדה שהיא חיה בשלום עם החסר, אינה מרפה את ידיה. כל הזמן היא מתעדכנת. לביאה: "לאן שאפשר היה ללכת הלכתי. לא סגרתי לעצמי דלתות. בכל פעם שאני קוראת בעתון על איזה חידוש, המצאה טכנולוגית מתקדמת, אני הולכת עם זה לרופא..."

אורי: "והוא אומר: ׳תדברי עם העיתון...׳"

לביאה: "עכשיו מצאתי חוט מגנטי חדש (למכשיר השמיעה), שמתכוון לטלוויזיה ולטלפון. גיליתי עולם חדש. בקשר לטלפון - אני כועסת על בזק (קמץ בב׳ ובז׳)"

אורי: "בזק". (סגול בב׳ ובז׳)

לביאה: "הנה זה מה שקורה. עם מלים חדשות יש לי בעיה. קשה לבטא נכון מילה שאף פעם לא שמעתי. גם שפה זרה זו בעיה".

אי־פרופו הכעס על בזק: בדגם הישן היתה נורית קטנה שמהבהבת כשיש צלצול, בדגם החדש נפקד מקומה של זו. את הילדים הגדולים - נטע, בת 24; עומר, בן 20; רקפת, בת 17 - גידלה למעשה לביאה לבד, כמו שנשים של קצינים בקבע תמיד עושות. בתקופות המתוחות אורי היה מקפיד להתקשר לעיתים קרובות מאוד, מקווה חזק שעכשיו היא נמצאת מול הטלפון, רואה את ההבהוב של הנורית. בהתחלה הילדים גילו חוסר סבלנות. ככל שהבינו שלאמא יש באמת מיגבלה, שיתפו פעולה. ההסלמה בשמיעה התרחשה במקביל ללידות, כך שמעין הקטנה (שבע וחצי) כבר נולדה לתוך המצב, והיא אכן מתפקדת בהתאם: מפתחת טכניקות הבעה ודיבור רהוט יותר, מבטאת כל מילה ומילה.

אורי שירת הרבה שנים בסיני. את החגים והשבתות והחופשות המשפחה עשתה איתו. תקופת ההתשה, שאריות האופוריה שאחרי 67׳, "עם עובד" הוציא סדרת ספרים לילדים על החילות השונים. "אבא שלי תותחן" הוא ספורו של עומר. היום, עומר תותחן, ובביקורים המשפחתיים שהמשפחה עורכת אצלו, אבא שלו מוצא עצמו מעיר הערות מקצועיות.

אחר כך, ב־82׳, הרגישה לביאה שהיא מוכרחה להיפרד מסיני לפני החזרה. עשתה טיול בטרמפים עד שארם־אל־שייח. הגעגועים למקום מצאו ביטוי בעבודותיה.

לביאה: "תערוכות המחאה התחילו עוד בששת הימים. יצירות שבאו כתגובה לאירועים. עזבנו את הקיבוץ ואורי התנדב לשרת בצבא. זה היה אחרי שבע שנים של שחרור. היתה תחושה כזאת, שזה המקום שבו זקוקים לו יותר". "עצב מלחמת ההתשה" כתוב על אחת התמונות, וגם "לא למכירה". קווים ספונטניים. פרצוף בצבעים חזקים של אדום וירוק.

הצוללת "דקר" עשתה לה שוק, והרבה היא מציירת מצולות ים. בלובי של מלון "דן קיסריה" מוצג קולאז׳ בשמן "במצולות ים סוף". בגן כברות עכו ניצב פסל ברזל שלה, בגובה חמישה מטר. בשנה שעברה העמידה תערוכה בהיכל התרבות של כפר סבא: ארץ אבני גבול וגדרות. אדום, כחול ושחור. אבנים צומחות מתוך התמונה. כמו נבואה שהגשימה את עצמה. בכל תערוכה היא מצרפת הסבר מילולי. חשוב לה שיפרשו את העבודות דרך הראש שלה.

הסטודיו בקומה העליונה, ובחוץ, קצת כמו סדנת־עבודה, בגלל החומרים שהיא עושה בהם שימוש, כנראה. יורדים למטה, ולביאה מציעה תה צמחים וגם גולש צמחי. הצמחונות הזו שלה בהחלט שווה סיפור אחר. בינתיים היא חולמת על סידור שיאפשר לה ליצור כמה שהיא רוצה, באיזה חומרים שהיא רוצה - בלי לחשוב כמה יקר החומר, לצייר ציורי תבליט ענקיים. חולמת על מישהו שיפתח לה את המעגלים. היא חושבת שהיתרון בשקט התמידי שלה הוא בהגדלת היכולת להתרכז בעבודה, בהרבה תפוקה. החיסרון, לדעתה - בחוסר היכולת ליצור תקשורת עם אנשים כדי להפיץ ביניהם את מה שהיא מצליחה ליצור בזכות השקט. פרפטומובילה. ■

מימין: קרמיקאית. ציירת, פסלת. "ומעל לכל אני אם". למטה: הסטודיו בקומה העליונה בבית הפרטי ברעננה. השיחה עמה קולחת עם הרבה שמחת חיים ואופטימיות – לסערות החרשות

25 שנות נישואין לאל"ם אורי מנוס, מפקד הגדנ"ע. 4 ילדים. כמה תערוכות, כמה מלחמות, וביניהם – זרימה של שקט. בימים אלה נערכת תערוכת ציורים שלה ב׳דן אכדיה׳ בהרצליה. בציורים יש ביטוי להשפעת מלחמת לבנון על מנוס.

כל מיני

אנחנו קרמיקה

תשע־מאות־וחמישים מלים ומונחים מתחום הקרמיקה באנגלית מתורגמים לעברית במילון עזר חדש וראשון מסוגו, אותו הוציאה עתה רחל מוסרוב־שכנר מקרית טבעון, מורה לטכנולוגיה קרמית בסמינר "אורנים". על גילוייה הלשוניים היא מספרת בהתלהבות: "שמות חלקי כלי החרס הם שמות אברי גוף האדם: שפה, רגל, חוטם, בטן, גחון וכו'. שחזור שברי כלי חרס נקרא רפאות מלשון ריפוי. לדעתי – החומר והאדם אחד הם". אל כלי החרס היא מתייחסת כאל קרובי משפחה דוממים, מבקשת לא לשכוח את הקשר – הלשוני, לפחות – בין אדם לאדמה. ועוד היא אומרת: "חזון העצמות היבשות של יחזקאל הוא בעצם חזון קרמי. קיראו ותיווכחו". ■

ליה קרן

שלום כתה א'

הפסיכולוגים אומרים שהמעבר מהגן לבית הספר הוא אחד השינויים המשמעותיים ביותר בחיי הילד. אז מה אנחנו, ההורים, עושים לטובת המצב לא הרבה. המהדרין, חוץ מילקוט וקלמר מפוצץ (שאחר כך בדרך כלל הסטודנטים הצעירים זונחים לטובת איזה שגעון מקומי שרק בבית הספר יודעים על קיומו), לוקחים את הילד לסיור בקומפלקס הזה, שמגובה מטר וקצת נראה נורא מאיים ומסובך. אורה לב־רון, חשבה שהנושא הזה "שווה סיפור". כתבה ספר נחמד, "בית ספר בקלי קלות" (הוצאת לילך, איירה: שרה ברקוביץ), שמסביר לסטודנטים לעתיד בני חמש בערך, מה זה בעצם בית ספר. מה עושים שם, מה לומדים שם ואיך. המסתורין של מילים כמו "מקצועות" ו"עברית" ו"חשבון", שאנחנו כבר מזמן שכחנו שקיים, מתפוגג בספר בהסברים בהירים וחביבים. בכלל, ספר שמתחיל בקטע שמתאר שיגרה משפחתית שבה הילדה שואלת שאלות ואמא עונה "ומכניסה עוגיות לתנור", ואבא עונה "וממשיך לשטוף כלים", הוא כבר מלכתחילה ספר חיובי.

תקראו, תזכרו בקסם של כתה א'. ■

אורית הראל

אוכלים ולומדים

אחרי סידורי השולחן האלגנטיים של הפסח אפשר, בשעה טובה, לחזור ולאכול סביב השולחן באינטימיות המשפחתית של המטבח. המפה הלבנה כבר כובסה וחזרה לארון ואת הסכו"ם שוב עורכים על מפיות קש או פלסטיק. אבל גם בנושא זה אפשר לגוון, במיוחד אם יש ילדים בבית. ב"קוריוז 2" (לב דיזנגוף, קומת הגשר) ראיתי מפיות אובאליות, מצויירות (שחור על רקע לבן), בשתי דוגמאות. תוך כדי אכילה, ילמדו הזאטוטים לאיית באנגלית מלים חשובות כמו בית, עץ, שדה, חיות שונות, כביש, מכוניות, טרקטור, פרחים, בית, שמש. המחיר 2.5 ש"ח למפית. ■

נורית ברצקי

לשש־שש קונדיטוריה של איכות
חוגגים 5 שנים להיווסדם
ופתיחת חנות חדשה במגדיאל
הזמנות לאירועים ומסיבות, עוגות כלה, ימי הולדת
ושאר דברי מאפה. כשר למהדרין.
רח' הסדנא, אזור התעשיה, רעננה, טלפון: 052-449188

לשש־שש
קונדיטוריה של איכות
ברכות לבביות
אמגל בע"מ
יצרני לוחות שנה ומגנים
אזה"ת רעננה 052-912741

לשש־שש
קונדיטוריה של איכות
ברכות לבביות
שוורץ – בריטלר
סוכנות ראשית שמן
איזור השרון
052-448264, 448171

לעמי ושאול
לחגכם ברכות – כן תרבינה
שנות שפע שגשוג ושלום
מאחלים:
מינה וצבי איטלסון – ביטוח
רח' אחד העם 49, תל־אביב, 03-285303, 03-285123

לשש־שש
קונדיטוריה של איכות
עלו והצליחו
א.ר.י.ה. בע"מ
אספקת סוכר וקמח לקונדיטוריות
03-923166-7-8

לשש־שש
קונדיטוריה של איכות
הצלחה והמשך עבודה פוריה
גרוס – אספקת דלק
אספקת דלקים למאפיות, תעשיה וחימום
התבור 2, גני תקווה, טלפון: 03-340746, 03-9241115

לשאול ועמי
אלף ברכות והמשך עבודה פורה
מאחלים:
אולמי דגנור ועמוד
052-23759

לשש־שש
קונדיטוריה של איכות
שאו ברכות
ג'נרל קור בע"מ
ייצור ושיווק מקררים ומקפיאים
הירקון 39 ב"ב 03-5792424

בריכת טל שחר
חוגגת את פתיחת העונה
מושב טל שחר
ד.נ. נחל שורק
טלפון: 08-414535

לעוזי
זר ברכות
ביטוח
נינות סוכנות לביטוח בע"מ
רח' פרוג 26, ת"א
טלפון: 03-232074

לעוזי
שפע ברכות
פוליפח בית־שמש בע"מ
איזור התעשיה ב', בית־שמש
טלפון: 02-912369

לעוזי
איחולי הצלחה
מרכז הנופש סגולה
מושב סגולה
טלפון: 08-585757

לבריכת טל שחר
בהצלחה והמשך שיתוף פעולה פורה
טיולי א.ת.ג.ר. בע"מ
חברה להסעות נוסעים, טיולים, אוטובוסים וכו'
רח' השבעה 246/3, בית־שמש
טלפון: 02-913596, 02-917787
בית: 02-345863

לשש־שש – קונדיטוריה של איכות
מיטב הברכות והצלחות
עם פתיחת החנויות
מאחלים: א.א שלטים
קרית אריה פ"ת, 03-9227460

לשש־שש
קונדיטוריה של איכות
ברכות להמשך הדרך
א.י. עמיר סוכנויות בע"מ
שד' קוגל 43 חולון, 03-5051107-8

יצירות טויקה אוליבה TOIKKA OLIVA עכשיו בישראל

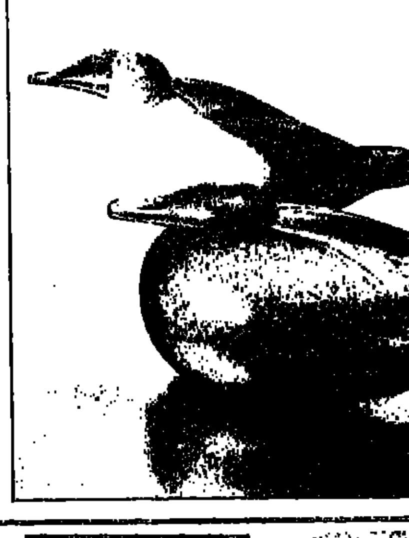

אוליבית טויקה, המנהל האמנותי של זכוכית נוטאג'רבי, משמש מאז 1963 מעצב המוצרים של ביתח"ר.
הזכוכית האמנותית של טויקה מיוצרת ע"י טכנאי-
קוון חזיישות, אשר מעלת את הזכוכית ליצירח אמנותיות.
היכולת של מנפחי הזכוכית של נוטאג'רבי מביאה אותם ליצירת צורות יחודיות של הזכוכית, כגון זכוכית עתיקה, זכוכית ממעמקי הים או מאטמוספרות גבוהות.
החומר הגולמי לניפוח הזכוכית נלקח מאדמה מיוחדת, ולאחר מכן הופכות היצירות בתנור לוהט לכלים ולפסלים יצוקים.
אוליבה טויקה זכה על יצירותיו האמנותיות בפרסים רבים בפינלנד, ארץ הולדתו, ובארצות אחרות וכן בתעודת הצטיינות. יצירותיו נמצאות ברבים במוזיאונים ברחבי העולם.
פסלוני צפור הזכוכית בחתימתו של אוליבה טויקה מבוקשים מאוד ברחבי העולם ומוכרים כאמנות פרו-ארט.
את פסלוני הזכוכית וכן מוצרי זכוכית אחרים אפשר לרכוש בחנויות היוקרה של אינטירה בירושלים ובגן העיר בתל-אביב.

כיף ירושלמי במלון אריאל

הצעה מיוחדת:
מחירים מפתיעים בחודשי הקיץ ליחיד בחדר זוגי

לינה וארוחת בוקר 39.50 ש"ח
חצי פנסיון 55.30 ש"ח
פנסיון מלא 69.50 ש"ח
תוספת בודד בחדר זוגי 18.30 ש"ח

המחירים כוללים דמי שירות ואינם כוללים מע"מ
הנחה לילדים בחדר ההורים
המחירים כפופים לשער הדולר

קבלת פנים מיוחדת
חדרים ממוזגים
ארוחות עשירות ומגוונות
וידאו
כרטיסים מוזלים למועדון לילה ותיאטרון החאן
כרטיסים לבריכת שחייה בסביבה

אל תחמיצו
התקשרו עוד היום למלון אריאל
דרך חברון 31, ירושלים
טלפון 02-719222

גירושין בהסכמה

ייעוץ מקיף לזוגות בהליכי גירושין
• ייעוץ טרום החלטה
• מו"מ לקראת הסכם גירושין
• ייעוץ בנושא הילדים

עלון הסברה ישלח חינם
סודיות מובטחת

המרכז לייעוץ משפחתי בע"מ
טל' 03-222429, 03-238861
סניף חיפה והצפון 04-669368

מסעדת הראבל

מאכלים בלקניים, אירופאיים ומזרחיים
פתוח 7 ימים בשבוע
ארוחה עסקית מנאה 18 ש"ח
בשבתות לילדים ½ מחיר
חניה בשפע — ארוחות הביתה — ארועים עד 100 איש
רח' החשמונאים 98, תל-אביב, 03-5610066

מסעדת המערכת
מסעדה בסגנון איטלקי
ושאר מאכלים איטלקיים ידועים

ארוחות עסקיות
פתוח מ-12.00
מבצע מיוחד לרופאים
ניתן לקחת הביתה

מסעדת המערכת: בן-יהודה 282, תל-אביב (פינת ירמיהו)
טלפון: 03-456377

קליטה

דוד חמואל

אילנה רפצ'וסקי: "אשה צריכה להיראות אשה ולא פח זבל". צילום: דוד חמואל.

לעצב את אופנת האתמול

אילנה רפצ'וסקי היתה מעצבת אופנה במפעל שהעסיק עשרים אלף עובדים בריגה. במפעל לא היו די בדים, חוטי תפירה, כפתורים ועוד ציוד הכרחי לעבודה סדירה. עד שאושר דגם לייצור, חלפה האופנה. לאחר שלוש שנים בארץ עודנה המומה ממספר חנויות הבגדים בארץ. חבריה בארץ עדיין מעטים, אך היא מקווה לטוב.

היא גבוהה, נאה, עיניים כחולות, שיער בלונדיני, עדיין אינה שולטת היטב בעברית. כמו לכמה עולים חדשים יש לה מעט חברים ובילויים. בכרטיס האישי שלה יש נישואין וגירושין, לימודי אופנה ב"סריגלוניה" ("בית-ספר מקצועי כמו שנקר"), בריגה עיר הולדתה, עבודה כמעצבת אופנה במפעל "ריגה אבררט" וב"בגיר" בקרית-גת, וגם בתדמיתנות, ונסיון להתגורר שנתיים בפאריס, וכיום היא מורה לתדמיתנות ב"בית-חנה" בתל-אביב.

אילנה רפצ'נסקי, בת 37, שלוש שנים בארץ. מתגוררת עם בנה מרק, בן 17, וללה – כלבת שעשועים, בדירה בת שלושה חדרים באשדוד, קומה 4, בלי מרפסת. עכשיו, אחת עשרה בבוקר בדיוק, היא יושבת על הספה הלבנה בסלון ומעשנת 'אירופה'. על השולחן ירחון האופנה "ווג" וציורי אופנה. בצד שמאל ספריה. הספרים כתובים ברוסית. בצד ימין טלוויזיה וטכנאי המנסה לשפר את איכות הקליטה. מתחת לטלוויזיה כוננית עם עיתונים, אותם תקרא בסיוע מילון עברי-רוסי. משני צידי הטלוויזיה שתי ארונות מרפים עם כוסות ושאר מיני כלים שבירים, והרבה עיתוני אופנה, קלסרים, שרטוטים וציורי אופנה. במטבח, בתנור האפיה, עוגה שממאנת להיות אפויה.

כשרפצ'נסקי מספרת על הנעשה מאחורי הקלעים של האופנה ברוסיה, אפשר או לצחוק או להרים גבה. למשל, עד שהיו מחליטים בהנהלת המפעל על מודל חדש הייתה האופנה במערב משתנה. למה?

רפצ'נסקי: "הייתה ישיבה של הנהלת המפעל. אחר-כך ישיבה של מועצת המפעלים בעיר. אחר-כך ישיבה של הרפובליקה של לאטביה ואחר-כך ישיבה במוסקבה. ומישיבה לישיבה היו חולפים חודשיים. בעצם מהיום שעיצבתי מודל חדש עד להפצתו בחנויות הייתה חולפת שנה. ובישיבות היו משתתפים אנשים שלא הבינו כלל באופנה. לא אנשי מקצוע. והם היו מחליטים אם המודל ייצא לשוק או לא. כשהחל ייצור הבגדים האופנה כבר חלפה ואת הבגדים היו שמים במחסנים, או מוכרים בזול, או עושים החלפות עם עיר אחרת. אבל, את הרוב היו זורקים לזבל.

אלף שמלות ביום

"אני עבדתי במפעל המעסיק 20 אלף עובדים. המפעל היה מייצר למעלה מ-1,000 שמלות ליום. היינו למעלה מעשר מעצבות אופנה, כשלכל אחת מאיתנו שתי פועלות וגזר. בריגה היו עוד עשרה מפעלים בגודל דומה.

"את העבודה התחלנו בדיוק, בדיוק ב-8.30 בבוקר. והיינו עובדות שבע שעות ביום. אין פנצ'רים בעבודה. לא מחסירים ולא מאחרים, ואם כן, או חייבים להודיע מראש. העבודה קשה. במפעל לא היו די בדים, חוטי תפירה, כפתורים ועוד ציוד הכרחי לעבודה סדירה. זה היה מעצבן מאוד.

למשל, הייתי מעצבת שמלה מצבעים שונים-תואמים, בפס הייצור היו תופרים משאריות בדים, שנשארו במחסנים. כשעבדתי ב"בגיר" בקרית-גת, לעומת זאת, הייתי נכנסת למחסן רואה איזה בדים יש ומעצבת מודל. בריגה זה היה להיפך. מאחר ולא היו מספיק בדים וכפתורים הייתי צובעת אותם, כדי שיתאימו לבגד שעיצבתי.

"לאחר שהמודל היה מוכן, מפקחת המפעל בדקה אותו. היא, כמובן, לא היתה בעלת מקצוע. היא נהגה לומר: 'זה לא טוב. זה לא מתאים לי'. אתה מבין? היא חשבה על עצמה ולא על אותם אנשים בריגה שלהם זה יכול להתאים. כל אחת ממעצבות האופנה הייתה צריכה להכין חמש דוגמאות כל חודש. אני הייתי מכינה עשר, כדי שיבחרו חמש. הייתי מכינה דוגמאות שלאו דווקא התאימו לאופנה הנוכחית, אלא לשנה הבאה. ואז המפקחת הייתה אומרת 'זה לא טוב. זה לא באופנה'. ואני הייתי משיבה לה שבשנה הבאה זה יהיה באופנה. לכן היו לי הרבה מריבות וויכוחים עם המנהלים.

לחשובים, בגדי יבוא

"פעם בחודש קיבלנו מגאזינים מצרפת ואיטליה, כדי לרענן את הראש. ביקרנו במוזיאונים לראות תמונות, לראות איך עיצבו בגדים בעבר. צפינו גם בסרטים. ופעם בשנה נסענו לעיר אחרת, לראות איך עובדים שם. זו הייתה מעין השתלמות. כך ידענו פחות או יותר על שינויים וחידושים באופנה. לצאת לחו"ל מה פתאום, זה לא היה באפשרותנו. אני במיוחד לא יכולתי לנסוע, כי אני יהודיה. הלא יהודיות יכלו לנסוע, אבל הנסיעה מומנה מהכיס הפרטי. נסיעה לעיר אחרת מומנה על ידי המפעל, זאת אומרת, הממשלה. חלק מהרעיונות לעיצוב היו באים מהרחוב. או סתם כך, בבית. לכן, תמיד הסתובבתי עם נייר ועיפרון. שהרעיון לא יברח לי.

"בוודאי שהיו תצוגות אופנה. ואנשים קנו. היו גם בגדים מתוצרת חוץ. מסין, למשל. אבל הם היו מאוד יקרים. גם בגדים מתוצרת מקומית יקרים. אישה שרצתה לקנות שמלה, שילמה חצי ממשכורתה, כשזו הייתה 150 רובל. אני לא לבשתי בגדים שעיצבתי במפעל כי נמאס לי לראות בגד זמן רב. אתה יודע מה זה להתעסק עם בגד במשך שנה שלמה? אפילו חצי שנה זה הרבה. ובאופנה יש כל הזמן שינויים-חידושים. אי אפשר לצעוד לאחור. לכן, עזבתי את העבודה. עבדתי שם חמש שנים. אחר-כך התחלתי לעבוד באטלייה. מפעל קטן. שם מכינים רק מודל אחד. לשם הגיעו אנשים עם דוגמאות-תמונות, שאהבו מאוד, ואני הכנתי להם את הבגד לפי מידותיהם. זה היה נהדר, כי לא אמרו לך 'זה לא טוב. זה לא מתאים לי'. באטליה הכנתי גם בגדים לסרטים. בעיקר לסרטי היסטוריה משנת 1570. לא אני לא זוכרת שמות של סרטים. אני לא חושבת שהם מוכרים בארץ. אנשי הקרמלין ושאר האנשים החשובים ברוסיה הזמינו בגדים באטליה. בעיקר הנשים. אני לא קיבלתי שום הזמנה לעשות להם בגדים. הם היו לובשים בגדים גם מתוצרת חוץ.

"אצלנו היו מייצרים יותר בגדי חורף, כמובן. לכן, גם אם היה עודף בגדים היו מחליפים עם עיר אחרת. ולא כמו בארץ שהכינו בגדים לחורף, שלא הגיע. ואני חושבת שהרבה חנויות נתקעו עם הבגדים ולא יודעים מה לעשות איתם. אולי יעשו מכירת חיסול.

בארץ פתחתי את העיניים וקשה לי לסגור אותן. כל-כך הרבה חנויות לבגדים. אני עד היום לא מצליחה להבין כיצד יש הרבה חנויות. כשאני נכנסת לחנות אני לא יודעת איזה בגד לקנות. כן, כך. אני לא קונה בגדים. חוץ מסוודרים. אני תופרת את כל הבגדים שלי, בעיקר בסגנון קלאסי-אלגנטי. אני לא אוהבת את "הסגנון הזרוק", בייחוד לנשים. אישה צריכה להראות אישה ולא פח זבל.

"היום, שלוש שנים אחרי, אני לא מאמינה שבעיית הבדים-כפתורים-ישיבות נפתרה. זה ישאר עוד שלוש שנים ואפילו עוד מאה שנה. חברים שבאים מרוסיה מספרים לי שהכל נשאר אותו הדבר. עדיין צריך לעמוד בתור, כדי לקנות בגדים, אוכל ומה לא.

"פרט לאופנה אני אוהבת תיאטרון, אופרה ובלט, אבל, קשה לי להגיע לתל-אביב בשעות הערב או לחזור מתל-אביב בשעה מאוחרת. יש לי בעיה של אוטובוסים. ברוסיה היו לי המון חברים. השתתפתי בהרבה מסיבות ופתאום בבת אחת הכל ירד. אני מקווה שזה יסתדר עם הזמן. רוב הזמן אני נמצאת בבית צופה בטלוויזיה, או מנסה לקרוא עיתון. לפעמים אני לא מבינה את כל המילים ולכן אני מבקשת מהבן שלי שיעזור. אבל הוא לא תמיד עוזר. לו אין בעיה עם השפה. יש לו חברים. מסתדר טוב". ■

עדוה כצנלסון,
פסיכולוגית חינוכית

צער גידול

אילו רצה...

משפט השגור לעתים קרובות בפי הורים ומורים מתחיל במלים "אילו רצה" – היה קולט: אילו התאמץ – היה משיג. והמחמירים מוסיפים "אילו רצה באמת היה מצליח"... במקרים רבים, רבים מאוד, אין יסוד של אמת בקביעה זו. כשאנו סבורים שאי ההצלחה מקורה רק בעצלות אנו מיחסים לילד כוח בלתי מוגבל, כאילו הן הרצון והן היכולת להצליח בידיו: ברצונו יתגבר, ברצונו – יכשל. (אילו נעמי רצתה להפסיק להרטיב – היתה מצליחה, היא אינה רוצה...)

בהתייחסות זו אנו מייחסים לילד כוונות זדוניות – יכול אך לא רוצה, מן נשק סודי בידיו כדי להרגיז את הוריו ומוריו, להרוויח תשומת-לב, ומה לא. כאילו שמדובר בילד שכל האפשרויות בידו, והוא שולף אותן כשעולה הרצון מלפניו.

יש, ואנו מכחישים בדרך זו קיום קשיים אובייקטיביים: לא נכון שלילד קושי אינטלקטואלי, בעיה תפיסתית, קושי רגשי או אחר, אילו רק רצה... אין אנו מאמינים שהילד סובל מפיגור, מקושי אורגני, מבעיה תושית, מקושי בריכוז – אילו רק החליט – היה מתאמץ, מתרגז, מתגבר. ואם אכן מתגלה הקושי מאוחר יותר, הרי כעסנו על הילד על שלא התאמץ די עד שהתגלתה הבעיה, כבר עשה בו שמות – פגע בבטחון העצמי, באמונתו בכוחותיו, ובדרך לשיקום – ארוכה.

רק מי שאינו מבין את עקרונות התפתחות הילד יכול לדבר על "תינוק עצלן", שאינו רוצה: תינוק שאינו זוחל, ממלמל, הולך – אינו עצלן. לתינוק דוחף עצום להתפתח, להתקדם, לכבוש יעדים חדשים. אם התינוק בריא, אינו סובל מבעיה נירולוגית, מפיגור, אם צרכיו הנפשיים מסופקים, אם אין מגבילים אותו ומעניקים לו סביבה עשירה ומגוונת – הוא יתפתח ללא מעצורים. "עצלות" אינה הסבר מספק להאטה משמעותית בתהליך ההתפתחות. יש, כמובן, הבדלים בטמפרמנט ובמידת הפעלתנות של תינוקות, אך התפתחותם אינה פונקציה של חריצות או עצלות.

מספרים על ילד שלא דיבר עד גיל 6 ואז לפתע התריס כנגד הוריו "איני רוצה את השוקו, הוא חם". כשהתפלאו שהוא יודע לדבר, ענה "עד עכשיו לא דיברתי כי לא היו לי טענות". אנקדוטה זו טובה כסיפור, אך במציאות – ילד המסוגל לדבר ידבר. גם אם אין לו טענות... אם קיים איחור ניכר בהתפתחות השפה נחפש פגם מוחי הגורם לאפזיה; פגם במבנה מערכת הדיבור או הנשימה, פיגור שכלי, חרשות או אוטיזם שיסבירו את המעצור ההתפתחותי.

יש ילדים המתייאשים מהר כאשר הם נתקלים בקושי בלמידה (ולכן לא מתאמצים), אך אילו הם בדרך כלל ילדים החוששים מכישלון, או שאינם מאמינים בכוחם להצליח. "העצלות" מהווה מסך עשן לחוסר בטחון כי מוטב להם להחשב כמי שלא לומד ונכשל, מאשר לעמוד מול האמת הערומה כמי שמצטיירת בעיניהם: לומד, מתאמץ ובכל זאת נכשל.

יש מקרים בהם הילד יכול היה להצליח אילו היה הופך ל"מתמיד" ומשקיע את כל זמנו בלמידה, תוך כדי ויתור על חיי חברה, תחביבים, ספורט ובילויים. לא ברור שההחלטה לוותר על הכל למען הצלחה בלימודים היא אכן מוצדקת מזווית ראיה של בריאות הנפש. המתמיד, המסתגר, הספון בביתו ולומד, לא בהכרח מרוויח מהוויתורים המופלגים שעשה.

אין בהכרח זהות בין המושגים (בצרפתית) pouvoir – יכול, ו-vouloir – רוצה, ומי שאינו מצליח לא תמיד אינו רוצה, או שאינו רוצה להשקיע מאמצים אין סופיים למען הצלחות לא בטוחות.

השפעת האב

כמה מלים אודות השפעת מעורבות האב בחינוך על התפתחות הילד:

★ תינוקות שאבותיהם היו מעורבים באופן פעיל בטיפול בהם בינקותם, יצרו קשר דומה עם שני ההורים ולא העדיפו את האם.

★ תינוקות שאביהם מגלה עניין פעיל בהתפתחותם, מראים בכלל השתלבות חברתית טובה יותר, וסובלים פחות מגילויי חרדה, מתח ונסיגה בהתפתחות.

★ קיים מתאם בין מעורבות האב בחיי ילדו לבין ההתפתחות השכלית של הילד: לאבות שהיו מעורבים יותר ושיתפו יותר עם ילדיהם – יכולת שכלית טובה מלאחרים.

★ ילדי משפחות גרושות, השומרים על יחסים טובים עם שני ההורים, יהיו במצב נפש חברתי ולימודי טוב יותר מאשר ילדים שקשריהם עם האב לאחר הגירושין רופפים. ■

עליזה עולש

יופי

מסז' עם מברשת

ש: שמעתי מחברה שלי, שהיה הרבה שנים בארה"ב, על טיפול פשוט יחסית, השומר על הבריאות ועוזר לטפח את היופי: מסג' בעזרת מברשת יבשה. תוכלי להסביר לנו כיצד לעשות זאת, והאם זה באמת עוזר?

ברכה

א: האימרה האומרת כי "אמיתות גדולות הן לרוב פשוטות", תופסת גם במקרה זה. בירוש הגוף עם מברשת יבשה, כשיטה יומיומית, עוזרת לבריאות, עוזרת למראה החיצוני, ויש טוענים שגם מאריכה את החיים.

ראשית יש לבחור במברשת המתאימה. הטובה ביותר זוהי מברשת משיער טבעי של חיה (ברוסטול) בגודל כף היד, או אפילו גדולה יותר. למברשת חייבת להיות ידית ארוכה. כיון שיש קושי להשיג מברשת משיער חיה טבעי, אפשר להסתפק בתחליפים.

א. מברשת רגילה, לא יקרה, מצמח, או ירק, שאפשר לקנות בסופרמרקט או בחנות לאביזרי בית.

ב. כפפה העשויה שערות טבעיות.

ג. ספוג טבעי קשה.

אין להשתמש במברשות נילון, או סיבים סינטטיים כלשהם. הם חדים מדי ויכולים להזיק לעור. עדיף להתחיל במברשת פחות קשה, ורק כשהעור מתרגל – לעבור למברשת קשה יותר.

יש להתחיל את העיסוי בתנועות עגולות באיזור כפות הרגליים ולעסות על חלק מהגוף. עשו את העיסוי בתנועות חזקות עד כמה שאפשר לשאת, אבל בנועם. כל אדם יכול לשאת חוזק שונה, וכמובן שיש אברים שסובלים יותר ופחות לחץ. החלקים הפנימיים: הבטן, הקיבה, החזה הם החלקים הרגישים ביותר.

עשו את פעולות העיסוי בסדר זה: כפות הרגליים, ידים, זרועות, בטן, קיבה, חזה, גב. הברישו את גופכם בין חמש לעשר דקות, עד שהעור מקבל צבע ורדרד, חם ובוהק. הזמן המומלץ לעיסוי יבש הוא בבוקר עם קימה, ובערב לפני השינה. טיפולים מסוג זה רצוי להפוך להרגל יומיומי, ואז זה נחמד ומפסיק לעצבן.

לאחר ההברשה רצוי לעשות מקלחת, שתוריד מגופנו את התאים המתים. עדיף ורצוי לעשות מקלחת חמה ולאחריה 20 שניות של מקלחת קרה. זה מועיל להרבה דברים. אמנה לפניכם את היתרונות שהעיסוי היבש נותן לגופנו ולעור פנינו:

1. העיסוי יסיר מעורנו את השכבה המתה של התאים וישאיר את התאים פתוחים.
2. העיסוי יעורר ויגביר את מרוץ הדם בכל האברים הפנימיים, ובתאי הדם הקטנים של העור.
3. עיסוי יעזור להוציא מתוך העור את הרעלים המצטברים בו.
4. יגביר את הפעילות ההורמונית ואת בלוטות החלב.
5. לעיסוי יש כוח הגברה לקצות העצבים של העור.
6. העיסוי ימנע הצטננות, בעיקר אם הוא בא ביחד עם מקלחות חמות-קרות.
7. העיסוי ימריץ את עצמת השרירים ויגרום לחלוקה טובה יותר של שומנים.
8. העיסוי יגרום לנו ולעור להראות יותר צעיר, רענן וקטיפתי.
9. העיסוי יגרום לתחושה טובה יותר ולמראה צעיר יותר.
10. העיסוי ישפר את הבריאות הכללית, ויעזור למנוע הזדקנות מוקדמת.

מכיוון שפעולות הבירוש היבש, היא גם בריאה וגם נעימה מאד ברגע שמתרגלים אליה, אין סיבה שלא להפוך פעולה פשוטה זו, הנותנת יתרונות עצומים, להרגל יומיומי.

אוסיף כמה הנחיות לטיפול בהברשה היבשה:

1. כל שבועיים, לפחות, יש לחפוף המברשת וליבשה בשמש או במקום יבש.
2. לכל אחד מבני המשפחה חייבת להיות מברשת נפרדת.
3. המנעו מבירוש אזורים מגורים בעור.
4. יש לשפשף את הקרקפת במברשת ברוסטול מיוחדת, הדבר יעזור לצמחית השיער.
5. עזבו את עור הפנים במנוחה.
6. אם לא השגתם מברשת ארוכת ידים, בקשו את בן הזוג לברש עבורכם את האיזורים שקשה להגיע אליהם. פעולת הבירוש ההדדית יכולה להוסיף מימד חדש לחיי הנשואים שלכם.

דרך טובה לשיפור מראה העור ואיכותו היא בשיפשוף העור בשמן צמחי כלשהו. (ניתן להשיג בבתי מרקחת את חנויות טבע). תוכלו לעשות תערובת מצויינת בעזרת:

5 כפות שמן שומשום
3 כפות שמן זית
4 כפות שמן אבוקדו
2 כפות שמן שקדים
כף שמן נבטי חיטה

שפכו את כל השמנים לבקבוק נקי, נערו היטב ושמרו במקרר. השמנים ירככו את העור. שימו אותם גם על הפנים והצואר.

לסיכום: פעולת הבירוש היבש טובה לנו מכל הבחינות. היפכו פעולה זו להרגל יומי. לא להתעצל – ובהצלחה!

רות קרייצררביב,
דיאטנית קלינית

דיאטה

מתייאשים מהדיאטות

"אני משתעממת. אני מתוסכלת. אין לי כבר כוח להמשיך בדיאטה". עליזה ג' ישבה לפני חסרת מרץ ועייפה. היא עשתה מספר דיאטות, מהספרים, מהעתונים, מהחברות, ירדה בהן במשקל עד לנקודה מסויימת. התייאשה, עלתה מחדש למשקל גדול מאשר קודם לכן וחוזר חלילה.

עליזה הגיעה למצב של "דריכה נפשית במקום". כלומר, הבלימה בירידה במשקל במספר דיאטות שניסתה ואי-השגת המטרה שהציבה לעצמה, הביאוה לאובדן כל מוטיבציה, למצב של אדישות, כאילו הגיעה למישור שאין בו יותר לא עליות ולא מורדות.

הבלימה בירידה במשקל של עושה הדיאטה בטרם הגיע למשקל הרצוי, דומה לרץ שניצב לפתע בפני קיר, סמוך לקו המטרה. הוא אינו יכול להמשיך, מתייאש וחוזר על עקביו.

הבעיה של עליזה ושל רבים שכמותה היתה סבוכה יותר, לא רק "דריכה במקום" נפשית, אלא גם גופנית. כתוצאה מהקטנת הצריכה של המזון, ירד חילוף החומרים שלה (כלומר "שריפת המזון") והתאים עצמו לצריכת המזון המוקטנת. חילוף חומרים זה לא עלה מחדש באותה מידה כשהחלה לאכול יותר. ולכן גם עלתה במהירות במשקל, מעבר למשקל בו היתה לפני הדיאטה.

המכשול הזה ניצב בנקודה שבה אצל עושה הדיאטה שקולים הרצון והיכולת להוסיף ולרדת במשקל לרצון לאכול יותר. בשלב כזה הוא איבד מספיק משקל כדי להוכיח לעצמו ש"עשה זאת", אבל מטרתו הסופית טרם הושגה. יש מקרים בהם אפשר לפרש מצב זה אפילו כבטחון עצמי מופרז.

ברור שהמכשולים, הנפשי והגופני, שלובים זה בזה. הבלימה הפיסיולוגית של הירידה במשקל עלולה לגרום לאובדן כל מוטיבציה, שפירושה בלימה נפשית.

אנשים רבים זקוקים לאנרגיה נפשית רבה, כוח רצון ושליטה עצמית, כדי להתמיד בדיאטה. ניצול עתודת הכוח הנפשי גורמת לאותה "דריכה במקום"; אם אין נוקטים אמצעים שכנגד, התוצאה היא חזרה להרגלי האכילה הקודמים ולעליה נוספת במשקל.

אותה "דריכה במקום" מתרחשת בנקודות זמן שונות ומסיבות שונות. אולם מהנסיון אוכל להמליץ על מספר אמצעים העשויים לסייע בהתגברות על המכשול:

★ יש להכיר את הפעילות הגופנית ולהתמיד בה, לא משום שפעילות זו "שורפת קלוריות", אלא משום שהיא מעכבת, במקרים רבים, את הירידה בחילוף החומרים שהזכרנו. ואז תימשך הירידה במשקל. (הגוף ימשיך "לשרוף" קלוריות יותר מהכמות שבמזון הנאכל).

★ יש לגוון את הדיאטה כדי להתגבר על ה"שעמום" שבה וזאת ע"י תוספת מזונות בתנאי, שהכל נשאר במסגרת התכנית הכוללת של הדיאטה.

★ יש להתמקד בהשגת מטרות לטווח קצר – ליום, לשבוע, במקום להתמקד במטרה הסופית – במשקל אליו רוצים להגיע. יש לקבל חיזוקים מההישגים הקטנים, בטווחים הקצרים.

★ יש לעודד פיצוי, או פרס, על כל הישג – יציאה לסרט, קניית ספר או תכשיט.

★ יש הממליצים על הפסקה קצרה בדיאטה. אנשים רבים זקוקים לכך, אין הכוונה לחזרה אל צורת האכילה הקודמת, אלא, למשל, לאחר תקופה של 700-800 קלוריות ליום – אצל אשה – אפשר לחזור, לתקופה קצרה, ל-1200 קלוריות ואח"כ להמשיך בתכנית.

★ חשוב לא פחות: לא לנהות אחר דיאטות הפלא והמחץ, ואחר "המומחים המתחזים" המבטיחים ירידות מהירות במשקל ולמעשה גורמים לנזק בריאותי. התזונה והדיאטה הן כיום מקצוע מדעי ומורכב, שיש בו דינמיות רבה. מחקרים רבים נערכים בנושאים אלה ורק הדיאטן הקליני המוסמך מצוייד בידע המעודכן לגבי הדיאטה המתאימה לאדם, ולגבי תוספות הויטאמינים והמינרלים הדרושים לגוף, כדי שאפשר יהיה לשאת בדיאטה בדרך קלה ומבטיחה תוצאות לזמן ארוך. ■

מילכה למדן

גבר מאותו כוכב

ביישנים? יש פתרון!

לא, חברה, (איך אומר הבחור עם השפם והאקורדיאון בטלויזיה הלימודית? חברהלאך, חברהלאך) ככה זה לא יכול להיות: זה לא שאנחנו לא רוצים ללכת לקראתכם. רוצים. אבל "חבר מאותו כוכב" היא תכנית הכרויות רדיופונית, רדיופונית על כל מה שמשתמע מזה. אז מה המכתבים האלה עם "אני מעוניינת להכיר גבר אינטליגנטי ומסודר, בערך בן חמישים, רצוי אלמן, אבל לא מוכנה להיחשף בשידור: האם תוכלו להפנות את מכתבי לגבר המתאים...?" – הרי כל הרעיון הוא לשמוע את הבנאדם מדבר בקולו שלו, אז מה העניין? מתביישים? שבו בבית. רגע, יש עוד אפשרות: פנו לחבר/ה טוב/ה, לשכן/ה, לקרוב/ת-משפחה ובקשו מהם להמליץ עליכם בשידור.

אתם יכולים לנסות את הפטנט הזה כבר הערב. תכנית ההכרויות הרדיופונית "חבר מאותו כוכב" תשודר גם השבוע במתכונת הפתוחה. באולפן לא יהיו שום אורחים אחרים מלבדכם, קוראי "סגנון", ואם רצונכם להשתתף בשידור בעצמכם, או בסיוע "ממליצים", כל מה שעליכם לעשות הוא להתקשר לאולפן השידור בתל-אביב (טלפון 03-266225) כבר מהשעה 21.00, למסור לצוות התכנית את פרטיכם האישיים ו...להכנס לשידור.

בהצלחה! ■

שחמט
שאול הון

חילוף משמרות

אליפות ישראל לגברים נסתיימה בכיבוש המקומות הראשונים, לרבות הכתר, ע"י הדור הצעיר. רק ליברזון הצליח להתברג ביניהם כנציג הדור המבוגר. האלוף היוצא, בידנבוים, נרחק למקום 9–7. סגנו לשעבר, ונגר, ירד ממקום שני לחמישי. האמן הבכיר פרץ סולק למקום 13. אנו עדים לחילוף משמרות בשחמט הישראלי.

התוצאות: רכליס 11 מ–14, ליברזון 10.5, מגור 9.5, לב 9, ונגר 8, אבני 7.5, ברוק, אליוסף ובירנבוים 7 כ"א, להב וסבי 6.5, סטפק 6, פרץ 5, כנען 2.5, ליס 2. י. גרינפלד ניצח באליפות הנוער.

באליפות הנשים הוכיחו שתי האלופות לשעבר שהן משכמן ומעלה. כאן אין חילוף משמרות. התוצאות: קריסטול 9, פודרז'נסקיה 8.5, זקריה ומ. וייס 5.5, שורץ 4.5, חיימוביץ, ברנשטיין וצ'רבנסקו 4, קאופמן ופרל 3.5, פלדמן 3. הפסדה של אולגה דווקא בסיבוב האחרון מנע ממנה את התואר.

התחרות נוהלה בהצלחה בידי י. תמנליס, י. גור וה. סיגלוב. תחרות הנשים – בידי דורה אנציפלובסקה. עריכת הביולטין – א. פשר וא. גליקסמן.

הנה אחד היפים בנצחונות האלוף החדש.

רכליס — ונגר

1. פ–31 פ–61, 2. ר4 ה6, 3. ר–31 ר–15 ה7, 4. פב–ד2 ח6? (מוטב מיד ד5, למנוע מהלבן מרכז רגלים). 5. ר:פ ר:ד, 6. ה4 ד5 (מאוחר), 7. ד–ד3 ג5 ולא ד:ד4? בגלל 8. פ:ד4 ר:ה4, 9. פ:ה4 מה:ר, 10. ר–ב5+ ווזכה). 8. ה5 ר–ה7, 9. ד:ג ר:ג5 (מתוך 9 מסעי הפתיחה עשה הרץ 4 ולבן מקרים בפיתוח). 10. 0–0 פ–ג6, 11. ג3 ר–ד7, 12. א4 א6, 13. ב4 ר–ב6 (מוטב מיד ר–א7), 14. פ–ב3 צ–ג8, 15. מה–ד2 0–0, 16. צו–ד1 מה–ה7, 17. צא–ג1 צ–ג7? (מול איום מט צפוי על ח7 צריך להחיש את הפרש ל–ו8), 18. ר–ב1 צו–ג8 (לשחור אין תוכנית פעולה ולכליו אין מרחב), 19. ח4 (מאיים 20. מה–ד3 ו6, 21. ה:ו6 ו5 (לא יעזור, נוצרות חולשות חרשות), 20. ה:ו6 מה:ו6, 21. ג4! (פותח חזית חדשה) פ–ה7, 22. ג5 ר–א7, 23. פב–ד4 ב6, 24. מה–ד3 ב:ג, 25. ב:ג ו6 וכפוי, על ר:ג5 יבוא 26. מה–ח7+ מ–ו8, 27. פ–ה5! ואסור לשחור ר:ד4 בגלל 28. מה–ח8+ פ–ו8, 29. פ:ד7+ ווזכה. לכן חייב שחור לשחק 27. – פ–ו8 ואז 28. צ:ג5! צ:צ, 29. פ:ד7+ ווזכה), 26. פ–ה5! ר–ה8 (שוב אסור ר:ג5? בגלל 27. צ:ג5 צ:צ, 28. פ:ד7 ווזכה), 27. פ–ו4 מה:ח4, 28. מה–ו3 ר–ו7 (או ר:ג5, 29. ו3 מה–ו5, 30. פ:ה6 ווזכה), 29. מה–ו4 (מאיים פ–ו6+ עם מה:מה) מ–ו7 (עתה אין למלכה השחורה נסיגה), 30. פ–ו6 שחור נכנע.

ליברזון הכניע בתחבולה יפה את מלכיאל פרץ.

דיאגרמה מס' 133

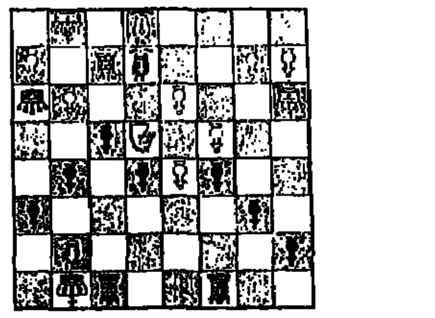

בולים
אליעזר בן

שקספיר וג'ין לנון

ם בבריטניה השמרנית זה קרה. על אחד מ־4 הבולים שיונפקו ב־21 ביוני ויוקדשו ל־200 שנה לאוסטרליה, מופיעים ויליאם שקספיר וג'ון לנון ובנין האופרה בסידני. (34 פני).

יתר הבולים מציגים את התישבות של הבריטים הראשונה באוסטרליה לפני 200 שנה, הפרלמנטים – הבריטי והאוסטרלי, ומשחקי ספורט האהובים על האוסטרלים: קריקט וטניס. ערך הבולים 10 פני (2), 34 פני (3). ישראל ומדינות רבות הנפיקו בולים לציון 200 שנה לאוסטרליה.

פרידריך וילהלם פתח את שערי ברלין ליהודים

במאי ימלאו 300 שנה למותו של פרידריך וילהלם, שעמד בראש הנסיכות בברנצנבורג־ברלין, ונקרא "קורפירסטן הגדול", לאחר נצחונו על השוודים ב־1675. עוד ב־21 במאי 1671 פתח את שערי ברלין ליהודים שגורשו מוינה, נתן להם חסינות מלאה וזכות להישאר בעיר. המשפחות היהודיות היו אמידות, השתלבו במסחר והביאו תועלת לעיר. היהודים היו הראשונים, מבין הזרים שקבלו חסות מפרידריך וילהלם. אחריהם באו פליטים צרפתיים שגורשו גם הם בגלל דתם.

בול מיוחד המונפק בברלין בערך של 50 פניג, מראה את וילהלם עם משפחתו בברלין. בחותמת יום ראשון מופיע התאריך 1620־1688 וכן חתימת ידו של וילהלם.

תיבת נח בשוודיה

בול בערך של 2.20 כתרים מציג את תיבת נח – אחד מבין 37 ויטרז'ים המעטרים את חלונות הקתדרלה בעיר סקרה במרכז שוודיה, אותם צייר גל נסקוב מ־1945 עד 1976. הקתדרלה, שהיא אחת היפות במדינה, נבנתה במאה 13.

המלך אלף ה־5 בן 85

המלך הקשיש ביותר באירופה הוא אלף ה־5, מלך נורווגיה, אשר ב־2 ביולי ימלאו לו 85 שנים. צמדת זכרון מיוחדת עם דיוקנו תונפק באותו יום בנורווגיה, והיא מורכבת מ־3 בולים המציגים את אלף כתינוק כן 3 כהגיעו למדינה (1905), דיוקנו הנוכחי והמלך כמרי ספורט. כן יונפקו 2 בולים בערך של 2.90 ו־3.80 כתרים המראים את האניה "הנסיך גוסטב", ששייטה לפני 150 שנה בחופי צפון נורווגיה וגשר חריש שנבנה ב־1976.

ברידג'
אדריאן שוורץ

טכניקה מעולה

האלוף האמריקני קית וולס, אחד השחקנים המצליחים ביותר בארה"ב בימים אלה, שיחק את המשחק שלהלן בתחרות בינלאומית.

מערב	צפון / דרום	מזרח
	צפון ♠KQ73 ♥A9 ♦763 ♣Q654	
♠J98 ♥KJ832 ♦K9842 ♣—		♠10652 ♥Q4 ♦5 ♣A109832
	דרום ♠A4 ♥10765 ♦AQJ10 ♣KJ7	

כולם פגיעים, מחלק צפון

דרום	מערב	צפון	מזרח
—	—	פאס	פאס
1 דיאמונד	1 הארט	1 ספייד	פאס
1 ללא שליט	פאס	2 ללא שליט	פאס
3 ללא שליט	פאס	פאס	פאס

ההכרזה הראשונה של דרום מראה יד מאוזנת ו־13–15 נקודות. צפון מזמין המשך ודרום נענה לחזמנה. החוזה הסופי סביר ואף ניתן לביצוע בתנאי שמערב אינו מחזיק את האלוף קלאב והמלך דיאמונד. הכרוז יבצע את החוזה בהנחה שהנכבדים מחולקים בין מזרח למערב.

מערב יצא ב־3 הארט וכבר בשלב זה עשה וולס את צעדו הנכון הראשון לקראת ביצוע החוזה: הוא עלה באלוף הארט וברור שלמערב אין שלושה נכבדים בהארט וכי הם מתחלקים 5 ו־2 בכל יד). כעת שיחק דיאמונד לעקיפה. כשהכרוז שיחק את ה־10 מידו עשה מערב צעד נכון וויתר על הלקיחה. הכרוז עבר לדומם בספייד נמוך כדי לחזור על העקיפה בדיאמונד והוא הופתע כשמזרח לא ענה לצבע. גם כאן עשה מזרח צעד נכון ושיחק את הנסיך. מערב לקח במלך והמשיך בדיאמונד שלישי, שאותו לקח הכרוז במלכה.

עכשיו עשה הכרוז מהלך מפתח בשחקו הארט נמוך. תכניתו היתה לשבש את המעברים בין מזרח למערב. מזרח לקח במלכה וחזר בספייד, שאותו לקח דרום באלוף. הכרוז המשיך באלוף דיאמונד, שעליו השליך ספייד מהדומם וגם מזרח השליך ספייד.

בשלב זה בידי הכרוז תשע לקיחות: 1 בהארט, 3 בדיאמונד, 3 בספייד ו־2 בקלאב. אך איך מגיעים לדומם? הוא שיחק את המלך קלאב אך מזרח סירב לקחת וולס עשה את הצעד המבריק של המשחק: הוא שיחק קלאב נמוך מידו וקלאב נמוך מהדומם. מזרח לקח ב־9 ואחריה באלוף אך שתי הלקיחות האחרונות הן של הדומם – והחוזה בוצע.

אורית הראל

חפוז-בא"ל

האחות של אלקסיס וכל ספרי הזבל שלה

ג'קי קולינס, האחות הקטנה של ג'ואן־אלקסיס־קולינס, שוב מטפסת בקלילות לראש רשימת רבי המכר באמריקה. אחרי אי־אילו ספרי זבל קלאסיים, שעשו הרבה רעש וכסף, כמו "נשות הוליווד" הזכור כפלסטיק טלוויזיוני שכוכבות צמרת רבו על הכבוד להשתתף בו, קורה עכשיו אותו הדבר עם "כוכב רוק" מפרי עטה. כולם רוצים לדעת למי התכוונה הסופרת ומי יגלם את התפקידים הראשיים בסרט על פי הספר, שזכויות ההסרטה שלו כבר נמכרו כמובן. בין השמות שמוזכרים ישנם **סטינג, ריי פארקר ג'וניור וויטני יוסטון**.

כתוב בעיתון, באמת. עם תמונות. קשה להאמין, נכון, ואולי זה סתם קשקוש או תעלול פרסומת, אבל בכל זאת שווה ציטוט: **קלינט איסטווד**, כבר לא ראש עירית

קלינט איסטווד

ג'ין ורייס

כרמל שבקליפורניה, דווקא די כרוך אחרי מי שהיא כן ראש עירית כרמל עכשיו: שמה **ג'ין גרייס**, ולפני שהיתה ראש העיריה היתה מפקחת על ענייני זיהום אוויר. וחוץ מזה, היא בת 52, ממושקפת, גרושה, אמא לשלושה ילדים ונראית כמו סבתא די חביבה. יש תקווה, בנות.

ברברה וולטרס עשתה את זה לפני שבוע: רקדה עם **פטריק סוויזי**, היפה מ"ריקוד מושחת", שמעה וידויים **מסילבסטר־דמבו־סטלונה** והתלוצצה עם **פול הוגן** מ"קרוקודיל דנדי". והכל בשעה אחת, שהיא עוד קוראת לה עבודה: מדובר בתכנית מיוחדת

פטריק סוויזי

ששודרה באיי.בי.סי., בה סיפרו שלושה המאצ'ואים לברברה האחת והיחידה, הכל אודות אכזבות ושמחות בחייהם.

כל כך אופייני לו, **למייקל ג'קסון**. אחרי ששבר שיאים במכירת התקליטים שלו, הוא שובר שיאים במכירות הספר האוטוביוגרפי שלו. הספר, שמחירו 15.95 דולר, נמכר באותו קצב היסטרי בו נמכרים תקליטיו. וזו כזכור, היסטוריה אמיתית, שבבית ההוצאה לאור בוודאי מתרגמים להרבה דולרים ואחוזים וחיוכים. מה איכפת להם מה המבקרים אמרו על הספר.

אוליבר סטון, הבמאי שנתן לאמריקנים להרגיש גיבורים עם "פלאטון", התחיל בהכנות מעשיות להסרטת "אוויטה". יש כבר תאריכים להסרטה, שתיערך בארגנטינה בקיץ 89'. מי שעדיין לא מחליפה צבע שיער לכבוד העניין ולא מתרגלת את מיתרי הקול, היא אוויטה המיועדת – מדונה. אבל אוויטה תהיה.

תובעת דיבה. ולא סתם, אלא דיבה יקרה: 15 מיליון דולר. סכום עגול ונאה, שדורשת שר, מוכת־הירח מהאוסקר, מהצהובון האמריקני "נשיונל אינקווירר". הם כתבו שהיא נזפה קשות

בשחקן הכושי אדי מרפי בליל האוסקרים, בגלל הנאום שעירבב על מצבם העלוב של שחקנים שחורים, בין דברי הצגת המועמדים לפרס שהוא העניק. שר טוענת שלא רק שלא אמרה, היא אפילו לא שמעה את נאומו של מרפי.

עושים כסף מזבל: רשת חנויות היוקרה האמריקנית "נימן מרקוס" מוכרת שקי אשפה אקסקלוסיביים. המודל של שנה שעברה היה בצבע אדום־אש, אבל הסתבר שחלק מנהגי האוטו־זבל סירבו לאסוף אותם, מחשש שהצבע מצביע על פסולת מסוכנת. אז השנה עשו מודל בגוון ירוק כמו ג'ייד (האבן), ובשני גדלים: קטן – 6.25 דולר, גדול – 8 דולר. המכירות הולכות טוב, תודה.

אחרי שגמרו עם האוסקר, מתכוננים עכשיו באמריקה לטוני – הוא האוסקר של התיאטרון. מועמדים כבר יש, הכי הרבה מועמדויות הלכו – איך לא? – ל"פאנטום האופרה" ול"אל תוך היער". שני אלה היו גם הזוכים בקטגוריות החשובות של פרסי איגוד המבקרים. למי שחשב לקפוץ לראות את אחת מההצגות האלה, בחופשת קיץ לחה בניו יורק – שישכח מהעניין. או יכין המון כסף. לכרטיס אחד.

יש חדשות טובות וחדשות רעות. החדשות הטובות הן **שברוק שילדס**, הילדה היפה, סוף סוף מאוהבת. החדשות הרעות הן שאמא שלה, טרי, על פי

ברוק שילדס

הדיווחים, בכלל לא מאושרת מהעניין. הילדה, בת 22, התאהבה בכוכב סידרת הטלוויזיה "צ'ירס", וודי הארלסון, בן 25. גם הוא כנראה לא אדיש כלפיה.

שירלי טמפל כבר מזמן לא ילדת פלא, אפילו לא שחקנית פעילה. אבל עכשיו היא קצת סופרת. באוקטובר יצא לאור ספר זכרונותיה. "כוכבת", יקראו לדבר הזה, שיעלה 19.95 דולר, ויתמקד בעיקר בזכרונות ילדות של הגברת, שהחלה את הקריירה בגיל ארבע ובגיל עשר היתה כוכבת הקופה מספר אחת באמריקה.

ויש גם מי שעשו את הדבר המסורתי לגמרי בעניין האהבה שלהם – התחתנו: **ברט ריינולדס** וחברתו לחיים מזה חמש שנים, השחקנית **לוני אנדרסון**, וגם השדרנית **דאין סוייר** (סי.בי.אס) **ומייק ניקולס**. מזל טוב, מזל טוב. בטח היו כלות יפהפיות, למרות שבשני המקרים הכל היה בחוג עוד יותר מצומצם מהמשפחה. גם בסתם יום של חול לא חסר להן כלום.

ברברה סטרייסנד

יודעים מה סוד ההצלחה של הרומן של **ברברה סטרייסנד** עם כוכב "מיאמי וייס" דון ג'ונסון? (ידעתם בכלל שיש להם רומן?) העובדה ששניהם מפורסמים ונערצים ומסובבים ראשים באותה מידה. "כשאני עם דון", התוודתה ברברה בעיתון נשים אחד, "אני יכולה להיות מפירסומי, כי אינני צריכה להתנצל בפני האיש שאני בחברתו על תשומת הלב שאני מקבלת. דון זוכה לאותה מידה של תשומת לב". יופי־טופי.

האופנאי **קלווין קליין** הלך לעשות סדר בגוף של עצמו: הוא התאשפז מרצון לשבועיים של טיפול גמילה מאלכוהול וסמים, במרכז גמילה במינסוטה. דובר מטעמו הצהיר שקליין "מעולם לא חש טוב יותר והוא מחכה בקוצר רוח לסיום הטיפול בסוף מאי".

עכשיו את יכולה להרשות לעצמך
תכשיט זהב 18 קראט ויהלומים נקיים

תמיד ידעת שמגיע לך הטוב ביותר- זהב 18 קראט ויהלומים נקיים. עכשיו את יכולה להרשות לעצמך תכשיט זהב 18 קראט ויהלומים נקיים. הרבה יותר איכותי, מרשים ונצחי ועולה רק מעט יותר. תכניות התשלומים הנוחות, העומדות לרשותך בבורסה לתכשיטים מגמדות את ההפרש לסכום חודשי פעוט. עכשיו אין לך סיבה להסתפק בפחות מהטוב ביותר. הכנסי לאחד מסניפי הבורסה לתכשיטים ותחושי את ההבדל...

הבורסה לתכשיטים - יצירות בזהב 18 קראט ויהלומים נקיים.

נשמח לשרתכם בימי השבוע: 9.00-20.00, ביום ו' 9.00-14.00 ובמוצאי שבת עד 22.30.
תל-אביב: דיזנגוף 98 (ליד הככר) טל. 03-246194 ירושלים: בן-יהודה 4 (במדרחוב) טל. 02-231524 חיפה: רח' הנביאים 16 טל. 04-664111
תצפון: דרך עכו 14, קרית ביאליק טל. 04-727523 טבריה: רח' הירדן פינת הבנים טל. 06-720238 חולון: סוקולוב 54 (פינת קוגל) טל. 03-5053545
אשקלון: בנין שקמים, הנשיא הראשון טל. 051-38764 ראשל"צ: רח' ז'בוטינסקי 65 טל. 03-945524 רעננה: רח' אחוזה 104 טל. 052-25455
באר-שבע: רח' הרצל 112 טל. 057-34469 אילת: מרכז מסחרי שלום טל. 059-76822
מכבדים כרטיסי אשראי VISA ויזה דיינרס ישראכרט במזומן או בתשלומים.

כפר נופש • פארק חמים
מרכז כנסים וקונגרסים • בריכת שחיה • מגרשי טניס וכדורגל.
• מטבח מעולה וכשר.
• נופש פעיל לכל המשפחה.
• אירוח קבוצות תיירים וספורט.
• חוף ים אינטימי.
קיבוץ שפיים,
טלפון להזמנות: 052-523507, 052-70171

לבית הארחה שפיים
ברכות להמשך הדרך תוך שיתוף פעולה פורה
ייצור ושיווק טקסטיל לבתי מלון ומוסדות
שיווק – רח' המכבי 7, ת"א, טל: 03-285389
מפעל – א. התעשיה יהוד טל: 03-363693

לבית הארחה שפיים
ברכות, להמשך הדרך תוך שיתוף פעולה פורה
שירותי קירור ומיזוג אויר 24 שעות ביממה
הוד השרון, רחוב המלאכה 4, טל: 052-29194

מושב דור טל. 06-399121, 06-399018

לחברי מושב דור
צרור ברכות
והמשך שיתוף פעולה פורה
מושב גבע הכרמל
טלפון: 04-842514, 04-841177

לבית הארחה שפיים
ברכות להמשך הדרך
תוך שיתוף פעולה פורה
טלפון: 052-640533

לבית הארחה שפיים
מיטב הברכות והאיחולים
יצרני גלויות, לוחות שנה,
מוצרי תיירות ופום
טלפון: 03-555238 הרצליה

למושב דור
שגשוג והצלחה בהמשך
מפעל לתיקון וכיול מדי-מים
ת.ד. 25, בנימינה, טל. 06-388274

לבית הארחה שפיים
עלו והצליחו
א. כהן
סוכנות פז"גז
הרצליה-רמה"ש בע"מ
סוקולוב 16, 052-647207

לבית הארחה שפיים
ברכות להמשך הדרך
תוך שיתוף פעולה פורה
חברה לשיווק פירות וירקות
טל: 03-5613692, 03-5610583

לבית הארחה שפיים
מיטב הברכות
ייצור ושיווק מעדני דגים מעושנים,
כבושים, סלטים ושימורים
משרד חיפה 10007, טל. 04-721010, 04-722679

למושב דור
המשך דרך צלחה
תחנת טרקטורים, עיבודי שדה
כפר פרדיס, טלפון: 06-396047

לבית הארחה שפיים
ברכות להמשך הדרך
תוך שיתוף פעולה פורה
קפה "לנדוי" בע"מ
רח' נוסבאום 25/א', א. תעשיה בת-ים
טל: 03-5513026, 03-5516383

לבית הארחה שפיים
שגשוג והצלחה
והמשך פעילות פוריה
חדרה א. תעשיה, ת.ד. 2060, טל: 063-32818

למושב דור
מיטב הברכות והאיחולים
לרגל פתיחת העונה
המכבסה שלג בע"מ
שרותי כביסה לבתי-חולים, מוסדות ובתי מלון
ת.ד. 260, חדרה, טלפון: 06-332718

[illegible]
טלפון 052-28084

למשפחת גרינברג
המשך תנופה ופעילות פוריה
שפרינצק 12, כפר-סבא, טל. 052-916317

לחיים גרינברג ומשפחתו
המשך פעילות פוריה
"לנצר" – "רמת הוד" רמת-גן

למושב דור
שגשוג והצלחה בהמשך
חברי
מושב עופר

למשפחת גרינברג
אתכם לאורך כל הדרך
ויצמן 189, כפר-סבא
טל. 052-910122, 052-953250

למשפחת גרינברג
המשך תנופה ופעילות פוריה
סירני 19, כפר-סבא
טל. 052-449927, 052-31106

לגרינברג ובניו
צרור ברכות והמשך שיתוף פעולה פורה
עזרא בניהו ומשפחתו

לאורוון הסעות
ברכות לרגל 30 השנים
ולעוד שנים ממושכות

למשפחת גרינברג
אתכם לאורך כל הדרך
והמשך שיתוף פעולה פורה

לחגי אגמון
ברכות
והצלחה
הגיפור בע"מ
צמיגים ואבובים
תוצרת הארץ 15
תל-אביב
טל. 03-255919

[illegible]
פתיחת עונה בהניון מעין
– שיט אבובים
קיבוץ מעין ברוך, ד.נ. גליל עליון
טלפון: 06-944570, 06-951390

לחגי אגמון
צרור ברכות והמשך
שיתוף פעולה פורה
הרץ
משרדי "הרץ" קרית שמונה וראש פינה
Hertz

בית הארחה הגושרים
מושיטים יד ומאחלים:
הרבה נחת ועונה מוצלחת
לתנועון האבובים
בית הארחה קיבוץ הגושרים
ד.נ. גליל עליון 12225 טל: 06-945231

לחגי אגמון
המשך שיתוף פעולה פורה
גל בקר בע"מ
חברה לשיווק וייצור מוצרי בשר בע"מ
נתן 4, תל-אביב, טלפון: 381513

לחגי אגמון
ברכות עם הכנסת הפתעת העונה
אלון עמנואל, מנכ"ל הליוקט
תכנון וייעוץ תיירותיים
טל 053-699231, משב בית יהושע

לחגי אגמון
צרור ברכות והמשך שיתוף
פעולה פורה
אבי הסעות, אבי לב ארי
הסעות, טיולים, משלוחים והובלות
המרכזון 11, מרכז מסחרי, קרית-שמונה
טלפון במשרד: 06-941028, טלפון בבית: 06-949393

נחום שלמה
אלי ורוני עבו
חוגגים את הזכיה בתואר
"תיירן מוכר" לחוף סירונית
בחוף זה הסמוך לעיר טבריה, תוכלו להתענג על כרי-דשא נרחבים, שמשיות, מתקני ישיבה, מגלשות, שתי מסעדות ואפילו חדרים ממוזגים — כל זה באווירה שקטה ורוגעת.
חוף סירונית, דרך המרחצאות, ת.ד. 142, טבריה, טלפון: 06-721449

לרחל ושלמה עבו
אתכם לאורך כל הדרך
אברהם וסילביה פניאן ובניו
בית קלית לקפה הגליל
השוק העירוני החדש, טבריה, טל: 06-722089

לחוף סירונית
שגשוג והצלחה בהמשך
כהן שלמה – מאפיית פיתות
יוחנן בן זכאי, טבריה, טל. 06-721440

לחוף סירונית
שגשוג והצלחה בהמשך
לדין את דנילוף
עיבוד ברזל בנין מסחר גדול מקצועי
אזור התעשיה, טבריה, טלפון: 06-722670

לחוף סירונית
ברכות לבביות לקבלת התואר
עלו והצליחו
מאחים גסר
חוף גיא – "לונה גיא"

לחוף סירונית
המשך שיתוף
פעולה פורה
ליפופי הגליל
ליפוף מנועים חשמליים
אזור התעשיה, טבריה
טלפון: 06-790363

רק במשחת שיניים אחת בעולם הפלואוריד אמין

נכון.
במשחות שיניים רבות יש פלואור.
אבל אלמקס היא משחת השיניים היחידה בעולם המכילה אמין פלואוריד אורגני. פיתוח בינלאומי, שתוצאתו: יעילות פי 3 במניעת עששת.
כלומר, אלמקס המכילה אמין פלואוריד אורגני, יעילה פי 3 במלחמה בעששת ממשחה אחרת המכילה פלואור רגיל.
כשאתה מצחצח שיניים באלמקס, הפלואור היעיל ביותר בעולם פועל על שיניך, כדי לספק להן הגנה מירבית.
שים אלמקס על המברשת פעמיים ביום, ושיהיה לך פלואוריד אמין.
אלמקס- משחת השיניים המאושרת על-ידי הסתדרות רופאי השיניים.

אֶלמֶקס®

יעילה פי 3 במניעת עששת

טבע

מיוצרת ע"י טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ברשיון GABA, שוויץ.